WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

17 КАСТРЫЧНІКА 2009 г. СУБОТА № 197 (26555)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

У адпаведнасці з парадкам вылічэння часу, які вызначаны Пастановай Урада Рэспублікі Беларусь, 25 кастрычніка 2009 г. у рэспубліцы адмяняецца дзеянне «летняга» часу. У сувязі з гэтым **25 кастрычніка 2009 г. у 3 гадзіны** стрэлкі гадзіннікаў на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь пераводзяцца на адну гадзіну назад.

ПЕРАХОДЗІМ НА ЗІМОВЫ ЧАС!

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Пераход на зімовы час больш надзейны на айчынных гадзінніках «Прамень»! — кажа загадчыца залы-музея Мінскага гадзіннікавага завода Раіса АНАНІЧ.

ШВЕЙЦАРСКАЯ КАМПАНІЯ «ФРАНК МЮЛЕР» ГАТОВА ПРАСОЎВАЦЬ ГАДЗІННІКІ МАРКІ «ЛУЧ» НА СУСВЕТНЫМ РЫНКУ

Аляксандр Лукашэнка разглядае магчымасць стварэння СП са швейцарскай кампаніяй «Франк Мюлер» на базе Мінскага гадзіннікавага завода. Аб гэтым кіраўнік дзяржавы заявіў, наведваючы Мінскі гадзіннікавы завод.

Фота БЕЛТА.

Мінскі гадзіннікавы завод з 1996 года, калі прадпрыемства стала прыватным, паступова прыходзіў да заняпаду. У абнаўленне тэхналагічнага фонду не ўкладаліся сродкі. У выніку на заводзе працуюць па тэхналогіях і на абсталяванні 70-х гадоў мінулага стагоддзя. «Прыватнік развальваў прадпрыемства далей няма куды, даводзіцца яго забіраць дзяржаве, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Але мы не можам страціць гэту марку, гэта прадпрыемства, таму што яно знакавае для краіны нараўне з такімі гігантамі, як МАЗ, МТЗ, БелАЗ».

Інвестар прапануе аднавіць вытворчасць на Мінскім гадзіннікавым заводзе, паставіць сюды сучаснае абсталяванне, давесці зарплату на прадпрыемстве да сярэдняй па Мінску. У далейшым швейцарская кампанія мае намер ствараць камплектную вытворчасць пад адным дахам. Пад Мінскам будзе ўзведзена ўласная «гадзіннікавая вёска», дзе будзе пабудаваны гадзіннікавы завод, арганізавана школа майстроў гадзіннікаў, адкрыты гандлёвы кропкі. Інвестар абяцае захаваць гандлёвую марку «Луч».

«Калі вы думаеце, што ўсё загінула, нічога не робіцца, гэта памылковае меркаванне, — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да швейцарскіх бізнесменаў. — Вы павінны ісці сюды, зыходзячы з таго, што завод так ці інакш будзе адноўлены. Калі мы прымем рашэнне аб супрацоўніцтве з вамі, то на кабальных умовах мы не пойдзем». Кіраўнік дзяржавы запэўніў, што ў выпадку дамоўленасці швейцарскім бізнесменам будуць створаны ўсе ўмовы для работы. «Калі вы будзеце выконваць дамоўленасці, то не пашкадуеце, што прыйшлі. Мы створым умовы не горшыя, чым у Швейцарыі», — дадаў беларускі лідар.

Прэзідэнт адзначыў, што ўзважана падыдзе да прыняцця канчатковага рашэння. У найбліжэйшы час інвестар падрыхтуе праекты асноўных дакументаў і ў сярэдзіне снежня прадставіць іх кіраўніку беларускай дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка таксама не выключыў, што яшчэ раз сустрэнецца з бізнесменамі для таго, каб канчаткова расставіць усе кропкі над «і».

Швейцарская кампанія «Франк Мюлер» гатова прасоўваць гадзіннікі маркі «Луч» на сусветным рынку. Аб гэтым паведаміў генеральны дырэктар кампаніі Вартан Сірмакес.

Бізнесмен прапанаваў Прэзідэнту зрабіць серыю гадзіннікаў «Луч» вельмі высокай якасці. «І хачу папрасіць, каб вы паабяцалі, што вы і ўвесь урад будзеце насіць гэтыя гадзіннікі», — сказаў Вартан Сірмакес, звяртаючыся да Аляксандра Лукашэнкі. Прэзідэнт на гэта адказаў, што для яго важна, каб гэта былі беларускія. «Гэта вы акажаце мне паслугу, стварыўшы гэтыя гадзіннікі. Я гатовы насіць «Луч», а не Patek Philippe або Breguet, ці іншае», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Калі вы забяспечыце занятасць тысячы чалавек, вы будзеце самымі лепшымі маімі сябрамі», — адзначыў кіраўнік дзяржавы, звяртаючыся да Вартана Сірмакеса. Прэзідэнт таксама дадаў, што будуць вырашаны ўсе пытанні ўласнасці, калі кампанія падыдзе да вырашэння пытання па-чалавечы.

Вартан Сірмакес расказаў аб некалькіх праектах, якія швейцарская кампанія гатова рэалізаваць сумесна з Мінскім гадзіннікавым заводам. У іх планах стварэнне спецыяльнай серыі гадзіннікаў да чэмпіянату свету па хакеі ў 2014 годзе. «Мы хочам зрабіць роўна 2014 гадзіннікаў для калекцыянераў ва ўсім свеце», — сказаў бізнесмен. Кампанія таксама думае над выпускам калекцыі гадзіннікаў для жанчын пад назвай «Беларусь». Як растлумачыў Вартан Сірмакес, у гэтай назве закладзена гульня слоў: «бэла» ў перакладзе з многіх моў азначае прыгожая.

Бізнесмен падкрэсліў, што яму падабаецца палітыка беларускай дзяржавы па развіцці вытворчасці, прамысловасці. І яму гэта падабаецца.

У сваю чаргу Аляксандр Лукашэнка сказаў, што ў выпадку прыняцця станоўчага рашэння аб супрацоўніцтве са швейцарскай кампаніяй, будзе гатовы ўсяляк іх падтрымліваць.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

ДВУХГАДОВЫ МАРАТОРЫЙ НА ПРАВЕРКІ ЎВЕДЗЕНЫ ДЛЯ НОВЫХ СУБ'ЕКТАЎ ГАСПАДАРАННЯ Ў БЕЛАРУСІ

У Беларусі ўстаноўлены адзіны парадак ажыццяўлення кантрольнай і наглядной дзейнасці на аснове прынцыпова новых падыходаў. Адпаведны ўказ «Аб удасканаленні кантрольнай (наглядной) дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь» Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка падпісаў 16 кастрычніка.

Упершыню вызначаны закрыты пералік усіх кантралюючых і наглядных органаў, а таксама сферы іх кантролю (нагляду). Органы, не ўключаныя ў пералік, праводзіць праверкі суб'ектаў гаспадарання не маюць права.

Уведзена забарона на правядзенне праверак новазарэгістраваных суб'ектаў гаспадарання на працягу двух гадоў з дня іх дзяржаўнай рэгістрацыі (двухгадовы мараторый).

Па выпрацаваных падставах, пералік якіх прыведзены ва ўказе, можа быць назначана толькі пазапланавая праверка такіх суб'ектаў.

Істотна зменены парадак назначэння планавых праверак на падставе перыядычнасці іх правядзення (не часцей за адзін раз у год) незалежна ад дабрасумленнасці правяраемага суб'екта. Яна заменена абсалютна новым механізмам планавання на аснове аднясення суб'ектаў гаспадарання да груп рызыкі.

Суб'екты гаспадарання, аднесеныя да высокай групы рызыкі, будуць правярацца не часцей за адзін раз у год, да сярэдняй — не часцей за адзін раз у 3 гады, да нізкай — не часцей за адзін раз у 5 гадоў. Пры гэтым калі па выніках праведзенай планавай праверкі парушэнняў заканадаўства ўстаноўлена не будзе, наступная планавая праверка гэтага суб'екта, аднесенага да высокай групы рызыкі, можа быць назначана не раней як праз 2 гады, а аднесенага да сярэдняй групы, — не раней як праз 5 гадоў.

Такі падыход дазволіць магчымасць рэалізаваць прынцып выбарачнасці, а не суцэльнага ахопу, уплываць пры гэтым на ступень выканання заканадаўства правяраемым суб'ектам. Сам жа працэс планавання праверак перастане быць выключна ўнутранай, кабінетнай працай кантралюючых органаў, стане адкрытым для суб'ектаў гаспадарання. Гэта дасць магчымасць ім самастойна ацэньваць сваю дзейнасць і прыкладаць намаганні для пераходу ў групу з больш нізкай ступенню рызыкі.

Каардынацыя ўсіх планавых праверак ускладзена на Камітэт дзяржаўнага кантролю і яго органы. Як вынік, на працягу аднаго года да аднаго суб'екта ў планавым парадку можа прыйсці некалькі кантралюючых (наглядных) органаў толькі ў форме сумеснай праверкі.

Таксама абмежаваны перыяд правядзення праверак — не больш як за 3 гады, што папярэднічаюць пачатку праверкі (за выключэннем асобных выпадкаў, пералік якіх вызначаны ўказам).

(Заканчэнне на 2-й стар.)

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА) ПО ПОРУЧЕНИЮ ОАО «БЕЛТРАНСГАЗ» (АРЕНДОДАТЕЛЬ)

ПРОВОДИТ АУКЦИОН

на право заключения договора аренды зданий (сроком на 3 года), расположенных на земельном участке об.пл. 1,4294 га, по адресу: Минский район, дер. Б. Тростенец, в составе: здание производственно-технического корпуса АГНКС-1, об. пл. 664 кв.м; здание склада, об.пл. 68,1 кв.м, домик вагон для сторожей, об. пл. 19,4 кв.м. **Начальная цена права аренды с НДС – 14 836 099 бел. рублей.** Договор аренды предусматривает ставку арендной платы за производственные помещения: 4 евро – за 1 кв.м. Территория огорожена, имеется автостоянка, газоснабжение РЭЦ, подставка под ШРП, трансформаторная подстанция КТП-16. Право на заключение договора аренды продается с условием согласования с Министерством энергетики РБ договора аренды на оборудование (т/п КТП-16). Оплата стоимости права аренды производится в течение 10 дней после подписания протокола о результатах аукциона на р/с арендодателя. Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Договор аренды подписывается сторонами в течение 5 календарных дней после полной оплаты. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **11.11.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **10.11.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12. Сайт в интернете: www.rlt.by

ПО ПОРУЧЕНИЮ ОАО «ОРГШЦЕПРОМ» (ПРОДАВЕЦ) КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже **здания гаража и проходной, об. пл. 292 кв.м, расположенного по адресу: г. Минск, пер. Софьи Ковалевской, д. 44.** Начальная цена с НДС (снижена на 20 %) – 514 306 304 бел. руб. Земельный участок для обслуживания объекта недвижимости будет выделен из земельного участка об. пл. 2,8491 га, находящегося во временном пользовании продавца. Задаток 10 % от начальной цены. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 11.09.2009 г. Аукцион состоится **26.10.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **23.10.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12. Сайт в интернете: www.rlt.by.

Минский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» ИНФОРМИРУЕТ

Извещение о проведении 28 октября 2009 года 92-го открытого аукциона на право заключения договора аренды (сроком на 5 лет) нежилых неиспользуемых помещений коммунальной собственности г. Минска (газета «Звязда» от 15 октября 2009 г.) дополняется следующим лотом:

№ лота	Адрес, тип помещения, целевое назначение	Арендуемая площадь, кв.м	Начальная цена, тыс. руб.
КУП «ЖРЭО Партизанского района г. Минска», тел. 294 01 11			
37	Пр. Независимости, 34, помещение на первом этаже (под непроизводственное – офис)	87,96	1 800

Телефон для справок 227 40 22.

Твае правы

КАМУ ПЕНСІЙНАЯ «ПРЫБАЎКА» ЗА ЗАСЛУГІ?

Няма сумненняў, што ўзнагароды ці ганаровыя званні за поспехі ў працы — рэч заўсёды прыемная. Аднак прыемная асабліва, калі ўзяць пад увагу не менш цікавы факт — пры пэўных умовах за гэта можна атрымаць дадатковую «прыбаўку» да пенсіі. Калі, за што і ў якіх памерах? Зрэшты, разабрацца з гэтымі пытаннямі падрабязней мы паспрабуем з дапамогай вядучага спецыяліста аддзела прызначэння і выплаты пенсій камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Ніны Паўлаўны СУДЗЯНКОВАЙ.

Увогуле варта заўважыць, што кола прэтэндэнтаў на пенсію за асаблівыя заслугі вельмі абмежаванае. Напрыклад, у Мінску, дзе знаходзіцца значная частка буйных прамысловых прадпрыемстваў, найбольш значныя ўстановы навукі і культуры, такім правам карыстаецца крыху больш за 2,4 тысячы чалавек. У іншых рэгіёнах гэты паказчык яшчэ меншы. І зусім не выпадкова. Паводле заканадаўства, пенсія за асаблівыя заслугі, у прыватнасці, можа быць прызначаная толькі Героям Беларусі і Савецкага Саюза; Героям Сацыялістычнай Працы; кавалерам ордэнаў Айчыны, Славы, Працоўнай Славы ці ордэна «За службу Радзіме ва Узброеных Сілах СССР» адразу трох ступеняў; удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны — мужчынам не менш чым з пяццю і ўдзельнікам Вялікай Айчыннай — жанчынам не менш чым з трыма баявымі або працоўнымі ордэнамі; камандзірам, камісарам ці начальнікам штабоў партызанскіх брыгад і атрадаў; асобам, якія маюць ганаровыя званні Рэспублікі Беларусь або СССР «народны» або «заслужаны»; лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Беларусі, лаўрэатам Ленінскай і Дзяржаўнай прэміі СССР; а таксама найбольш выдатным спартсменам — пераможцам і прызёрам Алімпійскіх гульняў, чэмпіёнам свету і Еўропы.

— Па сутнасці на гэтым спіс прэтэндэнтаў на пенсіі за асаблівыя заслугі амаль заканчваецца, — кажа Ніна Судзянкова. — Права на такую пенсію не маюць тыя ж лаўрэаты прэміі Ленінскага камсамола, кавалеры ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга, грамадзяне, якія маюць медалі, ганаровыя граматы Вярхоўнага Савета ці Савета Міністраў.

Нялішне адзначыць і такі момант. Знаходжанне ў «неабходным» пераліку катэгорый — яшчэ не гарантыя прызначэння пенсіі за асаблівыя заслугі. Такая прыбаўка вызначаецца персанальна спецыяльнай камісіяй пры Савеце Міністраў. Прычым толькі пасля папярэдняга хадайніцтва аблвыканкамаў ці Мінгарвыканкама, міністэрстваў ці ведамстваў, Нацыянальнай акадэміі навук. І абавязкова — з улікам меркавання цяперашніх або ранейшых працоўных калектываў.

— Да хадайніцтва дадаюцца дакументы, што пацвярджаюць асаблівыя заслугі, уліковы лісток з аддзела кадраў, сціслая біяграфія або аўтабіяграфія, характарыстыка, даведка аб зарплаце і аб памеры пенсіі, а ў выпадку інваліднасці — і даведка медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі, — заўважае Ніна Судзянкова. — І, дарэчы, рашэнне аб прызначэнні або не прызначэнні пенсіі за асаблівыя заслугі камісія пры Савеце Міністраў павінна прыняць не пазней чым праз месяц пасля атрымання ўсяго гэтага пакета. Тая ж урадавая камісія па прызначэнні пенсій за асаблівыя заслугі вызначае і канкрэтныя памеры прыбаўкі — з улікам значнасці тых самых заслуг, ступені страты працаздольнасці ці наяўнасці ўтрыманцаў. Нейкай ніжняй рысы тут няма, ёсць выпадкі, калі павышэнне за асаблівыя заслугі прызначалася ў памеры 85—90 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце. Дакладна «замацавана» ў заканадаўстве толькі верхняя планка — 250 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце. Пры гэтым мінімальная пенсія па ўзросце пераразлічваецца штоквартальна і складае 25 працэнтаў бюджэту пражытковага мінімуму. Або на сёння — 62 350 рублёў.

— Неабходна нагадаць, што Законам «Аб пенсійным забеспячэнні» зноў-такі Героям Беларусі і Савецкага Саюза, Героям Сацыялістычнай Працы, кавалерам ордэнаў Славы і Працоўнай Славы трох ступеняў, інвалідам і ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны таксама прадугледжваецца павышэнне пенсіі, прычым такое павышэнне можа дасягаць 500 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце, — працягвае Ніна Судзянкова. — І сапраўды можа атрымацца так, што чалавек будзе мець права як на гэта павышэнне, так і на пенсію за асаблівыя заслугі. У такім разе ніякага выбару рабіць не давядзецца — дзве выплаты будуць рабіцца адначасова. Праўда, існуе норма: павышэнні паводле Закона «Аб пенсійным забеспячэнні» і «прыбаўка» за асаблівыя заслугі ў суме не могуць перавышаць 750 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце.

Звычайна пенсіі за асаблівыя заслугі прызначаюцца мужчынам, якім ужо споўнілася 60, і жанчынам, якім споўнілася 55 гадоў. Гэта ж датычыцца і асобаў, якія выйшлі на пенсію па выслузе. Аднак у агульным правіле ёсць пэўныя выключэнні. Напрыклад, інваліды могуць атрымліваць прыбаўку за асаблівыя заслугі незалежна ад узросту. А грамадзянам, якія працавалі ў шкодных ці небяспечных умовах, выплаты такой прыбаўкі пачынаюцца з моманту ўзнікнення права на датэрміновую пенсію.

— Разам з тым, на выплатах пенсій за асаблівыя заслугі існуюць і некаторыя абмежаванні, — адзначае Ніна Судзянкова. — Так, не будзе выплачвацца частка такой пенсіі асобам, якія пражываюць у дамах-інтэрнатах, пансіянатах ці тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Не робіцца выплата пенсіі за асаблівыя заслугі і дзяржслужачым, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю або працягваюць працаваць.

Сяргей ГРЫБ.

Рэальны памер пенсіі за верасень зменшыўся

— у параўнанні з вераснем 2008-га на 9,7 працэнта, у параўнанні са жніўнем 2009-га — на 0,3 працэнта.

БЕЛТА.

НЕЦВЯРОЗЫЯ РАБОЧЫЯ СПРАВАКАВАЛІ ПАЖАР?..

Двое рабочых, якія знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення, праводзілі электразварачныя работы ў падвальным памяшканні механічнага цэха Мінскага завода шасцерняў, калі там узнік пажар.

Трывожнае паведамленне пра ўзгаранне ў 12.50 у чацвер паступіла ад начальніка цэха, паведаміў карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС Аляксандр Лапанік. У падвале гарэлі транспарцёрная стужка, масла і металічная стружка, з-за чаго цэх быў моцна задымлены. На месца здарэння тэрмінова прыбылі 32 адзінкі выратавальнай тэхнікі і 100 работнікаў МНС, намаганнямі якіх пажар удалося ліквідаваць менш як за чатыры гадзіны. На шчасце, ніхто з работнікаў завода не пацярпеў: на момант пажару цэх не эксплуатаваўся. А вось страты, нанесеныя агнём, падлічваюцца. У прыватнасці, у пажары знішчана 80 пагонных метраў транспарцёрнай стужкі, а яшчэ 90 метраў пашкоджана.

Рамонт у падвале праводзілі трое рабочых, якія не мелі допуску. Паводле папярэдніх звестак, прычынай пажару стала парушэнне правілаў пажарнай бяспекі пры агнявых работах. У крыві двух рабочых быў знойдзены алкаголь.

Ігар ГРЫШЫН.

І ДЭПУТАЦКАЯ НЕДАТЫКАЛЬНАСЦЬ НЕ ДАПАМАГЛА

Пінскай пракуратурай заведзена крымінальная справа ў дачыненні да службовай асобы цэнтра гігіены і эпідэміялогіі за факты перавышэння службовых паўнамоцтваў і атрымання хабару. Праваахоўнымі органамі высветлена, што чыноўнік ад санітарнай службы накіроўваў сваіх падначаленых у працоўны час на спецыфічны аб'ект. Гэтым аб'ектам з'яўлялася будаўніцтва ўласнага дома. Яшчэ выяўлены выпадкі атрымання хабару гэтай жа асобай. Цікава, што супрацоўнік цэнтра гігіены і эпідэміялогіі з'яўляўся дэпутатам раённага Савета.

Яна СВЕТАВА.

МАСТАЦТВА ДЭКАРАТАРАЎ

У Нясвіжскім замку скляпенні вырабілі з гіпсакардону, а старую ляпніну замянілі на новую. Разбірацца на месцы выехаў міністр культуры Беларусі Павел Латушка

Вы бывалі ў тэатры? Бачылі, як ствараюцца дэкарацыі? Глядзіце на сцэну — і там сапраўдны дамок, адкуль выходзяць людзі, а на вокнах стаяць кветкі. Падыходзіце бліжэй — і дамок ператвараецца ў кардонку альбо фанерку.

Мне чамусьці падалося, што менавіта такім спосабам цяпер аднаўляецца Нясвіжскі замак. Праблемы гэтага аднаўлення было вырашана разгледзець на выязным пасяджэнні Рэспубліканскай навукова-метадычнай рады з удзелам міністра культуры Беларусі Паўла Латушкі. Тым больш, што такія пасяджэнні не праводзіліся ўжо два гады — як і ў Мірскім замку, дзе Павел Латушка пабываў у ліпені, зрабіўшы шэраг крытычных заўваг. Рада сабралася ў Нясвіжы, каб прааналізаваць правільнасць ходу рэстаўрацыі. Спачатку сябры Рады прайшліся па замку, агледзелі выкананую працу. Іскры ляцелі ва ўсе бакі.

— Сяргей Аляксандравіч, чаму вы закрываеце сучаснай цэглай кавалкі старой бастыённай сцяны, якія мы бачым на валах? — запытаўся ў навуковага кіраўніка работ Сяргея Друшчыца Павел Латушка.

— Іх немагчыма захаваць, яны разбурацца! — адказаў спадар Друшчыц спадару Латушку.

— Гэта значыць, чатырыста гадоў прастаялі, а тут возьмуць — і пабурацца? — з іроніяй перапытаў міністр. Затым павярнуўся да замкавага рова і адразу аддаў распараджэнне:

— А гэта што за бутэлькі ў рове плаваюць?! Прыбраць неадкладна!.. Тут праз некалькі дзён будзе канферэнцыя, прыедуць Радзівілы!

Ацяпленне ў замку яшчэ не ўключылі, таму бутэлькі з-пад алкаголю сустракаліся міністру яшчэ неаднойчы — праз іх даводзілася пераступаць у адкрытым падчас рэстаўрацыі падземным ходзе між бастыёнамі. Непасрэдна ў падземным ходзе Павел Паўлавіч падказаў ідэю рэстаўратарам.

— У гэтым ходзе можна ладзіць экскурсіі для турыстаў з факеламі ці свечкамі, як раней хадзілі. Гэта будзе карыстацца шалёным попытам!..

Звыклай ляпніны на фасадзе замка больш няма. Спецыялісты прызналі яе стан неналежным і вырашылі замяніць на новую.

Сур'ёзныя пытанні ў міністра ўзніклі ў замкавым двары. Там нядаўна прыбралі ўсю ляпніну з фасада галоўнага корпуса. Дзе раней былі старадаўнія пано, сёння — голая цэгла.

— Няўжо ніяк нельга было захаваць?! — некалькі разоў перапытаў міністр.

— Ніяк!.. — некалькі разоў адказалі рэстаўратары. І паведамілі, што назад вернецца толькі 15 % ляпніны, астатняе вылепяць нанава.

Дазволю сабе звярнуць увагу на тое, што падчас сумнавядомага пажару гарэла менавіта гэтая частка замка. Ляпніна вытрымала. Пажарныя, каб уратаваць замак, лілі менавіта туды ваду і пену з брансбойтаў. Ляпніна вытрымала. А тут, бачыце, апынулася ў «катастрафічным стане»...

— Падкрэсліваю яшчэ раз: пры любых працах у замку і на іншых помніках архітэктуры найважнейшая задача — максімальна захаваць аўтэнтычныя, старадаўнія часткі, — звярнуўся да рэстаўратараў Павел Латушка.

Наколькі выконваецца гэта цяпер, маглі пабачыць усе сябры Рады. І гіпсакардонныя скляпенні, і новую ляпніну на месцы старой, і кандыцыянеры на самым бачным месцы ў гатэльнай частцы замка. У Бальнай зале, дзе яшчэ вясной была старадаўняя ляпніна, цяпер — зашытыя гіпсакардонам столі і большасць новай ляпніны. Хаця міністра пераконвалі, што «значная доля захаваная», ваш карэспандэнт даведаўся праўду простым журналісцкім спосабам.

СТАР. 3

Жывая зямля

ЖУРАВОВЫ ПАЛАНЭЗ

ISSN 1990 - 763X

Некалькі тысяч жураўоў у прамым сэнсе адпачываюць цяпер на балоце Ельня. Ноччу журавы застаюцца на балотнай вадзе, удзень кормяцца на азімых палетках, палях скошанай кукурузы. Беларускія арнітолагі лічаць, што на балоце Ельня гняздуецца не больш за 50 пар гэтай надзвычай асцярожнай птушкі. Калі ж у небе з'яўляецца тысячакрылая хмара — гэта журавовы «транзіт» збіраецца на поўдзень. Птушкі выстройваюцца клінам і з песняй ляцяць далей. Наступны «прыпынак», па меркаваннях навукоўцаў, яны робяць на Палессі абапал Прыпяці і на Альманскіх балотах. Напэўна, нашая зямля такая, што вабіць сваім хараством нават птушак.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ДВУХГАДОВЫ МАРАТОРЫЙ НА ПРАВЕРКІ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такое абмежаванне дасць магчымасць мінімізаваць умяшанне кантралюючых (наглядных) органаў у дзейнасць суб'ектаў гаспадарання. Сам жа тэрмін праверкі юрыдычных асобаў не можа перасягаць 30 рабочых дзён, а індывідуальных прадпрымальнікаў — 15 рабочых дзён. Устаноўлены выключны пералік падстаў і службовых асобаў, якія маюць права назначаць пазапланавыя праверкі. Пры гэтым пазапланавая праверка можа быць назначана толькі кіраўніком рэспубліканскага ўзроўню або адным з яго ўпаўнаважаных намеснікаў у мэтах праверкі ісціснай у кантралюючага (наглядных) органа інфармацыі, якая сведчыць аб учыняемым або ўчыненым парушэнні заканадаўства. Для ўсіх кантралюючых (наглядных) органаў замацавана працэдура правядзення праверкі і афармлення яе вынікаў. Асаблівая ўвага нададзена гарантыям захавання правоў і законных інтарэсаў правяраемых.

Указам абмежавана правядзенне рэйдавых праверак, якія цяпер праводзяцца на любой тэрыторыі, адносна любога суб'екта і па любых пытаннях. Згодна з новым механізмам такія праверкі могуць быць назначаны толькі асобнымі органамі (усяго 8 органаў) і толькі адносна канкрэтнага суб'екта па вызначаных ва ўказе пытаннях. Правядзенне праверак без называння канкрэтнага суб'екта магчыма толькі на аўтамабільных дарогах, на гандлёвых месцах і ў палатках, размешчаных на рынках, а таксама на аб'ектах будаўніцтва, але не часцей за адзін раз у месяц на адной і той жа тэрыторыі.

Прадугледжана вызваленне суб'ектаў гаспадарання ад адміністрацыйнай адказнасці ў выпадку незначных учыненых парушэнняў, прыняцця мераў па іх ліквідацыі і кампенсацыі прычыненай шкоды.

За парушэнне парадку назначэння праверкі, у тым ліку за не абгрунтаванае назначэнне ўзмоцнена адказнасць службовых асобаў кантралюючых (наглядных) органаў. У гэтым выпадку службовыя асобы будуць несці адміністрацыйную і дысцыплінарную адказнасць (аж да вызвалення ад займаемай пасады), а пры неабгрунтаваным назначэнні праверкі з карыслівай або іншай асабістай зацікаўленасці, якая прывяла да прычынення значнай шкоды правам і законным інтарэсам правяраемых суб'ектаў або дзяржаўным ці грамадскім інтарэсам, — крымінальную адказнасць. Сама ж праверка ў гэтым выпадку прызнаецца незаконнай. Падпісанне кіраўніком дзяржавы гэтага акта чаргова раз сведчыць аб імкненні дзяржавы стварыць рэжым найбольшага спрыяння для добрасумленных суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, аб даверы дзяржавы да суб'ектаў гаспадарання і гатоўнасці дзяржаўных органаў будаваць партнёрскія ўзаемаадносіны з юрыдычнымі асобамі і індывідуальнымі прадпрымальнікамі.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

НЯДБАЙНАЕ І БЕЗГАСПАДАРЧАЕ РАСХОДАВАННЕ ЦЕПЛАВОЙ ЭНЕРГІІ НЕДАПУШЧАЛЬНАЕ

У Міністэрстве энергетыкі, якое мае выключную важнасць для краіны, павінен быць наведзены поўны парадак і забяспечана строгая дысцыпліна, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 15 кастрычніка ў час справаздачы міністра энергетыкі Аляксандра Азярца.

Міністр лічыць, што на працягу 2010—2011 гадоў удасца карэнным чынам перамяніць сітуацыю са структурай спажывання паліва ў краіне. Да 2015 года планецца знізіць спажыванне газу да 55 працэнтаў, больш шырока выкарыстоўваць мясцовыя віды паліва, вугаль.

На нарадзе было разгледжана таксама не менш важнае пытанне — падрыхтоўка да будаўніцтва ў Беларусі АЭС. У чацвёртым квартале 2009 года будзе падпісана кантракт на генпадрадчыка, а ў першым квартале 2010 года планецца падпісаць міжурадавае пагадненне з Расіяй аб выдзяленні дзяржаўнага крэдыту. Усе работы над пагадненнем практычна завершаны. Тады ж планецца падпісаць кантракт на будаўніцтва АЭС у Беларусі. Такім чынам, у 2011 годзе можна будзе пачаць будаўніцтва рэактарнага і дапаможных цэхаў.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на факты парушэнняў, якія мелі месца ў мінулым, пры правядзенні працэдур закупак. У выніку ўрон дзяржаве склаў больш за «Што недапушчальна ў паліўна-энергетычнай сферы — гэта факты неэфектыўнага выкарыстання і нават прысваенне бюджэтных сродкаў, у выніку чаго праваахоўныя органамі ўзбуджаны і расследуюцца крымінальныя справы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў звярнуць пільную ўвагу на працэдуру дзяржзакупак і канчаткова навесці тут парадак. Прэзідэнт заклікаў выкарыстаць усякія правы карупцыі.

«Міністэрства энергетыкі — важнейшае ведамства, ідуць вялізныя грашовыя патокі. Вы павінны іх кантраляваць. Майце на ўвазе — літасці адносна гэтага не будзе, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — У вас нават больш чым важнае міністэрства. Таму і дысцыпліна павінна быць жалезная!»

У час нарады Аляксандр Азярэц выступіў з прапановай адыходзіць ад практыкі перакрыжаванага субсідзіравання і павысіць тарыфы на энерганосьбіты для насельніцтва. Цяпер страты галіны за кошт недаплаты насельніцтва складаюць Br900 млрд. Так, сёння насельніцтва аплачвае прыкладна палову ад рэальнага кошту прыроднага газу, што пастаўляецца ў дамы.

У сваю чаргу Прэзідэнт лічыць, што пакуль не варта спяшацца з прыняццем такога рашэння. На думку кіраўніка дзяржавы, неабходна шукаць шляхі аптымізацыі затрат, каб не дапусціць павышэння тарыфаў. Дабіцца гэтага можна ў тым ліку і за кошт зніжэння сабекошту.

Падагульняючы размову на гэту тэму, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што не можа весціся і размовы аб павышэнні тарыфаў для насельніцтва адразу на 5—7 працэнтаў.

«Давайце дамовімся так: пачынаючы з 1 студзеня, у месяц па долару, недзе маленькімі зрухамі, і то — спачатку абгрунтаваўшы і далажыўшы Прэзідэнту. І мы спакойна, у залежнасці ад таго, як будзе развівацца крызіс, будзем прырастаць у агульнай суме на 7 долараў у наступным годзе. Але па аднаму долару, а не па пяць аб сем. Але гэта ўсё неабходна яшчэ праліччыць», — падкрэсліў Прэзідэнт. «Трэба мець на ўвазе, што сёння насельніцтва не можа больш заплаціць. Таму не трэба сёння патрабаваць ад мяне павышэння тарыфаў. Трэба разумець, што мы не так павысілі зарплаты і пенсіі насельніцтву, каб 5—7 долараў у іх забраць. Але і насельніцтва павінна разумець, што калі мы загубім энергетыку — не будзе дзяржавы і наогул зарплат».

Старшыня Прэзідыума НАН Беларусі Міхаіл Мясніковіч звярнуў увагу на праблему зніжэння энергаёмістасці ВУП, дыверсіфікацыю энергабалансу і мясцовых відаў паліва. Ён выказаў меркаванне, што зніжэнне сабекошту энергетычнай вытворчасці ў краіне мае сэнс сумясціць і з невялікім павышэннем тарыфаў — у разумных межах.

«Прашу давесці да ўсіх губернатараў, раёнаў, прадпрыемстваў, што будзем прыцягваць да адказнасці за нядбайнае і безгаспадарчае расходаванне цеплавой энергіі», — падкрэсліў Прэзідэнт.

У час нарады закранулі ўсе сферы дзейнасці міністэрства. У тым ліку размова вялася і аб далучаных да сістэмы Мінэнерга 15 раней стратных сельгасарганізацый. На тэхнічнае пераўзбраенне і мадэрнізацыю вытворчасці было накіравана больш як Br270 млрд. Аднак кіраўнік дзяржавы выказаў сумненні наконт эфектыўнасці укладання сродкаў. На яго думку, грошы часам неразумна накіроўваліся на некаторыя аб'екты.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на неабходнасць прадаўжэння мадэрнізацыі энергетычнай сістэмы, кіруючых рэформы. «Гэтыя працэсы не павінны спыняцца», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Прэзідэнт таксама лічыць, што трэба больш шырока выкарыстоўваць магчымасці знешняга запазычання сродкаў, паколькі гэта акупляецца і вельмі выгадна краіне.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

Генпракуратура прапаноўвае больш сурова штрафаваць нецвярозых кіроўцаў

За кіраванне транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення, перадачу права на кіраванне нецвярозаму альбо адмову ад праходжання медыцынскага агляду Генпракуратура прапаноўвае ўсталяваць штраф у памеры 200 базавых велічынь (1 базавая велічыня — Br35 тыс.). Калі правапарушальнік пры гэтым не будзе мець пасведчання кіроўцы, то ён павінен заплаціць штраф у памеры 300 базавых. Нагадаю, што зараз максімальны памер штрафу за акрэсленыя парушэнні складае 45 базавых велічыняў. Генпракуратура таксама лічыць, што мэтазгодна выключыць з Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных парушэннях такую менш суровую (чым штраф) меру пакарання, як адміністрацыйны арышт.

Надзея ДРЫЛА.

Пешаходы загінулі пад коламі «Мерседэса»

Трагічнае здарэнне адбылося ў Мінскім раёне на дарозе паблізу вёскі Шчытомірычы.

45-гадовая жыхарка вёскі Канюхі і яе 12-гадовая дачка ішлі па краю праезнай часткі, калі на іх быў учынены наезд. Кіраваў аўтамабілем «Мерседэс» 36-гадовы мінчанін. Другое буйное дарожна-транспартнае здарэнне, у якім загінуў два чалавекі і пацярпелі трое, зафіксаванае ў Свіслацкім раёне паблізу вёскі Юшкавічы. У гэтым выпадку жыхар гарадскога пасёлка Бераставіца, які знаходзіўся за рулём аўтамабіля «Рэно», выехаў на паласу сустрэчнага руху і сутыкнуўся з аўтамашынай ГАЗ. Для кіроўцы легкавога аўтамабіля і 20-гадовай дачкі, якая ехала з ім, ДТЗ стала ракавым — яны загінулі. Яшчэ тры пасажыры «Рэно» змешчаныя ў бальніцу.

Ігар ГРЫШЫН, Надзея ДРЫЛА.

Абзац

◢ **Сухое і халоднае надвор'е ўсталюецца ў Беларусі з сярэдзіны наступнага тыдня. Як лічаць сіноптыкі, ападкі спыняцца, будзе сонечна, але халадна: ноччу — ад 0 да мінус 5, у асобных раёнах — 7—8 градусаў марозу, удзень — ад 0 да плюс 6. У найбліжэйшыя выхадныя яшчэ будуць дзе-нідзе ападкі; ноччу — ад мінус 3 да плюс 3, удзень — 2—9 цяпла.**

◢ Снегапады і моцны вецер, парывы якога павалілі тысячы дрэваў, сталі прычынай абвяшчэння сітуацыі бедства ў 11 адміністрацыйных раёнах Чэхіі. Парваныя лініі электраперадач, без святла засталіся 70 тыс. сем'яў. Сёлетні кастрычнік стаў самым халодным у краіне за апошнія 30 гадоў. Так, у горадзе Яблонец цяпер ляжыць больш за паўметра снегу, што для гэтага часу з'яўляецца анамаліяй. Стыхія ўсхадзілася і ў Польшчы — без электрычнасці засталіся дзясяткі тысяч людзей, па меншай меры чацвёра загінулі. Снегапады абрынуліся на Румынію і Германію, асабліва яе ўсходнюю частку.

◢ **На тэрыторыі фермерскай гаспадаркі «Юніца» Чавускага раёна падчас выгану жывёлы на пашу бык напаў на жыхара в. Пудаўня Дрыбінскага раёна, які ўзяўся дапамагаць працаўнікам гаспадаркі. 48-гадовы памочнік атрымаў шматлікія траўмы, ад якіх памёр на месцы. Як высветлілася падчас праверкі, пацярпелы час ад часу прыязджаў да фермераў і дапамагаў стрыгчы авечак, а ў тую трагічную раніцу — выгнаць быка. Па сведчанні відавочцаў, ён па дарозе на пашу дражніў жывёліну, што раззлавала быка — той развярнуўся і падняў крыўдзіцеля на рогі. Пракуратура вядзе праверку.**

◢ Супрацоўнікі мінскай міліцыі затрымалі маладога чалавека, які ўчора паведаміў, што ў West Wold club на праспекце Пераможцаў у Мінску закладзена выбуховае прыстасаванне. У п'янага хлопца адбыўся канфлікт з адміністрацыяй клуба. Ад крыўды ён і паведаміў з мабільніка ў міліцыю, што ва ўстанове закладзена выбуховае прыстасаванне. Ілжэмінёра хутка затрымалі. Яму пагражае крымінальная адказнасць за ілжывае паведамленне аб небяспецы.

◢ **Супрацоўнік Белдзяржстраха па Лепельскім раёне на працягу амаль дзесяці гадоў атрымліваў за сваю працу хабар. Мужчына 1957 г.н., карыстаючыся сваім службовым становішчам, з 1999 па 2008 гады складаў афіцыйныя дакументы афармлення і своечасовага атрымання страхавых выплат. За гэта ўдзячныя кліенты адорвалі яго прадуктамі харчавання, спіртным, дызпалівам і грашыма. У залежнасці ад працаёмкасці і значнасці аказанай дапамогі ён браў ад $30 да Br600 тыс. За хабарніцтва былы страхоўшчык асуджаны на 4 гады пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці.**

Поўны абзац

◢ Дзярждума Расіі падтрымала прапанову аб разглядзе правамернасці выкарыстання імёнаў палітычных дзеячаў і дзяржаўных сімвалаў у назвах алкагольнай прадукцыі. Неабходнасць такой праверкі, на думку некаторых дэпутатаў, выклікана тым, што існаванне такіх брэндаў, як **Пуцінка, Мядзведзеў, ВВП, Нацпраект, Парламент** і іншых на рынку алкаголю наносіць урон іміджу дзяржавы і яе кіраўнікоў, якія вызначылі барацьбу з п'янствам у якасці прыярытэтнага напрамку нацыянальнай палітыкі. Як мяркуюць дэпутаты, практыка паразітавання на папулярнасці палітыкаў будзе прызнана незаконнай.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Як нас дураць

«ЗА МЯЖУ ПРАЦАВАЦЬ БОЛЬШ НІ НАГОЙ»,

або Як у луна-парку беларуса кінулі...

Некаторыя з беларусаў ужо даўно ездзяць працаваць за мяжу. Нашым людзям здаецца, што там рай. Маўляў, можна лёгка і добра зарабіць, калі старанна працаваць. Наш чытач Вячаслаў з Віцебска (прозвішча прасіў не друкаваць) ужо гадоў шэсць пастаянна і, як ён падкрэслівае, легальна — па кантракце працаваў за мяжой: у Нарвегіі, Швецыі, Францыі, Італіі... Ведае італьянскую мову, якую добра вывучыў падчас працы ў гэтай краіне. Вячаслаў мае вышэйшую ветэрынарную адукацыю. Вадзіцельскія правы ў яго ўсіх катэгорый. У апошні раз яго за мяжой, як кажуць, кінулі.

— Летась атрымаў працоўную візу — гадавую з кантрактам на працу вадзіцелем на пяць месяцаў, — расказвае Вячаслаў. — Перад гэтым фірма склала кантракт, прыслала запрашэнне...

Я і раней працаваў легальна. У першы раз знайшоў працу вадзіцеля праз знаёмага ў Нарвегіі. Мы — беларусы, як і іншыя выхадцы з былога СССР (акрамя краін Прыбалтыкі) за мяжой можам працаваць, як я на той фірме, не больш за шэсць-сем месяцаў. А потым павінны пацвярджаць сваё вадзіцельскае пасведчанне, але прасцей проста выехаць з чужой краіны, каб потым зноў хутка, праз дзень-два, вярнуцца. У Італіі год таму знайшоў фірму, якая займаецца перавозкай жывёл. Працуюць яны сезонна. Таму спецыяльна трымаць вадзіцеля ім нявыгадна. Адпрацаваў шэсць месяцаў. Адзначу, што «гастарбайтар»-вадзіцель зарабляе ў два разы меней, чым італьянец. Хоць абодва працуюць аднолькава. Колькі выходзіць нашаму кіроўцу? 1000 еўра ў месяц. Плюс фірма аплачвае выдаткі на пражыванне і харчаванне. Адпрацаваў, усё нармальна.

Потым вярнуўся ў Беларусь, дзе спрабаваў знайсці працу, але не пашанцавала. Мне прапаноўвалі тут 300—400 тысяч рублёў у месяц вадзіцелем, але, пагадзіцеся, ёсць з чым параўноўваць.

Вярнуўся ў Італію. Калі прыехаў, аказалася, што на маім месцы і на пасадзе маіх знаёмых — таксама замежнікаў — ужо працавалі іншыя. Вяртацца дамоў? Ужо на той час былі праблемы з грашыма. Вырашыў пашукаць працу на месцы. Знайшлі ў луна-парку. Адпрацавалі амаль што 2,5 месяца. Там трэба было луна-парк, які адбыў сезон у Іспаніі, рэстаўраваць, прыводзіць у парадак. Пасля заканчэння работы працадаўца абяцаў прадоўжыць і кантракт, і візу. А ў выніку нас проста выкінулі, не заплаціўшы нічога. А быў кантракт на 10 тысяч еўра на чацвярых пасля выканання работы.

Па дапамогу я звярнуўся ў паліцыю. Там нічога мне канкрэтнага не сказалі і далі зразумець, хто мы такія — чужакі. І гэта нягледзячы на тое, што знаходзіліся мы ў краіне легальна. Хоць тады рабочыя дакументы былі ў нас у парадку, але рэальнага кантракта з гэтым працадаўцам не было. У выніку апынуўся я адзін у Італіі. Неапаль. Дарэчы, у паліцыі нават не падказалі адрас беларускага консульства. Ці магло б так быць, калі б той жа італьянец трапіў у бяду ў Беларусі? Ніколі!

А там. Уявіце сабе — 600 кіламетраў ад Рыма, дзе знаходзіцца беларускае консульства. У кішэні — пуста. Цудам дабраўся да нашага дыпламатычнага прадстаўніцтва. Там дапамаглі вярнуцца на радзіму. Консул Андрэй Анатольевіч Паляшчук, ды і ўсе работнікі консульства шчыра дапамагалі. Паставіліся да маёй праблемы з разуменнем. З дапамогай консула прынялі заяву ў паліцыю. Ён у выхадныя дні, а прыйшоў я па дапамогу ў пятніцу, займаўся маімі праблемамі. У гатэлі мяне пасялілі і аплацілі пражыванне. Замовілі білет на самалёт. Усяго за два дні здолелі вярнуць мяне на Радзіму...

...Вось адна жанчына з Гомеля ўжо жыве пяты год у Неапалі. даглядае старых. Таксама расказвала — глядзела дзеда дома, і не плацілі, і не кармілі. Нашы людзі не маюць там ніякіх правоў.

Ведаю жанчыну з Мінска, якая прыехала, каб выйсці замуж. Пазнаёмілася праз інтэрнэт. У выніку патэнцыйнаму італьянскаму мужу нешта не спадабалася, ён яе проста выгнаў.

Колькі было выпадкаў, калі працуюць нашы людзі толькі, каб пераначаваць, паесці, а дадому не могуць вярнуцца... А адна беларуска-ўрач працавала ў нас загадчыкам аддзялення. Параіла ёй сяброўка, якая раней паехала, таксама перабрацца за мяжу. Там былы загадчык стала нянькай. Наша адукацыя за мяжой, на жаль, не прызнаецца. Не ведаю тых, хто мае аналагічную пасаду за мяжой.

Бывае «шанцуе». Мой знаёмы паехаў у Нарвегію. Потым перабраўся ў Швецыю. І жонку выклікаў да сабе. Працуе не па спецыяльнасці — у нас скончыў ветэрынарны інстытут. Чатыры разы спрабаваў пацвердзіць сваю адукацыю. Валодае шведскай мовай. Дарма. Працуе ў зусім іншай сферы — будаўніком. Зарабляе пры гэтым нядрэнна — 3000 еўра, ніякіх бытавых праблем. Але цягне на Радзіму... Гаварыў, што гатовы аддаць усё, каб вярнуцца.

Там зусім іншыя людзі. Рэальная гісторыя — два шведы з дзяцінства адзін аднаго ведаюць. Разам працавалі. Адзін стаў майстрам. Больш не сябры. Зусім у іх іншы менталітэт...

Мой суразмоўца падчас нашай гутаркі часта паўтараў, што шчыра хоча, каб нашы землякі разумелі, што па вялікім рахунку да выхадцаў з былога СССР ставяцца на Захадзе, як да людзей другога гатунку. Многія ў Італіі самі асуджаюць такое стаўленне да эмігрантаў. Самі ж італьянцы — колькі з іх паехалі ў тую ж Амерыку!

Хоць у тую ж Італію на працу і нават на жыхарства, як адзначыў Вячаслаў, цяпер выехаць вельмі проста. А ці трэба?

Вячаслаў сказаў, што больш ён наогул не паедзе за мяжу працаваць. Хоць ёсць у яго кантракт з французскай фірмай з прапановай працаваць таксама вадзіцелем. Толькі пагадзіся! Не збіраецца! Шукае працу тут. Гатовы параўнальна менш зарабляць, але працаваць менавіта на роднай зямлі. Дарэчы, яму прапаноўвалі, як і многім ягоным знаёмым за мяжой, быць «палітычным гуманітарным бежанцам». У той жа паліцыі. Спачатку будзе, магчыма, усё «добра» — увага, выплата нейкіх «стартавых» грошай, абяцанне грамадзянства, клопат, размовы з журналістамі (чакаюцца расказы пра беларускую «дыктатуру»), а потым... Атрымаеш дакументы і думай пра сябе сам. Вярнуцца дамоў ужо не можаш — забіраюць пашпарт, і там няма ні працы нармальнай, ні дому. Рай?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СВЕДЕНИЯ ОБ ОБЪЕКТАХ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ, ПОДЛЕЖАЩИХ РАЗГОСУДАРСТВЛЕНИЮ И ПРИВАТИЗАЦИИ

Полное и сокращенное наименование объекта разгосударствления и приватизации, его ведомственная принадлежность			Производственное республиканское унитарное предприятие «Барановичский комбинат железобетонных конструкций» (РУП «Барановичский КЖБК»), Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь	Производственное республиканское унитарное торфопредприятие «Туршовка» (ПРУТП «Туршовка»), Министерство энергетики Республики Беларусь
Адрес			225320, Брестская область, г. Барановичи, ул. Кирова, 77	222044, Минская область, Крупский район, д. Ухвала
Вид деятельности объекта разгосударствления и приватизации, укрупненная номенклатура выпускаемой продукции			Производство сборных железобетонных конструкций и изделий, стеновых блоков, товарного бетона, раствора	Добыча торфа и производство торфяных брикетов
Положение на рынке			Не занимает доминирующее положение	Не занимает доминирующее положение
Планируемые сроки разгосударствления и приватизации			4 квартал 2009 г.	4 квартал 2009 г.
Предполагаемый способ разгосударствления и приватизации			Создание открытого акционерного общества	Создание открытого акционерного общества
Орган, осуществляющий разгосударствление и приватизацию данного объекта, и его местонахождение			Брестский областной территориальный фонд государственного имущества, 224006, г. Брест, ул. Ленина, 11	Государственный комитет по имуществу Республики Беларусь, 220005, г. Минск, пер. Краснозвездный, 12
Численность работающих, чел.			571	99
Срок предъявлений претензий			Месяц со дня опубликования	Месяц со дня опубликования
Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО, руб.			15 251 324 000	12 289 552 000
Стоимость основных фондов – всего, руб.			13 495 317 566	15 206 202 047
Площадь земельного участка, занимаемого объектом, га			16,7145	29,23
Наличие принадлежащих предприятию долей (паев, акций) в активах других предприятий, руб.			4 790 125	нет
Объекты интеллектуальной собственности в составе нематериальных активов, руб.			нет	нет
Финансовое состояние объекта, руб.	Балансовая прибыль		4 293 945 336	102 823 121
	Задолженность	кредиторская	7 405 255 308	464 527 377
		дебиторская	755 833 599	615 355 003

УНП 100745627

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ»

❖ Оценка оборудования и транспортных средств
❖ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности

Извещает о проведении аукциона по продаже собственности

№ лота	Наименование объекта	Адрес объекта	Продавец	Краткая характеристика объекта	Начальная цена продажи, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.
1	Здание обрабатывающей промышленности иного назначения	г. Гомель, ул. Лепешинского, 7	Комиссия по работе с имуществом, обращенным в доход государства при администрации ж/д района г. Гомеля	Год постройки – 1992, материал стен – ж/б панели, общая площадь здания – 1442 м²	717 550 610	71 750 000
Срок подачи заявления		**До 17.00 2 ноября 2009 г.**, по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а				
Дата, время, место проведения аукциона		**3 ноября 2009 г. в 11.00** по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, ГОУ Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»				
2	Гараж № 90 ГСК № 12 кирпичный общей площадью 16,8 кв.м с погребом и смотровой ямой	г. Гомель, ул. Карбышева, 14	Комиссия по работе с имуществом, обращенным в доход государства при администрации Советского района г. Гомеля	Кирпичный общей площадью 16,8 кв.м, с погребом и смотровой ямой	18 191 000	1 800 000
Срок подачи заявления		**До 17.00 16 ноября 2009 г.**, по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а				
Дата, время, место проведения аукциона		**17 ноября 2009 г. в 11.00** по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, ГОУ Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»				
Номер р/с для перечисления залога		Р/с 3012035310012 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, код 331, УНП 102353509				
Условие продажи		Без условий. Шаг аукционных торгов – 5 %, вознаграждение – 5 %				
Условие пользования		Объекты продаются в собственность				

Дополнительная информация по тел. (0232) 77 37 27, 77 52 87 (факс)

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 16 ноября 2009 г. в 15.00 по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54, состоится АУКЦИОН по продаже имущества, принадлежащего на праве собственности ОАО «Бобруйскагромаш», в составе следующих лотов:

Лот № 1	**Незавершенное капитальное строение с инв. № 710/U-5535 (крытая стоянка испытательной техники) общ. пл. 364,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13 в;**
Лот № 2	**Незавершенное капитальное строение с инв. № 710/U-5536 (экспериментально-производственный корпус) общ.пл. 3 775,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13 б;**
Лот № 3	**Капитальное строение с инв.№ 710/С-4814 (здание гаража для автобусов, одноэтажное, кирпичное) общ. пл. 170,0 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 5.**

Общие сведения	Лот № 1	Лот № 2	Лот № 3
Организатор торгов	**Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54, УНП 102353509**		
Начальная цена продажи, рублей без НДС	**113 822 412**	**1 116 760 374**	**86 005 442**
Размер задатка, рублей	**5 691 120**	**55 838 020**	**4 300 270**
Номер расчетного счета для перечисления задатка	**Получатель платежа ОАО «Бобруйскагромаш» – р/с 3012000360025 в Первомайском отд. ОАО «БелПСБ» г. Бобруйска, код 329, УНН 700067572, ОКПО 00238776**		
Площадь земельного участка	**0,2069 га** – кадастровый № 741000000007001138, правовой режим – пост. пользование	**0,7153 га** – кадастровый № 741000000007001139, правовой режим – пост. пользование	**0,1909 га** – кадастровый № 741000000001000046, правовой режим – пост. пользование
Характеристика объектов	**крытая стоянка испытательной техники** – незавершенное строительством одноэтажное здание, стены – ж/бетонные панели, фундамент ж/бетонный, перекрытия – ж\бетонные плиты, кровля – рубероид, полы бетонные, имеется прилегающее к зданию мощение асфальтобетонное площадью 173 кв.м; **экспериментально-производственный корпус** – незавершенное строительством одноэтажное здание, стены – ж/бетонные панели, частично кирпичные, фундамент ж/бетонный, перекрытия – ж\бетонные плиты, кровля – рубероид, полы бетонные; **здание гаража для автобусов**, одноэтажное, кирпичное, 1980 г.п., фундамент кирпичный, перекрытия деревянные, кровля – рубероид, полы бетонные, имеется прилегающее к зданию мощение асфальтобетонное площадью 848 кв.м.		
Условия продажи	аукцион без условий		
Срок заключения договора купли-продажи	в течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона		
Условия оплаты	определяются по согласованию Победителя торгов с Собственником имущества при заключении договора купли-продажи		
Срок подачи документов, осмотра объектов и внесения задатка		**по 13 ноября 2009 г. включительно**	

Для участия в аукционе в адрес Организатора торгов необходимо представить: заявление на участие; заверенную банком копию платежного поручения о внесении размера задатка, паспорт; **для резидентов Республики Беларусь: юр. лицам** – доверенность представителю юр. лица (в случае необходимости таковой), копии и оригиналы учредительных документов и свидетельства о гос. регистрации; **представителям физ. лиц** – нотариально заверенную доверенность; **для нерезидентов Республики Беларусь: юр. лицам** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена не ранее чем за 6 мес. до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; **юр. лицам и физ. лицам** – документ о состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (рус.) язык; **представителям юр. и физ. лиц** – легализованную в установленном порядке доверенность.

Выигравшим торги на аукционе признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Задаток, внесенный Победителем, будет зачтен в счет окончательной стоимости приобретенного имущества, остальным участникам будет возмещен в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. **Организатор торгов или Продавец вправе снять объект с торгов до объявления его проданным.**

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляет Победитель (Претендент на покупку) не позднее 3 раб. дней с момента подписания протокола о результатах аукциона на основании счета-фактуры, выдаваемой Организатором торгов до проведения аукциона.

Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 52 08 45, 52 70 32, 8 (029) 654 79 06 в рабочие дни с 8.30 до 17.30.

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА) 17 НОЯБРЯ 2009 ГОДА

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже единым лотом принадлежащих ОАО «Минское производственное кожевенное объединение» Минский район (продавец) зданий, сооружений и иного имущества, расположенного по адресу: Минская область, Минский район, район поселка Гатово. В состав лота входит следующее имущество:

№ п/п	Наименование и характеристики продаваемого имущества
1.	Здание производственного корпуса общей площадью 8 957,0 кв.м, инв. номер 600/С-118240
2.	Склад ОКСа (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ площадью 430,9 кв.м, инв. номер 600/С-104462)
3.	Контрольно-пропускной пункт № 3 (здание неустановленного назначения площадью 6,9 кв.м, инв. номер 600/С-104457)
4.	Подъездные автодороги (асфальт) – 8 470 кв.м
5.	Металлосетчатый забор (прямоугольные рамные конструкции из проволочной сетки на металлических опорах) – 374,0 м
6.	Железобетонный забор (железобетонные панели на железобетонных опорах) – 139,0 м
7.	Озеленение внешней площадки территории завода – 9193 кв.м
8.	Подъездные железнодорожные пути – 108,2 м
9.	Машина холодильная ХМ-ФУ 401
10.	Бак для охлаждения воды
11.	Бак для разведения рассола ВПС-2,0-0,2 Г
12.	Градирня
13.	Шкаф силовой ЩР 11-73504
14.	Плита электрическая П-4
15.	Кипятильник КН 100 м
16.	Линия ЛГС

Имущество, входящее в состав лота, расположено на земельном участке площадью 2,8839 га, кадастровый номер 623684300001000395.

Имущество, входящее в состав лота, обременено договорами аренды.

Начальная цена – 9 400 000 000 белорусских рублей без учета НДС.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающего внесение задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток в размере 470 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемый лот. Процедура проведения торгов указана в порядке проведения аукциона.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов подписывается в течение 10 календарных дней с даты проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в следующем порядке: 50 (пятьдесят) процентов от цены продажи, определенной в результате аукциона, с учетом внесенного задатка, перечисляются победителем торгов продавцу в течение 20 календарных дней с даты проведения аукциона; оставшаяся часть – в течение 60 календарных дней с даты проведения аукциона.

Аукцион состоится **17 ноября 2009 года** в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **17.10.2009 по 12.11.2009** в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017)227 48 36 – УП «Минский городской центр недвижимости»;
(+375 29)636 86 81 – ОАО «Минское производственное кожевенное объединение» Минский район.

Сайт в интернете: www.mgcn.by

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» СООБЩАЕТ,

что в связи с реорганизацией РУП «Белтехинвентаризация» в Филиал Научно-производственного республиканского унитарного предприятия «Жилкоммунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация», в извещениях о проведении аукционных торгов, опубликованных в газетах «Звязда» № 162 от 29.08.2009 г. (аукцион по продаже имущества ОАО «Весоприбор»), № 169 от 09.09.2009 г. (аукцион по продаже имущества ОАО «Фандок»), № 181 от 25.09.2009 г. (аукцион по продаже имущества ОАО «Белшина» и ОАО «Журавинка»), № 192 от 10.10.2009 г. (повторный аукцион по продаже имущества ОАО «Весоприбор»), **следует читать:**

Организатор торгов – Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54. УНП 102353509.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ ОАО «ЦЕНТРОЭНЕРГОМОНТАЖ»

Фамилия, имя, отчество покупателя (полное наименование для юридического лица)	**Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж»**
Место жительства (местонахождение для юридического лица)	**220033, г. Минск, Велосипедный переулок, 7**
Наименование и местонахождение эмитента	**Открытое акционерное общество «Центроэнергомонтаж», 220033, г. Минск, Велосипедный переулок, 7**
Количество приобретаемых простых (обыкновенных) акций (штук)	**40 000**
Цена приобретения (белорусские рубли)	**20 000**
Сроки, форма и порядок расчета	**Оплата производится денежными средствами в наличной (безналичной) форме, определенной договорами купли-продажи акций в течение 30 календарных дней со дня заключения договоров купли-продажи акций**
Адрес, по которому будут представляться предложения акционеров и заключаться договоры купли-продажи акций	**220033, г. Минск, Велосипедный переулок, 7**
Даты начала и окончания представления предложений акционеров на продажу акций	**с 19 октября 2009 года до 30 октября 2009 года с пометкой «Совет директоров. Предложение о покупке акций»**
Даты начала и окончания покупки акций	**с 1 ноября по 30 ноября 2009 года**

УНП 100092167.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ ОАО «ТЕХНОБАНК»

1. Фамилия, имя, отчество, место жительства покупателя акций: Курач Игорь Александрович, проживающий по адресу: 220022, город Минск, улица Горецкого, дом 77, квартира 37.

2. Полное наименование, местонахождение эмитента, акции которого приобретаются: Открытое акционерное общество «Технобанк», 220002, город Минск, улица Кропоткина, 44.

3. Количество акций, которое намеревается приобретать покупатель: 585 000 (пятьсот восемьдесят пять тысяч) штук.

4. Цена, по которой покупатель намерен приобретать акции: по цене 135 (сто тридцать пять) белорусских рублей за 1 (одну) акцию.

5. Форма, порядок и сроки оплаты акций: оплата в безналичной форме в белорусских рублях через расчетно-клиринговую систему ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» в день совершения сделки (код расчетов S-T+0).

6. Адрес, по которому будет совершаться покупка акций: город Минск, улица Сурганова, 48А, Открытое акционерное общество «Белорусская валютно-фондовая биржа».

7. Дата начала и окончания покупки акций: 23 октября — 27 октября 2009 года.

И.А. Курач.

МАСТАЦТВА ДЭКАРАТАРАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Спадарыні, пакажыце, калі ласка, дзе тут засталіся старыя часткі, — звярнуўся я, калі ўсе выйшлі, да жанчын, якія працавалі з ляпнінай на рыштаваннях.

— Вунь там, бачыце, цёмны такі кавалак, і яшчэ во ў куце, — паказалі мне 20 сантыметраў у адным месцы і столькі ж у другім. І я схільны верыць гэтым жанчынам, бо адказвалі яны шчыра і без усялякай задняй думкі.

Яшчэ вясной у Бальнай зале замка была старадаўняя ляпніна. Цяпер столь зашытая гіпсакардонам, а аўтэнтычны дэкор вярнуўся на месца ў нязначнай долі...

Выбух эмоцыяў у высокай камісіі адбыўся ў замкавых пакоях, дзе будзе адчынены рэстаран. Там падчас працаў было зроблена сенсацыйнае адкрыццё — фрэскі XVIII-XIX стагоддзяў на сценах. Захаваліся яны не цалкам. І рэстаўратары ўжо паспелі дзе-нідзе «дамаляваць» кавалкі, якіх неставала.

— Што вы робіце!.. — не стрымаўся доктар архітэктуры, дэкан архітэктурнага факультэта БНТУ Армен Сардараў. — Вы ўсё псуеце! Каму будзе цікава пабачыць фрэскі, якія глядзяцца, як новыя?! Так нельга рабіць!.. Трэба закансерваваць тое, што ёсць — і так пакінуць!..

Армена Сяргеевіча падтрымаў старшыня камітэта архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама Віктар Нікіцін, іншыя сябры Рады.

— Тады прымаем рашэнне проста зараз спыніць працы і прадумаць гэты момант дэталёва, — падсумаваў дыскусію Павел Латушка. — Таксама варта падумаць, ці не наробіць шкоды гэтым фрэскам рэстаран, які тут будзе.

Рэч у тым, што для рэстарана ўжо ўсё падрыхтавана: зроблена вентыляцыя, закуплена абсталяванне. Як кампраміснае рашэнне прагучала прапанова не выкарыстоўваць гэтую залу штодня (бо рэстаран займае некалькі залаў), а паказваць яе турыстам і праводзіць тут толькі важныя дзяржаўныя прыёмы.

Вялікую дыскусію выклікала пытанне аб мэблі для аднаўленага замка.

— У Еўропе існуюць два падыходы, — распавёў Сяргей Друшчыц. — Напрыклад, у Францыі аднаўлены пэўны замак — і набытыя для яго гарнітуры гэтага перыяду. Аднак нават пані Эльжбета Радзівіл сказала нам: калі вы набудзеце гарнітур, які знаходзіўся на віле Радзівілаў на Міжземным моры — гэта будзе не Нясвіжскі замак... Іншы шлях — на падставе іканаграфічнага матэрыялу вырабіць мэблю нанава.

Аднак існуе і трэці шлях. Яго агучыў начальнік Упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі Міністэрства культуры Ігар Чарняўскі.

— Як распавядала шаноўная пані Эльжбета Радзівіл падчас ліпеньскага знаходжання ў Нясвіжы, яе бацька, князь Альбрэхт Радзівіл, рабіў наступным чынам. Купляў недзе ў Гданьску адно прыгожае дарагое крэсла (ён вельмі любіў Гданьскую мэблю), аддаваў свaім майстрам — і яны выраблялі для яго цэлы такі камплект.

Такі метад быў ухвалены многімі сябрамі Рады як кампрамісны. Бо ўсе разумеюць, што грошай на старадаўнюю мэблю з аўкцыёнаў (а трэба больш за 5 мільёнаў долараў) цяпер няма...

Доктар мастацтвазнаўца Надзея Высоцкая выказала меркаванне наконт верагодных спосабаў папаўнення замка экспанатамі.

— Па-першае, трэба максімальна выкарыстаць музейны фонд Беларусі. Трэба разумець, што ствараецца, пасутнасці, трэці нацыянальны музей — і гэта справа дзяржаўнай важнасці. Па-другое, трэба аднавіць дзейнасць мытнай камісіі — бо праз мяжу часам намагаюцца нелегальна перапраўляць сапраўдныя мастацкія шэдэўры. Некаторыя з іх могуць заняць месца ў замку. Па-трэцяе, трэба звярнуцца да касцёлаў і цэркваў — шмат дзе захоўваюцца свецкія старадаўнія рэчы, якія трапілі туды рознымі спосабамі. І, нарэшце, трэба актыўней працаваць з нясвіжцамі — я ведаю, што ў людзей у хатах захоўваецца шмат лыжак-відэльцаў з княжацкага стала...

Чатырохсотгадовую абарончую сцяну закладаюць зверху сучаснай цэглай. На гэта звярнуў асаблівую ўвагу міністр культуры Павел Латушка.

Іншым значным пытаннем стала аднаўленне замкавай капліцы. Сяргей Друшчыц паведаміў, што ў Кракаве ўдалося знайсці каштоўныя звесткі пра інтэр'еры капліцы: падрабязны інвентар рэчаў, якія былі там адразу пасля пабудовы. Гэтыя звесткі мусяць быць выкарыстаны цяпер. У капліцы будзе размешчаны арган.

— Даруйце, а як будзе выкарыстоўвацца капліца? — задала дарэчнае пытанне Надзея Высоцкая.

— У асноўным як канцэртная зала, экспазіцыйная зала для турыстаў, — адказаў дырэктар Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж» Валеры Сталярчук. — Але мы вядзём таксама перамовы з ксяндзом, каб часам ладзіць там службы.

На гэтай высокай нарадзе далі слова і карэспандэнту «Звязды». Рэч у тым, што я ўжо два гады займаюся зборам і апрацоўкай радзівілаўскіх фотаздымкаў, браў чынны ўдзел у падрыхтоўцы летняга візіту князёў Радзівілаў у Беларусь. Усе гады рэстаўрацыі я фіксаваў на фота, на маю думку, памылкі рэстаўратараў — ад знішчэння трохпавярховай галерэі да руйнавання скляпенняў XVI стагоддзя. Маё дваццаціхвіліннае выступленне, зразумела, было моцна раскрытыкаванае Сяргеем Друшчыцам. Маўляў, ты нічога не разумееш, не разбіраешся і ўвогуле дылетант. Так, дылетант, бо не маю адпаведнай адукацыі. Аднак пабачыў, што робіце вы, прафесіяналы. Каб зразумець, што нельга руйнаваць старое і замяняць новым, — не трэба быць вялікім рэстаўратарам.

— Я бачу, вы адвыклі ад крытыкі, — спыніў сварку міністр Павел Латушка. — Лічу, што крытыка карысная, бо дае розныя погляды на справу і дазваляе прымаць правільныя рашэнні. Нагадваю, што вельмі важным пры рэалізацыі працаў на падобных аб'ектах з'яўляецца навуковы нагляд, дакладнае размежаванне будаўнічых работ і рэстаўрацыі. Вельмі важна, каб падобныя аб'екты не пераўтвараліся ў выніку ў аб'екты XXI стагоддзя, а захавалі ў сабе рысы тых часоў, калі яны будаваліся.

У фінале пасяджэння міністр звярнуў увагу сяброў Рады на яшчэ адну хібу.

— Я перагледзеў пратаколы папярэдніх пасяджэнняў, — сказаў Павел Латушка. — Вы прымалі шмат рашэнняў. Але я не пабачыў, каб хоць раз было пракантралявана іх выкананне. Гляджу ў дакумент і бачу рашэнне максімальна захаваць старую бастыённую сцяну, а на месцы бачу нешта іншае...

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.
Фота аўтара.

АШМЯНСКІЯ БРЭНДЫ ЎПЭЎНЕНА ЗАВАЁЎВАЮЦЬ ГУСТЫ ПАКУПНІКОЎ

Быў некалі ў Ашмянах, па сутнасці, толькі адзін знакаміты брэнд – гэта брэнд добра вядомага ў краіне Ашмянскага мясакамбіната. На многія рынкі прабіліся ашмянскія мясаперапрацоўшчыкі, многім спажыўцам прыйшлася да густу іх прадукцыя, мноства медалёў самай высокай «пробы» ды шматлікіх дыпломаў звезлі ашмянцы з розных міжнародных выстаў ды конкурсаў...

Важкі цяжар славы адчуваюць яны, і несці яго прыемна. Ды, напэўна, не зусім правільна несці гэты цяжар у поўнай адзіноце. Няйначай, гэтай логікай кіраваліся ў Ашмянах ды пачалі апошнім часам раскручваць яшчэ адзін брэнд — свайго сыраробнага завода. Прычым цалкам заслужана, прадукцыя сыраробнага завода таксама вартая самай высокай ацэнкі. А ўжо разам робяць два ашмянскія прадпрыемствы яшчэ большую славу свайму гораду.

Зусім нядаўна ў Гродне адбылася міжнародная выстава «Еўрарэгіён «Нёман-2009», на якой прысутнічалі са сваёй прадукцыяй і два названыя ашмянскія прадпрыемствы. Вельмі добра заўважылі гэту прысутнасць наведвальнікі выставы, і кола прыхільнікаў прадукцыі двух ашмянскіх прадпрыемстваў пашырылася яшчэ болей. А ў нас у выніку з'явілася добрая нагода расказаць пра іх на старонках нашай газеты.

(Матэрыялы пра ашмянскія прадпрыемствы чытайце на 6-й стар.)

Зваротная сувязь

Абараніць сябе няпроста...

У НУМАРЫ «Звязды» за 2 кастрычніка быў змешчаны артыкул «Пакараць — пакаралі. Але за што?» Коратка нагадаем, што ў газету паскардзілася сельская настаўніца, якую вырашылі пакараць, так бы мовіць, рублём за тое, што летам не знайшлося ахвотных прапалоць «школьныя» 20 сотак. Прычым дырэкцыя школы «адмінусавала» ўсе грошы, якія выплачваліся настаўніцы (а яна была замацаваная як адказная за вучэбна-доследны ўчастак), пачынаючы са студзеня гэтага года, а гэта, між іншым, 400 тысяч рублёў. Пасля ўмяшання Гомельскай абласной арганізацыі прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі незаконны загад быў адменены, і настаўніцы вярнулі ўсе грошы назад.

«Дзякуй, што не пакінулі мой зварот без увагі, — піша настаўніца. — Напрыканцы жніўня старшыня нашай прафсаюзнай арганізацыі ездзіла на раённы прафсаюзны сход, дзе прадстаўнік Гомельскай абласной прафсаюзнай арганізацыі згадвала пра маю сітуацыю. Яна казала, добра, што настаўніца не звярнулася ў суд, бо суд адназначна стаў бы на яе бок». Сорамна прызнацца, што я, працуючы настаўніцай, нават не ведала дакладна, куды трэба звяртацца, каб сябе абараніць. Таксама прадстаўнік з вобласці сказала, што такія пытанні лепш вырашаць непасрэдна на месцы. Але я была практычна перакананая ў тым, што на месцы мне наўрад ці ўдасца дабіцца справядлівасці. А нядаўна я прачытала ў «Звяздзе» артыкул «І настаўнік , і маляр, і ў класе гаспадар», у якой агучваецца намер парламентарыяў зафіксаваць у Кодэксе аб адукацыі норму, згодна з якой прыцягваць педагагічных работнікаў для выканання абавязкаў, не прадугледжаных у калектыўным дагаворы, можна будзе толькі на ўмовах аплаты ці на іншых прымальных для зацікаўленых бакоў умовах у адпаведнасці з дзейным заканадаўствам. Адразу падумалася: «Няўжо так і будзе?» А, з іншага боку, менавіта так і павінна быць. І добра што ёсць «правільныя людзі», якія гэта разумеюць, аб гэтым гавораць услых і, спадзяюся, будуць увасабляць свае перакананні ў рэчаіснасць. Поспехаў Вам у Вашай рабоце. Ваша нязменная падпісчыца».

Магілёўскія нявесты — прыгажуні і разумніцы

У МАГІЛЁВЕ 15 кастрычніка адбыўся конкурс «Нявеста года». Яго арганізатарам выступіў Магілёўскі цэнтр культуры і вольнага часу.

У фінале бралі ўдзел 8 дзяўчат. Усе яны — патэнцыйныя нявесты: адны маюць актуальных жаніхоў, а іншыя толькі ў пошуку. Аднак галоўны прыз у выглядзе сертыфіката на бясплатнае правядзенне вяселля, упэўнены ўдзельніцы конкурсу, спатрэбіцца абавязкова кожнай з іх. Лёс узнагародаў, дарэчы, вырашала журы ў цалкам мужчынскім складзе.

Нявесты два тыдні напружана, разам са спецыялістамі, рыхтаваліся выйсці на сцэну і дастойна прадэманстраваць свае здольнасці ў трох творчых конкурсах. У глядацкай зале Цэнтра культуры быў аншлаг.

У першым конкурсе пад назвай «Стрэлы Амура» дзяўчаты распавядалі (у тым ліку мовай танца і спеваў) пра знаёмства з каханым чалавекам і першую рамантычную сустрэчу.

Вялікую ўвагу выклікаў конкурс «Толькі для цябе» — дэфіле ў інтымным адзенні з магілёўскай крамы «Адам і Ева». Адна з удзельніц, напрыклад, была ў вобразе афіцыянткі, а іншая — медсястры. Каментары лішнія — гэта трэба было бачыць.

І нарэшце конкурс строяў нявесты: кожная дзяўчына абірала для сябе вобраз, і ў адпаведнасці з ім — сукенку і аксесуары.

У жорсткай канкурэнтнай барацьбе перамагла магіляўчанка Ірына Підгурская, якой падаравана тое самае бясплатнае вяселле. Залатой нявестай з адпаведным атрыманнем падвескі з золата стала Вольга Папкова, а Анастасію Брылёву назвалі Сярэбранай нявестай і падаравалі срэбны бранзалет.

Алена КАЗЛОВА.

Фота БЕЛТА.

Зачапіла!

«БЕЛАРУСКІ» ПЕРАПІС

Не магу не выказаць свайго абурэння любімай газеце, якой, я добра ведаю, «баліць» за беларускую мову. Неаднаразова ў рэспубліканскіх СМІ напярэдадні перапісу гучала інфармацыя пра забеспячэнне ўсіх ахвотных перапіснымі лістамі на беларускай мове. Больш за тое, абяцалася, што перапісчыкі пройдуць спецыяльную падрыхтоўку для працы з беларускамоўнымі грамадзянамі. Аднак часта слова разыходзіцца са справай. Так здарылася і ў гэты раз.

Я вяртаюся дадому звычайна ўвечары, каля васьмі. Таму па парадзе перапісчыка, што быў у мяне падчас папярэдняга перапісу, на падліковы ўчастак № 6 г. Гродна за мяне прыйшла запоўніць перапісны ліст дачка. Але зрабіць гэта на беларускай мове, як я і прасіла, яна не змагла: такіх лістоў у памяшканні, дзе праходзіў перапіс, проста не аказалася. І гэта на ўчастку, які месціцца ў галоўным корпусе Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, што носіць імя класіка беларускай літаратуры, аднаго з бацькоў сучаснай беларускай літаратурнай мовы!

Дзіўная сітуацыя: у краіне Беларусь перапісныя лісты на мове тытульнага этнасу трэба вышукваць, як нейкі рарытэт!

Юзэфа ВЯРШЫЛА. *г. Гродна.*

ВЫХАД У ПАЎНАЛЕЦЦЕ

Чым запомніцца дзень нараджэння газеты «Культура» прасунутым чытачам?

Сваё 18-годдзе штотыднёвік адзначае не толькі рэальна — нумарам, які выйдзе ў суботу, але і віртуальна. На гэтае свята запрошаны тыя, хто чытае газету ў інтэрнэце: іх чакае сюрпрыз — мадэрнізаваны сайт газеты і ўсёй Рэдакцыйна-выдавецкай установы «Культура і мастацтва».

Падарунак чытачы атрымалі не толькі ў выглядзе новага дызайну сайта. З гэтага тыдня па адрасе www.kimpress.by можна знайсці архіў «Культуры» за 2007-2009 гады, абноўленую стужку RSS і. Да канца тыдня абновіцца форум і пошукавая сістэма. Арыентавацца ў культуры стане прасцей.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Хакей. КХЛ

ТРЭЦЯЯ ЗАПАР — ВОСЬМЫЯ НА ЗАХАДЗЕ

«ДАЎНО так не хваляваўся, у апошні раз, напэўна, падчас гульняў зборнай на чэмпіянаце свету! Ганаруся КАМАНДАЙ!!!», «Усіх з перамогай!!! Адзначу Хювенена і Мезіна!!!», «Наперад, Дынама!!», «Паказалі характар!», «Выдатны матч, лепшы з усіх, што давялося пабачыць!!», «ураааааааааааааааааааааа!» — каментары заўзятараў хакею пасля гульні «Дынама-Мінск» — «Спартак» кажуць за сябе. Але аб усім па парадку...

Перабраўшыся цераз уральскія перашкоды з вынікам кандыдатаў у майстры спорту па альпінізме, мінская каманда вярнулася на родную пляцоўку Палаца спорту. Праўда, не абышлося без страт. Згуляўшы супраць «Трактара» і «Аўтамабіліста» з недалечанай траўмай, Рытчы яе толькі пагоршыў. Цяпер застаецца нашаму канадскаму Байрану толькі хутчэй папраўляцца і назіраць за гульнёй з поглядам іншага Байрана — Джорджа — які казаў, што гора — гэта настаўнік мудрых. У замену яму з глыбокіх салігорскіх шахтаў быў «падняты» Сяргей Задзяленаў, які забіваў шмат галоў у апошніх гульнях чэмпіянату Беларусі. У зваротным кірунку быў адпраўлены ўкраінец Шафарэнка. Штонебудзь казаць пра суперніка, здаецца, і не трэба. Якія б вынікі (а ў гэтым сезоне і яны даволі высокія) ні паказвалі «чырвона-белыя», маскоўскі «Спартак» — гэта заўсёды брэнд. Тое самае, як швейцарскія банкі і музыка «Beatles».

З самага пачатку брэндавая каманда пайшла наперад, спрабуючы «расціснуць» гаспадароў з першых хвілін. Хоць каманды гулялі ў роўных складах, часам складвалася ўражанне, што дынамаўцаў проста менш на пляцоўцы. Пры падтрымцы вялікай колькасці сваіх заўзятараў, якіх набралася на цэлы сектар, масквічы раз за разам вымушалі Мезіна паказваць усё тое, за што яго клічуць героем нацыі. Тут яшчэ выдаленне Пелтанена. Але за гэтыя два штрафныя кругі секунднай стрэлкі ў масквічоў абсалютна нічога не атрымалася. Магчыма, з-за гэтага нервы Цыбака і Рыбакова не вытрымалі, і з інтэрвалам у некалькі секундаў спартакаўцы адправіліся «адпачываць». Перавагу 5 на 3 гаспадары выкарысталі хутка і па-фінску эфектна — передача Пелтанена, гол Хювенена. Да таго, што Ханэс адкрывае лік — ужо пачынаеш з радасцю звыкацца. Абмяняўшыся яшчэ некалькі вострымі атакамі, каманды нарадзілі проста шэдэўральную шайбу. Выканаў Баранка. Асістэнты Заварухін і Каблукоў. У ролі гледачоў — абарона мінскай каманды.

Другі перыяд адзначыўся вялікай колькасцю выдаленняў, што яшчэ больш дапамагло выйсці на авансцэну галкіперам. Мезін і Кочнеў «цягнулі» ўсё, што ляцела ў іх бок. На 39-й хвіліне толькі пасля кідка Шэўца здавалася, што шайбе ну проста няма куды дзецца, акрамя сеткі спартакаўскіх варот, але Кочнеў неверагодным чынам выратаваў гасцей, праўда, атрымаўшы, на жаль, пры гэтым траўму. «Пах крыві» зрабіў свой унёсак ці штосьці іншае, але трэці перыяд ужо дынамаўцы распачалі з кавалерыйскага наскоку на суперніка. Сваю другую ў гульні шайбу арганізавалі фіны: зноў перадача Пелтанена, зноў гол Хювенена. Але не паспелі беларускія гледачы на трыбунах адсвяткаваць, як ужо «маскоўскі» сектар радасна ўскінуў рукі. 2:2 — і некаторыя ўжо пачалі чакаць авертайму. Толькі не дынамаўцы. Яны працягвалі гнуць сваю лінію, вымушаючы выдаляцца гасцей. І Мялешка адказаў на грубіянства па-свойму — пасля паса Шэўца закінуўшы трэцюю шайбу. Да канца гульні заставалася восем хвілін. Сцэнар канцоўкі быў звыклы, як сюжэт амерыканскага баевіка. «Спартак» усёй моцаю наваліўся на гаспадароў, але Мезін і кампанія выстаялі. Для поўнага набору не хапіла толькі шайбы ў пустыя вароты, але хто цяпер будзе аб гэтым сумаваць.

Фота БЕЛТА.

Гэтая гульня, на першы погляд, толькі адна з шэрагу іншых, была даволі значнай у праекцыі на турнірную табліцу. Сваёй перамогай «Дынама» яшчэ больш зацвердзіла свае віды на месца пад сонцам плей-оф. Вы, напэўна, заўважыце, якое плей-оф, усё толькі распачынаецца, але курыца па зярнятку дзяўбе. Хай жа гэтыя зярняткі будуць лепш месцам вышэйшым.

Яўген ВАРАКСА.

ЗАО «Дельта Банк»

220036, г. Минск, ул. Розы Люксембург, 95. Тел. 279 0 279
www.deltabank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2009 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2009	01.10.2008
1	2	3	4	5
1	**АКТИВЫ**			
2	Денежные средства	1101	3 386,4	205,4
3	Средства в Национальном банке	1102	8 081,0	1 284,1
4	Ценные бумаги:	1103	—	—
	для торговли	11031	—	—
	удерживаемые до погашения	11032	—	—
	в наличии для продажи	11033	—	—
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	34 573,4	29 414,1
6	Кредиты клиентам	1106	59 852,2	89 506,3
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	703,4	703,2
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	9 357,2	11 382,1
9	Прочие активы	1109	4 293,8	3 160,5
10	ИТОГО активы	110	120 247,4	135 655,7
11	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**			
12	Средства Национального банка	1202	—	—
13	Кредиты и другие средства банков	1205	5 570,2	42 378,4
14	Средства клиентов	1206	45 815,2	23 084,0
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208	1 881,1	—
16	Прочие обязательства	1209	2 229,5	5 032,6
17	ВСЕГО обязательства	120	55 496,0	70 495,0
18	**КАПИТАЛ**			
19	Уставный фонд	1211	64 000,0	64 000,0
20	Эмиссионный доход	1212	—	—
21	Резервный фонд	1213	513,8	260,0
22	Накопленная прибыль	1214	76,8	739,9
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	160,8	160,8
24	ВСЕГО капитал	121	64 751,4	65 160,7
25	ИТОГО обязательства и капитал	12	120 247,4	135 655,7
26	**ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ**			
27	Требования	1301	56 890,9	11 906,2
28	Обязательства	1302	53 858,4	78 356,8

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 октября 2009 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2009	01.10.2008
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	8 649,7	4 603,8
2	Процентные расходы	2012	4 354,1	1 454,3
3	Чистые процентные доходы	201	4 295,6	3 149,5
4	Комиссионные доходы	2021	19 749,7	19 575,9
5	Комиссионные расходы	2022	300,4	127,1
6	Чистые комиссионные доходы	202	19 449,3	19 448,8
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	389,8	1 671,9
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	—	
9	Доход в форме дивидендов	205	—	
10	Чистые отчисления в резервы	206	602,8	225,0
11	Прочие доходы	207	5 597,1	4 261,1
12	Операционные расходы	208	24 529,5	27 322,9
13	Прочие расходы	209	4 182,8	265,1
14	Налог на прибыль	210	339,9	6,1
15	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	76,8	712,2

И.о. Председателя Правления **А.В. Бабицкая**

Главный бухгалтер **С. И. Миркевич**

Лицензия НБ РБ на осуществление банковской деятельности № 27 от 01.09.2007 г. УНП 807000015

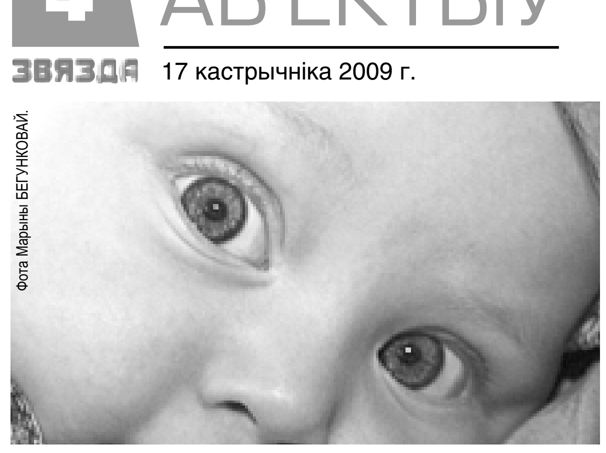

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

З патэнцыяльнай прыёмнай маці — мінчанкай Святланай (па яе просьбе імёны зменены. — Н.Д.) мяне пазнаёміў, як гэта нярэдка здараецца, адзін з герояў ранейшай публікацыі. *У жанчыны няма ўласных дзяцей. Вось і вырашыла падзяліцца нерастрачанай цеплынёй з 11-гадовай Алёнай, якая з чатырох гадоў вымушана жыць сярод такіх жа пакінутых біялагічнымі бацькамі. Яшчэ вясной Святлана афарміла ўсе неабходныя дакументы і пачала забіраць дзяўчынку са школы-інтэрната на выхадныя.*

— Паўгода таму была ўпэўнена, што ў выніку вазьму Алёну на выхаванне ў прыёмную сям'ю, — кажа Святлана. — Цяпер жа ў разгубленасці — як мне быць? Алёна вельмі дрэнна вучыцца, у чацвёртым класе не ведае нават табліцы множання. Баюся забіраць дзяўчынку з інтэрната, бо яе ў школе дзеці «заклююць». Знікнуць з яе жыцця, быццам бы нічога і не было, таксама не магу...

Непакоіць жанчыну і думка, што Алёна, якая падтрымлівае стасункі са сваімі роднымі, паўторыць лёс маці і 25-гадовай сястры. Трое дзяцей апошняй таксама вымушаны жыць у дзіцячым доме сярод чужых людзей.

СЯМ'Я ДЛЯ ДЗІЦЯЦІ, а не дзіця для сям'і

Па каментарый «Звязда» звярнулася ў аддзел аховы дзяцінства камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама і Сацыяльна-педагагічную ўстанову ўпраўлення адукацыі адміністрацыі Партызанскага раёна горада Мінска.

«ПЕРШ ЧЫМ МЯНЯЦЬ ДЗІЦЯ, ТРЭБА ШМАТ ЧАГО ЗМЯНІЦЬ У САБЕ»

— Многія спадзяюцца, што ім дадуць на выхаванне анёла, — кажа н**амеснік дырэктара па вучэбна-выхаваўчай рабоце Сацыяльна-педагагічнай установы ўпраўлення адукацыі адміністрацыі Партызанскага раёна горада Мінска Наталля ВОЙТКА.** — Паверце, у дзяцей, ад якіх адмовіліся бацькі, няма крылаў. Больш за тое, у іх за плячыма ўжо ёсць негатыўны досвед, які яны набылі ў неспрыяльнай сям'і. Адсюль павышаная трывожнасць, агрэсіўнасць, неадэкватная самаацэнка. Большасці з іх, па зразумелых прычынах, вучоба даецца са скрыпам. Але гэта не значыць, што яны не могуць вучыцца ў агульнаадукацыйных школах. Практыка паказвае, што на першым часе ім, як і любому навічку, складана, але з цягам часу пры падтрымцы педагогаў і блізкіх людзей яны ўліваюцца ў калектыў. Галоўнае, паспрабаваць паставіць сябе на месца дзіцяці і своечасова падтрымаць яго, а ні ў якім разе не папракаць, паказваючы на недахопы.

Яшчэ вельмі важна, перш чым узяць на сябе адказнасць за лёс прыёмных дзяцей, раз і назаўсёды пазбавіцца ад стэрэатыпу, што яны абавязкова паўтораць памылку сваіх біялагічных бацькоў. Ёсць шмат канкрэтных прыкладаў, калі «кінутыя» дзеці не толькі становяцца выдатнымі бацькамі для ўласных дзяцей, але і ўсынаўляюць чужых. Атрымаецца разарваць «заганнае кола» ці не — залежыць ад таго чалавека, які займаецца выхаваннем, ад яго жадання, цярпення і ведаў. Я лічу, што нават самае складанае дзіця можна выхаваць, вывучыць і падрыхтаваць да самастойнага жыцця, калі пастаўлена менавіта такая мэта, а не якаянебудзь іншая.

СТО РАЗОЎ АДМЕРАЙ, АДЗІН РАЗ АДРЭЖ

Прыёмная маці — гэта нялёгкая праца, якая патрабуе поўнай аддачы, — кажа Наталля Войтка. — Працаваць давядзецца не толькі з самім дзіцем, але і, па неабходнасці, і з яго біялагічнымі бацькамі, якія па розных прычынах цяпер не могуць займацца яго выхаваннем. Некаторыя прыёмныя бацькі спрабуюць прысвоіць сабе дзіця, забараняючы падтрымліваць сувязі з кроўнымі роднымі. Гэтага ні ў якім разе нельга рабіць, бо дзеці бязмерна любяць сваіх непуцёвых бацькоў. А задача выхавальніка — рэабілітаваць, а не наносіць новыя псіхалагічныя траўмы.

— Мы зацікаўленыя ў тым, каб аддаць дзяцей у надзейныя рукі, — адзначае **начальнік аддзела аховы дзяцінства камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама Зінаіда ВАРАБ'ЁВА.** — У сувязі з гэтым да прыёмных бацькоў прад'яўляюцца высокія патрабаванні. Пры прыёме на працу перавага аддаецца людзям з педагагічнай ці медыцынскай адукацыяй, поўным парам, якія маюць станоўчы досвед у выхаванні сваіх дзяцей. Немалаважна таксама, каб чалавек валодаў хоць бы элементарнымі ведамі па педагогіцы, псіхалогіі, медыцыне, дэфекталогіі. Таму ўсе прэтэндэнты, без выключэння, павінны атрымаць акадэмічную падрыхтоўку і толькі пасля браць на выхаванне дзяцей. Для гэтага Мінскі дзяржаўны інстытут развіцця адукацыі ладзіць для патэнцыяльных прыёмных бацькоў двухтыднёвыя адукацыйныя курсы. Акрамя таго, на базе сацыяльна-педагагічных устаноў ёсць аддзелы па рабоце з замяшчальнымі сем'ямі. Здараецца, што ў працэсе інфарматыўных і псіхалагічных заняткаў патэнцыяльная прыёмная сям'я ўсведамляе, што не гатовая да такой адказнасці. І добра, калі гэта разуменне прыйшло своечасова, пакуль дзіцяці не была нанесена чарговая траўма. Бывае і так, што людзі спачатку забяруць дзіця, а пасля, нацешыўшыся, вяртаюць назад. Маўляў, хацелася «мяккага і пушыстага», але чаканні не апраўдаліся. Вось чаму некаторыя дырэктары дзіцячых дамоў, апёкшыся, насцярожана ставяцца да людзей, якія прыходзяць, каб забраць дзяцей нават на выхадныя.

Сёння ў Мінску створаны добрыя ўмовы пражывання для сірот. Але дзіцячы дом ці школа-інтэрнат, зразумела, ніколі не заменяць сямейных узаемаадносінаў. Таму мы ад душы радуемся за кожнага хлопчыка і дзяўчынку, якім пашчасціла трапіць у прыёмную сям'ю. Цяпер у Мінску функцыянуе 214 прыёмных сем'яў, якія выхоўваюць ад аднаго да чатырох дзяцей. Прыярытэтнай жа формай уладкавання дзяцей-сірот па-ранейшаму застаецца ўсынаўленне. Сёлета мінчане ўжо ўсынавілі 47 дзяцей. Гэта больш, чым за ўвесь 2007 год. Пры гэтым праяўляюць жаданне папоўніць сям'ю не толькі бяздзетныя сем'і, але і людзі, якія маюць сваіх уласных дзяцей. Змянілася стаўленне і адносна ўзросту дзіця. Калі раней прасілі толькі грудных, то цяпер з задавальненнем прымаюць у сваю сям'ю і больш дарослых дзетак. Ёсць прыклады, калі грамадзяне наведваюць у дзіцячым доме аднаго дзіця, а ўсынаўляюць траіх.

...

Прыёмная сям'я — гэта СЯМ'Я ДЛЯ ДЗІЦЯЦІ, а не дзіця для сям'і. Таму інтарэсы дзяцей прыёмныя бацькі павінны ставіць на першае месца. Што ж датычыцца дрэнных адзнак у школе, то... Галоўнае ж, як мне падаецца, не падрыхтаваць дзіця да паступлення ва ўніверсітэт, а выхаваць яго добрым чалавекам, сапраўднымі маці ці бацькам, якія ніколі не пакінуць родных дзяцей.

Надзея ДРЫЛА.

Навука вучыцца

ШКОЛЬНЫЯ ПЕРАГРУЗКІ: парады школьнікам і іх бацькам

Прагрэс дайшоў да таго, што школьнікі, нават зусім не старэйшыя, маюць працоўны дзень цалкам дарослай працяглрасці. Першая змена пачынаецца звычайна а 8-й гадзіне, 6 урокаў завяршаюцца каля 14-й, пасля абеду для многіх шкаляроў пачынаецца другая змена — школьныя факультатывы, заняткі ў музычных і мастацкіх школах, спартыўных секцыях і гуртках па інтарэсах...

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Карацей, вучань выходзіць у школу разам з дарослымі, якія ідуць на працу, і вяртацца можа акурат разам з імі, пасля 17-й. Толькі, у адрозненне ад бацькоў, пасля вячэры школьніку даводзіцца садзіцца за пісьмовы стол і выконваць хатнія заданні. Так, можа, адбываецца і не 5 дзён на тыдзень, але ўсё адно цяжка. За заняткамі не бачна звычайнага дзяцінства: мала застаецца часу на дваровыя гульні і забавы, не хапае сілаў на чытанне кніжак, стомленыя вочы і розум здольныя ўвечары толькі тупа глядзець у тэлеэкран...

Акрамя гэтага, школьныя перагрузкі датычацца і бацькоў. Не толькі клопатамі аб здароўі дзяцей, але і таксама штодзённымі хатнімі заданнямі. Дарослыя вяртаюцца дадому пасля паўнавартаснага 8-гадзіннага працоўнага дня, і пасля вячэры, аказваецца, трэба не расслабляцца і не адпачываць, а дапамагаць любімаму дзіцятку з урокамі. Бацькі школьнікаў добра ведаюць: гэта не самая простая работа. Натуральна, яе даводзіцца рабіць не ўсім, але, пагадзіцеся, многім з нас.

Што тут можна параіць? Радыкальныя парады наконт скарачэння хатніх заданняў у школе наўрад ці задаволяць настаўнікаў, а на скасаванне заняткаў па інтарэсах, якія развіваюць творчыя здольнасці дзяцей, наўрад ці пагодзяцца бацькі.

Таму парады, як правільна вучыцца і спраўляцца з перагрузкамі, сёння даюць школьнікам і іх бацькам на старонках «Звязды» медык, педагог-псіхолаг і народная лекарка. Чытайце, выбірайце, укараняйце!

Сон, рух, харчы і вада

Тацццяна КАНЯЕВА, загадчыца педыятрычнага аддзялення філіяла-паліклінікі № 10 г. Магілёва.

1. Здаровы лад жыцця павінен стаць звычайнай справай. Трэба задоўга да школы вучыць дзяцей здароваму ладу жыцця гэтак жа сама, як іх вучаць гаварыць, чытаць, пісаць і лічыць. Вельмі важная атмасфера ўзаемаразумення ў сям'і і адмова бацькоў ад шкодных звычак.

2. Паўнавартасны сон трэба забяспечыць у першую чаргу. Малодшыя школьнікі павінны спаць не меней за 10 гадзін, старэйшыя — не меней за 7-8 гадзін. Хранічнае недасыпанне, актуальнае для старэйшых школьнікаў, вядзе да неўрозаў. Такія станы мы, медыкі, цяпер назіраем у школьнікаў ад 9-га класа.

3. Паўнавартаснае харчаванне. У выніку перагрузак у дзяцей назіраюцца два станы. У адных павялічваецца артэрыяльны ціск, з'яўляюцца галаўны боль і павышаная ўзбуджальнасць. Такім дзецям рэкамендуюцца харчы, багатыя на магній і калій. Гэта крупы, бабы, свежая зеляніна, морква, яблыкі, курага і чарнасліў. Трэба выключыць з рацыёну вострыя стравы, моцны чай, каву і шакалад.

Дзецям, у якіх, наадварот, памяншаецца артэрыяльны ціск, з'яўляюцца слабасць і вяласць, трэба ўжываць харчы, багатыя на кальцый: малочныя прадукты, тварог, сыр, рыбу.

4. Барацьба з гіпадынаміяй. Школьніку патрэбны штодзённы шпацыр на свежым паветры, а таксама рухальныя практыкаванні і працэдуры загартоўвання. Не трэба ківаць на школьныя ўрокі фізічнай культуры: яны «важаць» толькі 10-11 % у руху дзіцяці, якому патрэбныя таксама і ранішняя гімнастыка, заняткі спортам, танцы і іншыя. Акрамя гэтага, рух — гэта барацьба са стрэсам.

5. Псіхаэмацыйнае напружанне. назіраецца ў школьнікаў і ў старэйшых класах, і ў малодшых. Гэта залежыць і ад характару: адзін спакойны, іншы ўражлівы. Вельмі добра стрэс здымаюць водныя працэдуры. Добра, калі школьнік можа наведваць два разы на тыдзень басейн. Але калі такой магчымасці няма, то трэба карыстацца ўласнымі ваннай і душам.

Ніколі не паверу, што не хапае часу на кантрастны душ. Чаргаванне гарачай і халоднай вады доўжыцца ўсяго 4 хвіліны! Аднак гэта ўзмацняе кровазварот, стымулюе выкід актыўных рэчываў, якія дапамагаюць змагацца са стрэсавымі сітуацыямі. Лепей за ўсё рабіць кантрасны душ, калі дзіця вярнулася са школы стомленым і раздражнёным. Гэта будзе зарад бадзёрасці.

На ноч прапануйце школьнікам ванну для расслаблення — хваёва-салёную, хларыдную. Гучыць мудрагеліста, але размова ідзе пра дабаўленне ў ваду звычайнай солі. Калі ёсць час, заварыце зёлкі альбо хваіны.

6. Музыкатэрапія — проста і эфектыўна. Музыку трэба прывучаць слухаць з маленства. Размова не ідзе пра навушнікі круглы дзень, як цяпер усе робяць. Як доктар скажу, што гэта вельмі небяспечна — затыкаць вушы на вуліцы. Чалавеку дадзены слых для таго, каб своечасова арыентавацца ў сітуацыі і сыходзіць ад небяспекі.

Можна слухаць дома лёгкую нягучную музыку для расслаблення: такую, якая была б прыемна самому дзіцяці, але ўсё ж не манатонныя гукі.

7. Вітамінна-мінеральныя комплексы. Мікраэлементы дапамогуць школьніку ў барацьбе са стрэсамі. Аднак набываць комплекс вітамінаў і мінералаў у аптэцы лепей паводле рэкамендацыі вашага доктара.

Можна ўжываць і карысныя прадукты харчавання. Напрыклад, чарніцы для вачэй. Альбо мёд, які здымае стомленасць, супакойвае нервовую сістэму, нармалізуе сон.

8. Пра камп'ютар на заканчэнне проста не магу не сказаць. Ён, зразумела, палягчае жыццё чалавеку, але шкодзіць нашаму здароўю. Гэта ведаюць усе. А я проста нагадаю, што трэба выконваць мінімальныя патрабаванні, каб нівеляваць шкоду.

Працягласць працы за камп'ютарам: для малодшага школьніка — не больш за 15 хвілін, для вучняў 5-7 класаў — 30 хвілін, 8-11 класаў — не болей за гадзіну. Памятайце, што гэта не толькі нагрузка на вочы, але і на нервовую сістэму. Таму гуляць у камп'ютарныя гульні альбо працаваць за камп'ютарам на ноч — асабліва шкодна!

Слухайце дзяцей!

— Па-першае, маці і бацька ніколі не павінны спяшацца альбо адцягваць увагу, калі дзіця ім нешта расказвае, — **лічыць галоўным правілам стасункаў з дзецьмі вядомая народная лекарка з Бялыніччыны Фядора КАНЮХАВА**. — Моўчкі і ўважліва выслухаць. Не перабіваць — гэта нібыта нож у сэрца дзіцяці. Яму трэба казаць свабодна і да канца выказацца. А ўжо потым бацькі могуць пытацца...

Не дзеці адразу павінны слухаць бацькоў, а ўперад бацькі павінны слухаць дзяцей. А потым даваць адказы на іх пытанні.

— Можа, ёсць нейкія прыёмы, якія дапамагаюць дзецям добра вучыцца?

— Адзін такі прыём укараніла ў сваёй працы мая знаёмая настаўніца з Расіі. Я ёй параіла рабіць наступным чынам: калі настаўнік уваходзіць у клас, ён пяць хвілін на ўроку аддае на правільную пасадку дзяцей.

Малыя павінны сесці за парты: пальцы ног паставіць на падлогу, а пяткі прыўзняць. Чаму? Пяткам трэба даваць адпачынак, там знаходзіцца важнае «сонечнае спляценне» чалавечага арганізма. А пальцамі, гавораць, увесь свет возьмеш. Рукі трэба пакласці на парту роўна, але не так, як звычайна вучаць у школе — руку на руку. А выцягнуць рукі уперад.

Вось такім чынам дзеці павінны пасядзець спакойна, нікуды не варочацца. Ад гэтай позы кровазварот наладжваецца, сасуды пашыраюцца. Тады і вучыцца школьнікі будуць інакш, лепей за іншых.

— Няўжо такі просты прыём можа паўплываць?

— Так. Іншы прыклад прывяду з ежай. Калі рабіць разумна, то ежу трэба накладаць альбо наліваць у адну вялікую пасудзіну, а потым кожны сваёй рукой павінен браць сабе порцыю. У тым ліку і дзіця: столькі, колькі сам хоча з'есці. Таму што ў той талерцы будуць толькі яго энергетычныя палі. Калі яму налівае суп маці, то ў талерку ідзе яе энергетычнае выпраменьванне: не толькі дабрыня да свайго дзіцяці, але трывогі дня і жыццёвыя праблемы. Няхай ежу накладае само дзіця — будзе больш здаровым.

— Калі вучань прыйшоў са школы дадому...

— ...трэба спачатку даць яму адпачыць. Трэба пакарміць, але пасля гэтага не адразу прыступаць да ўрокаў, а вольна паляжаць. Я гэта бачыла яшчэ ў дзяцінстве да вайны ў адной інтэлігентнай сям'і: пасля абеду посуд не мыюць, а ўсе кладуцца літаральна на 10—15 хвілін адпачываць. Калі адпачылі — тады кожны за сваю працу. Ад гэтага вялікая карысць арганізму: ежа правільна праходзіць і засвойваецца.

— Цяпер усе набываюць дарагія вітаміны, каб падтрымаць дзяцей у іх цяжкай барацьбе за добрыя веды.

— Я аддала б перавагу тым вітамінам, якія бацькі самі вырасцілі на градцы. Вось гэта сапраўдныя вітаміны! У набытых хімічных вітамінах — гэта яшчэ пытанне, што туды пакладзена. А калі на сваім лецішчы вырасціў агародніну і садавіну — гэта найлепшы вітамін.

І, безумоўна, добра збіраць лекавыя зёлкі. Прычым лепей зноў-такі збіраць сваімі рукамі, каб там было тваё энергетычнае поле.

— А якія б зёлкі вы параілі?

— Самая карысная — багародская трава. Потым яшчэ шыпшына і чыстацел. Гэтыя зёлкі я нават у сне бачыла, што яны вельмі карысныя для чалавека. Я таксама нарыхтоўваю трыпутнік, які можна ўзімку есці як шчаўе і класці патроху ў любую ежу.

— Што б вы параілі бацькам, якія хочуць падтрымаць сваіх дзяцей-школьнікаў?

— На мой погляд, трэба меней глядзець тэлевізар. Прычым і дарослым, і дзецям. Я ўключала б яго толькі на паўгадзіны, і досыць. Таму што пакуль дзіця глядзела тэлепраграмы — мазгі забіліся зусім іншым, і тады вучыцца не хочацца. Акрамя гэтага, дзіця стамляецца, пакуль глядзіць тэлевізар. Для навукі патрэбны свабодныя мазгі.

Я разумею, што школьнікам нагрузкі вялікія, і іх бацькам цяжка. Шчыра кажучы, пакуль маці прыйшла з працы, ежу прыгатавала, па гаспадарцы нешта зрабіла, то і дзіця няма сілаў і часу даглядаць. Жонка, несумненна, павінна быць дома, хатняй гаспадыняй. Але не заўсёды так атрымліваецца, і трэба маці і бацьку ўсё ж імкнуцца глядзець дзіця, слухаць яго і дапамагаць.

Дзецям раю, каб яны слухаліся бацькоў і былі да іх уважлівыя. Але я ведаю добра: які куст, такі і адростак. Што каму Богам дадзена — так і будзе.

Правілы жыцця школьніка

Алена ЛАЎРЭНАВА, магілёўскі педагог-псіхолаг:

— **Самая галоўная задача бацькоў** — не ціснуць на дзяцей, а падтрымліваць іх. Лашчыць і гладзіць па галаве. Нават падлеткаў, якія дэманструюць вонкавую незалежнасць ад бацькоў. Але ўсе нашы дзеці маюць патрэбу ў падтрымцы і адчуванні, што ў іх вераць.

Я дам **стандартныя парады школьнікам і іх бацькам**. Пра гэта настаўнікі кажуць на кожным бацькоўскім сходзе: калі робіце хатнія заданні — абавязкова патрэбны перапынкі паміж урокамі, неабходна мяняць віды дзейнасці — пасядзеў, пабегаў.

Трэба **наладзіць рэжым дня:** ён павінен быць жорсткім у першую чаргу ў малодшых школьнікаў. У старшых класах падлетак павінен мець, з аднаго боку, час і грошы для забаў, але разам з тым і строгія абавязкі, якія датычацца заняткаў. Большасць з іх, якія разумеюць значэнне адукацыі ў жыцці чалавека, самі дысцыплінавана выконваюць усе ўрокі.

Нельга рабіць урокі пасля 21-й гадзіны: у такі час не кожны дарослы чалавек здолее прыгожа і граматна пісаць. І нават ужо пасля 20 гадзін каэфіцыент карыснага дзеяння, асабліва ў малодшых школьнікаў, рэзка памяншаецца. Проста не варта трымаць за пісьмовым сталом дзіця ў позні час: карысці не будзе ні яму, ні школе.

Для добрага фізічнага стану і здаровай псіхікі вялікае значэнне маюць таксама **нармальнае 4-разовае харчаванне і ўжыванне вітаміннай садавіны**.

Калі дзіця прыносіць дрэнную адзнаку са школы, нельга лаяцца на яго: маўляў, ты — дрэнны. Не, ён — добры, а вось яго ўчынак (не вывучыў урок, прагуляў, займаўся чымсьці іншым) — дрэнны, і трэба выправіць становішча.

Бацькі павінны цікавіцца, чаму дзіця атрымала дрэнную адзнаку. Калі не вывучыў урок — гэта адна праблема, а калі вывучыў, але не зразумела настаўніца альбо задражнілі аднакласнікі, то гэта патрабуе зусім іншых дзеянняў. **Трэба быць пільнымі, бацькі!**

Крычаць нельга. Вы дарослыя людзі: тармазіце сябе, не дазваляйце сабе выліваць агрэсію на дзяцей. Гэта, акрамя ўсяго іншага, дрэнны ўзор выхавання.

Нельга пастаянна трымаць дзіця ў такім актыўным выхаваўча-навучальным тэмпе, што ў яго не застаецца часу на вольныя забавы. **Калі школьнік дрэнна спіць уначы і дрэнна есць,** то, значыць, ён адчувае вялікія перагрузкі, фізічныя і псіхічныя. Можа ўзнікнуць **дэпрэсіўны стан**. Таму як толькі дзіця стала дрэнна спаць і есці, адразу трэба бегчы да спецыяліста, доктара. Увогуле калі дзіця кажа, што стамілася і сілаў проста няма, і гэтак цягнецца тыдні два, то трэба пераглядзець яго распарадак і разгрузіць.

Камп'ютар і тэлевізар — гэта ўвогуле асобная тэма. Дзеці завісаюць гадзінамі перад экранамі і маніторамі. Гэта дрэнна ўплывае не толькі на зрок, але і на здольнасць кантактаваць у рэальным свеце, бо ён жа адрозніваецца ад віртуальнага.

Я дазваляю сваім дзецям гуляць у **камп'ютарныя гульні** толькі ў маёй прысутнасці: малодшым — **15—20 хвілін на дзень, старэйшым — да гадзіны**. Што датычыцца тэлевізара, то асабіста я рэгулявала б не столькі час, колькі праграмы для прагляду. Але калі школьнік не выконвае свае абавязковыя заданні, трэба жорстка абмяжоўваць час прагляду тэлевізара.

Падрыхтавала Ілона ІВАНОВА.

Лекарка: *«Бацькі ўперад павінны слухаць дзяцей: не спяшацца, не адцягваць увагу, а слухаць уважліва, не перабіваць, а потым адказаць на іх пытанні».*

Медык: *«Вада — лепшы сродак барацьбы са стрэсам. Зразумела, паход у басейн патрабуе часу. Але ніколі не паверу, што не хапае часу на кантрасны душ. Чаргаванне гарачай і халоднай вады доўжыцца ўсяго 4 хвіліны! Калі дзіця вярнулася са школы стомленым і раздражнёным, кантрасны душ — лепшы лек».*

Псіхолаг: *«Самая галоўная задача бацькоў — не ціснуць на дзяцей, а падтрымліваць іх. Яны павінны адчуваць, што ў іх вераць».*

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ПРОЕКТИРОВАНИЯ И СТРОИТЕЛЬСТВА В г. ГРОДНО

1.	**Наименование объекта**	**Право проектирования и строительства комплексной автозаправочной станции на земельном участке площадью 0,7441 га**
2.	**Местонахождение объекта**	г. Гродно, ул. Суворова
3.	**Капитальные строения, подлежащие сносу, ориентировочный размер убытков**	Здание весовой стоимостью 45 556 500 руб., здание мастерских стоимостью 63 226 900 руб., здание проходной № 3 стоимостью 7 730 800 руб., площадка для складирования песка стоимостью 650 153 580 руб., ограждение из ж/б плит стоимостью 14 578 180 руб., ограждение из металлической сетки стоимостью 11 608 713 руб., ворота деревянные стоимостью 762 516 руб., сети электроснабжения стоимостью 5 572 082 руб.
4.	**Условие сноса**	Компенсация стоимости сносимых зданий и сооружений в соответствии с действующим законодательством
5.	**Срок аренды земельного участка**	25 лет
6.	**Условия продажи**	Строительство в течение 2-х лет комплексной автозаправочной станции с обоснованием уменьшения границ санитарно-защитной зоны при проектировании
7.	**Сведения об инженерных коммуникациях**	Информацию можно получить в ГП «Гродненский центр недвижимости» по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, каб. 57
8.	**Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории**	Информацию можно получить в ГП «Гродненский центр недвижимости» по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, каб. 57
9.	**Начальная цена продажи**	368 800 000 рублей
10.	**Размер задатка**	36 880 000 рублей
11.	**Сумма возмещения расходов, связанная с проведением аукциона**	9 507 380 рублей

Принимать участие в аукционе могут только юридические лица и индивидуальные предприниматели.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости».

При оформлении заявления желающие принять участие в аукционе представляют:

1) Копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет 3012000006896 в фил. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594 получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридические лица: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда данное юридическое лицо представляет его руководитель), копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации.

Индивидуальные предприниматели: паспорт и копию свидетельства о государственной регистрации, а в случае участия в аукционе представителя индивидуального предпринимателя – документ, удостоверяющий личность и нотариально заверенную доверенность.

2) Победитель аукциона в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения Гродненского горисполкома об изъятии и предоставлении земельного участка обязан внести плату за право заключения договора аренды земельного участка возместить расходы, связанные с проведением аукциона и подготовкой документации для его проведения, а также выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии и предоставлении земельного участка. После совершения указанных действий, но не позднее 2 рабочих дней, городской исполнительный комитет заключает с победителем аукциона договор на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) и договор аренды земельного участка. **Аукцион состоится 17 ноября 2009 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2.** Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57 в рабочие дни с 8.30 до 17.30. Заявления принимаются с 19 октября по 11 ноября 2009 г. Телефоны для справок в Гродно: (0152) 720546. Адрес сайта: **www.gorod.grodno.by**.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В г. ГРОДНО

Лот №	наименование объекта	местонахождение объекта	площадь земельного участка (га)	кадастровый номер	начальная цена (руб.)	сумма задатка (руб.)	форма проводимого аукциона	условие продажи объекта	сумма возмещения расходов, связанная с проведением аукциона
1.	Право аренды земельного участка сроком на 50 лет	ул. Суворова, У-258	0,3496	440100000001004877	50 000 000	5 000 000	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет объекта промышленного назначения по переработке сельскохозяйственной продукции*	4 493 340 руб.
2.	Право аренды земельного участка сроком на 50 лет	пр-т Клецкова, У-55	0,3793	440100000001004878	379 000 000	37 900 000	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет автозаправочной станции с обоснованием уменьшения границ санитарно-защитной зоны при проектировании*	4 751 550 руб.
3.	Право аренды земельного участка сроком на 25 лет	ул. Пучкова	0,2700	440100000001002920	152 700 000	15 270 000	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет автозаправочной станции, возместить потери сельскохозяйственного производства в сумме 6 140 500 руб.*	847 780 руб.
4.	Право аренды земельного участка сроком на 50 лет	ул. Левонабережная, У-33	0,1198	440100000001004880	155 000 000	15 500 000	Аукцион с условием	Строительство в течение 2-х лет предприятия общественного питания*	3 985 750 руб.

* с подробной информацией об условиях строительства объекта можно ознакомиться по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57 в рабочие дни с 8.30 до 17.30, тел. (0152) 720546.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости».

При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

1) Копии платежных поручений о внесении задатка на расчетный счет 3012000006896 в фил. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594, получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2) Платеж за объект осуществляется по безналичному расчету в течение 10-ти календарных дней с момента вынесения решения горисполкома о передаче земельного участка победителю аукциона.

Аукцион состоится 17 ноября 2009 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57 в рабочие дни с 8.30 до 17.30. **Заявления принимаются с 19 октября по 11 ноября 2009 г.** Телефон для справок в Гродно (0152) 720546. Адрес сайта: **www.gorod.grodno.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ
по продаже государственного имущества и права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества

Наименование предмета аукциона	Производственное здание и здание сарая и право заключения договора аренды земельного участка	Здание специализированное связи и право заключения договора аренды земельного участка	Здание отделения почтовой связи с холодной пристройкой, сараем и уборной и право заключения договора аренды земельного участка	Капитальное строение и право заключения договора аренды земельного участка	Капитальное строение (вспомогательное здание столовой) и право заключения договора аренды земельного участка
Местонахождение недвижимого имущества	Брестская область, Ивановский район, Снитовский с/с, д.Снитово	Брестская обл., Пружанский р-н, д. Поросляны, 158	Брестская область, Дрогичинский район, д. Малиновка, ул. Советская, д. 6	Брестская обл., г. Барановичи, ул. Брестская, 282	Брестская обл., Ивацевичский р-н, 2,2 км юго-западнее д. Холопья
Продавец недвижимого имущества	РУПАД «Брестаавтодор» тел. 8 0162 20 31 09	РУП «Белпочта» тел. 8 0162 20 57 80		Эксплуатационное республиканское унитарное предприятие «Опытная путевая машинная станция № 115» Белорусской железной дороги, тел. 80163 49 27 75, 49 27 81	Министерство энергетики РБ (в лице ОАО «Белтрансгаз) тел. 8017 219 14 37, 801562 7 23 53
Сведения о предмете аукциона	Производственное здание – 1-этажн., 1979 г.п, общая площадь – 47,5 кв.м, кирпичное, в состав кап. строения входит пристройка. Сарай 1-этажный 1991 г.п., общая площадь – 36,3 кв.м, кирпичный. Земельный участок площадью 1,6538 га, срок аренды – 90 лет	Здание 1-этажн., деревянное, с холодной пристройкой, верандой, 1957 г.п., общая площадь – 75,9 кв. м. Земельный участок площадью 0,1506 га; срок аренды – 49 лет	Здание 1-этажн., общая площадь – 56,6 кв.м сборо-щитовое облиц. кирпичом, в состав имущества входит холодная пристройка, сарай и уборная. Земельный участок площадью 0,1014 га, срок аренды – 50 лет	Здание столовой 1982 г.п., 1-этажн., кирпичное, общая площадь – 386,3 кв.м. Земельный участок площадью 0,1131га, под размещение объекта торговли, по оказанию услуг населению, административного, производственно-складского назначения, либо общественного питания, срок аренды – 50 лет с последующим продлением срока аренды	Здание 1985 г.п., 1-этажн., площадь – 143 кв.м. Земельный участок площадью 0,0628га, срок аренды –- 50 лет
Начальная цена предмета аукциона, руб.	19 355 388	13 103 120	9 869 050	207 073 569	32 059 203
Сумма задатка, руб.	1 935 500	1 310 000	986 900	20 707 000	3 205 000
Организатор аукциона	**Фонд «Брестоблимущество», г. Брест, ул. Ленина, 11, тел. (0162) 23 44 06, 23 12 63, 20 87 85, 23 44 78, www.brest-region.by**				

Аукцион состоится **17 ноября 2009 года в 11.00** по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Для участия в аукционе представляются:

Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с фондом «Брестоблимущество» с документами:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на р/с 3642902530005 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа – фонд «Брестоблимущество», УНН 200020538, срок внесения – по 16 ноября 2009 г. включительно;

негосударственным юридическим лицом Республики Беларусь, индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования;

иностранным юридическим лицом – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык;

представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык;

при подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия.

Участник, ставший победителем аукциона (претендент на покупку), обязан: подписать протокол аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка: внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, расходы, связанные с формированием земельного участка и изменением земельного участка в результаты такого формирования, государственной регистрацией в отношении этого участка, после чего не позднее 2 рабочих дней заключить с продавцом недвижимого имущества договор купли-продажи, а с местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Порядок организации и проведения аукциона определен в соответствии с «Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Заявления на участие в аукционе с необходимым пакетом документов принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 404, 405, фонд «Брестоблимущество» с 8.30 до 17.30 по рабочим дням по 16 ноября 2009 года включительно.

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
без условий по продаже имущества предприятия, находящегося в процедуре банкротства с ликвидацией
(цены снижены на 10 %)

Адрес объекта и его наименование	Расположен по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Городокская, д. 100 «А». Объект продается одним лотом. - ремонтные мастерские и административно-бытовой корпус общей площадью 596 кв. м, год постройки ремонтных мастерских — 1994; административно-бытового корпуса — 2007 г. - ограждение железобетонное (плиты размером 4х2 м в количестве 18 шт.); - основные средства и оборотные активы согласно перечня, начальная цена объекта **1 168 200 000 рублей**, в т. ч. НДС **178 200 000.** Решение об отводе земельного участка, пл. 0,2780 га, имеется. Порядок проведения аукциона и подробный перечень имущества оговорен в условиях аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 дней со дня проведения аукциона. Задаток 5 % от начальной цены лота перечисляется на р/с 3012203400038 в отделении ОАО «Белагропромбанк» в г. Молодечно, код 914, УНП 600077843, ОКПО 05414829, получатель: СУП «МПМК № 197» ОАО «Забудова-строй». Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» № 164 от 02.09.09 г.
Конечный срок и адрес приема заявок	05.11.09 до 16 часов, г. Вилейка, ул. Горького, д. 7, кв. 8, управляющий СУП «МПМК № 197» ОАО «Забудова-строй», тел. (8 01771) 5 36 77 (факс), МТС 8 029 578 36 77; velcom 8 029 685 36 77.
Дата, время и место аукциона	06.11.2009 г. в 12 часов, г. Молодечно, ул. Городокская, д. 100 «А»
Аукцион состоится при наличии не менее двух участников на один лот.	

ЦІ ДОЎГА РАДЫЯТАРНЫ ЗАВОД БУДЗЕ АТРУЧВАЦЬ СТАЛІЦУ?

ТЭМА гэта не новая. Больш за тое, нават збітая, яе неаднойчы «перацірілі» і ў СМІ, і на розных узроўнях улады, але праблема пакуль канчаткова не вырашаная, і дзясяткі тысяч людзей працягваюць пакутаваць ад выкідаў, бадай, самага «смярдзючага» завода ў Мінску. Адсюль і шматлікія звароты на «гарачыя лініі», і званкі ў рэдакцыі. Прычыны і наступствы выкідаў радыятарнага завода па-ранейшаму хвалююць значную частку насельніцтва сталіцы. У прыватнасці, пытанне аб верагодным пераносе завода за межы Мінска, аб чым даўно ідуць размовы. Наш карэспандэнт паспрабаваў разабрацца ў праблеме.

Ахвяры ўрбанізацыі

Радыятарны завод і тыя, хто цярпіць ад яго шматгадовай дзейнасці, у пэўным сэнсе ахвяры ўрбанізацыі. Яго некалі ўзводзілі на ўскрайку сталіцы, дзе спачатку і не планавалася жыллёвае будаўніцтва, а цяпер завод амаль што ў цэнтры горада і непадалёку ад яго самай прыгожай часткі — праспекта Пераможцаў. Відаць, гэта праблема і бяда многіх вялікіх гарадоў — калі ў выніку бурнай забудовы масіваў жылля ў цэнтры апынуліся шматлікія заводы. У Мінску іх даволі шмат. І калі на адных прадпрыемствах адносна бясшкодная вытворчасць для атмасферы, то іншыя яе забруджваюць. Сярод іх пальму першынства трывала ўтрымлівае так званы радыятарны завод. Яго поўная назва: ААТ «Мінскі завод ацяпляльнага абсталявання». Трэба сказаць, вельмі спецыфічная вытворчасць. Яе выкідамі ў паветра прадпрыемства час ад часу, у залежнасці ад ружы вятроў, шчодра «адорвае» жыхароў асобных кварталаў і мікрараёнаў сталіцы — жудаснымі кіслымі пахамі металічнай акаліны і шкоднымі для здароўя рэчывамі.

Нявыкананае абяцанне

(З перапіскі Мінгарвыканкама з насельніцтвам.)

Пошук адказу на пытанне, калі ж гэта нарэшце скончыцца, прывёў мяне на форум сайта Мінгарвыканкама. Там па тэме нашай публікацыі ў рэжыме пытанне — адказ утрымліваецца цікавая перапіска з абуранымі выкідамі радыятарнай вытворчасці мінчанамі.

Вось фрагменты гэтай перапіскі жыхароў з гарадскімі ўладамі. Нехта Андрэй (06.08.2007) інфармуе і пытаецца: На вуліцы Ціміразева рэгулярна смог, бо прадпрыемства забруджвае атмасферу. У некаторыя дні па вечарах знаходзіцца ў раёне вуліцы Гвардзейскай немагчыма. Хто-небудзь кантралюе негатыўны ўплыў гэтага завода на экалогію горада?

Яшчэ адзін зварот — ад Мікалая Вячаслававіча (20.07.2007): Прашу звярнуць увагу на моцную загазаванасць па вул. Ціміразева. Дым ад вытворчасці, верагодна з ліцейкі, распаўсюджваецца на жылыя кварталы паміж вул. Ціміразева і праспектам Пераможцаў і нават у Вяснянку. Верагодна, гэта кампетэнцыя Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі, улічваючы размяшчэнне крыніцы задымлення і яго распаўсюджанасць.

Галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Фрунзенскага раёна А.Л. Войцік дае ім аператыўны адказ у лепшых традыцыях чыноўніцкага эпісталярнага жанру. Адчуваецца жаданне супакоіць і абнадзеіць не толькі аўтараў гэтых зваротаў, але і ўсіх мінчан, хто сябруе з інтэрнэтам і моцна заклапочаны выкідамі МЗАА. Зразумела, вынікае з адказу, у зоне ўплыву выкідаў забруджвальных рэчываў у атмасферу праводзіцца пастаянны і перыядычны лабараторны кантроль. Рэгулярныя назіранні вядуцца на стацыянарным посце Рэспубліканскага цэнтра радыяцыйнага кантролю і маніторынгу навакольнага асяроддзя па вул. Ціміразева, 23 і забяспечваюць сістэму кантролю за ўзроўнем забруджвання атмасфернага паветра. Таксама праводзяцца назіранні Мінскім гарадскім цэнтрам гігіены і эпідэміялогіі, 2 разы ў месяц па 10 рэчывах адбываюцца даследаванні на маршрутных пастах. У рамках лакальнага маніторынгу навакольнага асяроддзя ведамаснай лабараторыяй МЗАА штомесяц ажыццяўляецца кантроль на крыніцах выкідаў і ў 12 кантрольных пунктах, размешчаных на мяжы санітарна-ахоўнай зоны прадпрыемства. Цяпер тэхналогія ліцейнай вытворчасці сертыфікаваная па сістэме якасці ў рамках міжнародных стандартаў серыі ISO-9000. Завод актыўна ўкараняе сістэму кіравання навакольным асяроддзем у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі серыі ISO 14000. Асноўнай экалагічнай праблемай ліцейнай вытворчасці з'яўляецца прадухіленне выкідаў у атмасферу шкодных рэчываў ад тэхналагічнага абсталявання. На ўсіх асноўных крыніцах выкідаў ёсць газаачышчальнае абсталяванне. Усяго эксплуатуецца каля 50 установак мокрай і сухой ачысткі.

> **Пераносу радыятарнага завода за межы Мінска, як меркавалася раней, не будзе.**

Далей ідзе доўгі і малазразумелы для неспецыяліста пералік на тэхнічнай мове прынятых мераў і захадаў, якія будуць хутка зроблены. Не будзем іх пералічваць, толькі звернем увагу на наступныя звесткі з адказу: дзякуючы намаганням калектыву завода ўдалося дасягнуць пэўных вынікаў. Усяго (удумайцеся ў гэтыя лічбы) у выніку выканання тэхналагічных і экалагічных мерапрыемстваў, адбылося паніжэнне выкідаў шкодных рэчываў у атмасферу за папярэднія пяць гадоў на 305,9 тоны і змяншэнне адходаў вытворчасці (адыходаў фармовачных і стрыжнёвых сумесяў) больш як на 6000 т/год. А выдаткі на прыродаахоўныя мерапрыемствы, між іншым, за апошнія пяць гадоў склалі амаль 3 млрд. рублёў.

Ну, а далей у адказе пайшла суцэльная «прапаганда», якой сёння не асабліва верыцца. Галоўны санітарны ўрач раёна праяўляе выдатную тэхнічную і тэхналагічную дасведчанасць, аптымізм і абсалютную перакананасць у тым, што ўсе работы па мадэрнізацыі і рэканструкцыі ліцейнай вытворчасці завода плануюцца і вядуцца з улікам перадавога досведу вядомых еўрапейскіх вытворцаў ліцейнага абсталявання. Так сцвярджаць бы міністру прамысловасці, а не санітарнаму ўрачу. Неяк не вельмі сціпла. Бо адкуль упэўненасць у тым, што ў хуткім часе на заводзе будзе выкананы чарговы комплекс мерапрыемстваў, якія дазволяць знізіць экалагічную шкоду навакольнаму асяроддзю. Сярод іх, заўважым, рэканструкцыя плавільнага аддзялення з заменай наяўных ваграна к на ваграпкі закрытага тыпу. І сапраўды, толькі яго рэалізацыя, як распавядае санітарны ўрач, «дазволіць знізіць неспрыяльны ўплыў завода на навакольнае экалагічнае становішча».

Але сутнасць у тым, што гэта абяцанне не было выканана. Магчыма, многае ўдалося зрабіць для паляпшэння экалагічнай сітуацыі. Але вельмі далёка не ўсё, што трэба для таго, каб абараніць горад ад шкодных выкідаў. І чарговая «хімічная атака» (тэрмін узяты з інтэрнэта, дзе актыўна абмяркоўваецца дзейнасць завода) адбылася ў пачатку восені. Інтэрнэт, дарэчы, тады літаральна выбухнуў негатыўнымі ацэнкамі яго карыстальнікаў адносна чарговага «сюрпрызу» завода. Можна па-рознаму ставіцца да звестак і каментарыяў у глабальным павуцінні, але нельга не заўважаць тую акалічнасць, што колькасць карыстальнікаў інтэрнэта расце надзвычай хутка. І інтэрнэт усё істотней уплывае на фарміраванне грамадскай думкі, асабліва сярод моладзі. І няўклюдныя спробы не заўважаць гэты сродак абмену інфармацыяй і думкамі ці фармальна рэагаваць на яго наскокі, сёння па меншай меры дэманструюць недальнабачнасць. Скажыце, навошта трымаць на форуме сайта Мінгарвыканкама казённа-бадзёры і састарэлы фактычна і маральна адказ галоўнага дзяржаўнага санітарнага ўрача Фрунзенскага раёна? Форум на сайце, нагадаем, гэта інструмент аператыўных зносінаў паміж карыстальнікамі інтэрнэта. І калі Мінгарвыканкам у іх ліку, то навошта, як гаворыцца, дражніць гусей?

Пазіцыя завода

Намеснік галоўнага інжынера начальнік службы аховы навакольнага асяроддзя МЗАА Міхаіл Барысаў на пальцах растлумачвае мне сутнасць пытання. У двух словах, каб атрымаць чыгун, з якога вырабляюцца радыятары, яго трэба, так бы мовіць, зварыць. Працэс гэты адбываецца ў спецыяльнай печы — вагранцы. Выплаўляецца чыгун у ваграпках двух тыпаў: адкрытага і закрытага. На МЗАА, на жаль, выкарыстоўваецца адкрыты тып ваграпкі. Праз яе трубу дыяметрам два метры адыходы гарэння коксу і металу трапляюць у паветра. Праўда, за апошнія 10 гадоў нямала зроблена на прадпрыемстве для «перахопу» шкодных выкідаў, але і той іх нязначны працэнт, які прарываецца ў атмасферу праз спецыяльнае абсталяванне, дае пра сябе ведаць дурным пахам, пяршэннем у горле, дрэнным адчуваннем астматыкаў, алергічнымі рэакцыямі.

Ёсць два спосабы вырашэння праблемы: перанесці вытворчасць радыятараў за горад ці ўзвесці печы (ваграпкі) закрытага тыпу. Першы варыянт, вядома, не толькі лепшы — ідэальны, але з-за дарагоўлі нерэальны. Прыкладная цана пытання — каля 200 млрд рублёў. У бюджэце на гэта грошай няма, няма і інвестараў, якія хацелі б укласці сродкі ў будаўніцтва новага завода. Закрытыя ваграпкі — таксама далёка не танны праект (у межах двух мільёнаў еўра), але ён больш прымальны.

Таму хутка, літаральна ў кастрычніку, адбудуцца перамовы з прадстаўнікамі нямецкай фірмы. Для прадпрыемства ўзвядзенне ваграпкі закрытага тыпу — даволі адчувальныя выдаткі, нават нягледзячы на спрыяльную для яго эканамічную сітуацыю — удалы збыт гатовай прадукцыі, якая не залежваецца на складзе. Былі спадзяванні на дапамогу гарадскога бюджэту, але горад маўчыць, а таму ў многім пад ціскам абставінаў і грамадскага меркавання вырашылі ўласнымі сіламі ўзяцца за працу. Завяршыць яе мяркуюць у наступным годзе.

Думаецца, тлумачэнні Міхаіла Барысава праясняць сітуацыю, хоць і не факт, што нарэшце на заводзе зробяць ваграпку закрытага тыпу ў вызначаныя тэрміны. Бо там больш за паўгода чакалі бюджэтных грошай і не дачакаліся. І такім чынам згубілі час.

«Шайбу! Шайбу!», ці Хакей нам дапаможа

У мінчан, якія жывуць у зоне ўплыву шкоднага прадпрыемства, ёсць надзея на сусветны чэмпіянат па хакеі, які пройдзе ў Мінску ў 2014 годзе. Наўрад ці бацькі горада і ўлады краіны дапусцяць, каб гэтае свята азмрочыў смурод ад радыятарнага. Старшыня Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Аляксандр Баравікоў упэўнены, што ў 2010—2011 гадах сітуацыя з выкідамі прадпрыемства нармалізуецца. Па яго словах, хутка адбудзецца ўзмацненне камітэтам нарматываў да вытворчых адходаў, якія ўплываюць на стан атмасфернага паветра. Дзякуючы намаганням камітэта, на радыятарным перасталі пераплаўляць металічную стружку разам з рэшткамі нафтапрадуктаў. Менавіта гэтае спалучэнне надавала асаблівы смурод ветру з завода.

Начальнік спецыяльнай інспекцыі дзяржкантролю за аховай атмасфернага паветра і азонавага слою Сяргей Заўялаў гаворыць, што за апошнія 10 гадоў на радыятарным шмат зроблена для зніжэння прамысловых выкідаў. Так, укладзены сур'ёзныя інвестыцыі ў тэхнічнае і тэхналагічнае пераўзбраенне, і гэта праца працягнецца ў наступным годзе. І ёсць надзея, што нарэшце не будзе смярдзець металічнай акалінай з радыятарнага завода. Бо, напрыклад, у Аўстрыі роднаснае яму прадпрыемства знаходзіцца побач з гарналыжным курортам. І гэта суседства не перашкаджае людзям адпачываць і атрымліваць асалоду ад прыроды.

Аднак няма аніякіх гарантый, што завод пачне ўзводзіць ваграпку закрытага тыпу з сучасным газаачышчальным абсталяваннем менавіта ў 2010 годзе. Рознае можа перашкодзіць. Крызіс жа не скончыўся. Вельмі б хацелася, каб горад у сваю чаргу падтрымаў прадпрыемства не толькі маральна, але і знайшоў сродкі на паскарэнне рэканструкцыі, каб вытворчасць МЗАА адпавядала сучасным санітарным патрабаванням.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Сітуацыя

У «ІХ» СЛУЖБА ВЫРАТАВАННЯ «911», А Ў НАС?

НА карпункт «Звязды» патэлефанавала жыхарка Баранавічаў Ніна Калеснікава і расказала пра праблему, з якой ёй давялося сутыкнуцца.

Жанчына не здолела адчыніць дзверы сваёй кватэры і пачала шукаць дапамогі. Пазваніла ў ЖЭС, але там адмовілі, бо яе кватэра знаходзіцца вышэй за трэці паверх. Тады Ніна Рыгораўна звярнулася ў МНС горада, але безвынікова. «Няўжо ў нас няма ніякай экстраннай службы, якая прыйшла б чалавеку на дапамогу ў любы час сутак? — пытаецца Н. Калеснікава.

Наглядзеўшыся па тэлебачанні на амерыканскую службу выратавання «911» і на аналагічную структуру ў Расіі, якія спрытна дастаюць пальцы ці галовы дзяцей з розных прадметаў, катоў з вентыляцыйных шахтаў і г.д., захацелася даведацца: ці ёсць у нас падобная служба?

Пачаў з ЖЭСа, але там выслухаўшы мяне, папрасілі пазваніць пазней. Маўляў, няма начальніка, а без яго нічога гаварыць не будзем. На гэтым размова і закончылася, бо тэлефон жыллёва-эксплуатацыйнай службы цэлы дзень ужо быў заняты.

І тады я падаўся ў мясцовую часць МНС, дзе сустрэўся з намеснікам начальніка аддзела Уладзімірам Лопухам, які растлумачыў сітуацыю са скаргай нашай чытачкі.

— Відавочна, жанчына нешта не так зразумела, бо мы робім і платныя паслугі. Трапіць у кватэру для нас не такая ўжо і праблема — трэба толькі аплаціць работу.

— Можна больш падрабязна даведацца пра платныя паслугі, каб людзі ведалі, што і да чаго.

— Калі нешта пагражае жыццю ці здароўю чалавека, мы тут жа выязджаем на месца, паведамляем пра здарэнне ў Брэст і дапамагаем. У гэтым выпадку — ніякай платы. Напрыклад, дзверы чалавек не можа адчыніць, а ў кватэры засталося дзіця, то ніякай размовы пра грошы не будзе — нашы супрацоўнікі выручаць, — патлумачыў У. Лопух. — А вось калі дзверы зачыніліся па віне гаспадара, а ў кватэры нікога, то тут неабходна плаціць.

— Многа?

— Давайце абыграем сітуацыю з дзвярыма, якія трэба адчыніць. Мы адмычкамі не карыстаемся, а дзверы стальныя ды і дарагія. Гаспадары просяць, каб замок не выразалі, а залезлі ў кватэру праз акно. Калі кватэра на трэцім паверсе, то туды можна трапіць па звычайнай лесвіцы, якая знаходзіцца на пажарнай машыне. У такім выпадку давядзецца заплаціць 43 тысячы рублёў за гадзіну працы. А цяпер уявім, што кватэра вышэй за трэці паверх, напрыклад, на восьмым. Каб трапіць у яе праз акно, патрэбна спецыяльная аўталесвіца, а яе выкарыстанне абыдзецца ў 91 тыс. рублёў у гадзіну. Калі ж праца зойме менш часу, то і плата меншая.

> **Калі нешта пагражае жыццю ці здароўю чалавека, мы тут жа выязджаем на месца, паведамляем пра здарэнне ў Брэст і дапамагаем. У гэтым выпадку — ніякай платы.**

— Уладзімір Уладзіміравіч, вось у вас у баявой гатоўнасці стаяць машыны, дзяжураць супрацоўнікі і што, вы іх па любым сігнале пасылаеце выпраўляць нечыя агрэхі?

— Баявыя машыны і разлікі знаходзяцца на пасту, а ў нас ёсць рэзервовая машына і чалавек, якога мы можам у любы момант выклікаць.

— Напэўна, складанасці ў працы ёсць. Людзі са сваімі характарамі, надзвычайныя сітуацыі...

— Вось чалавек тэлефануе, што яго кватэру залівае сусед. Прыязджаем, а ў кватэры паверхам вышэй нікога няма. Мы, як і міліцыя, без гаспадара ў кватэру не маем права зайсці, вось і даводзіцца падключаць камунальнікаў, якія перакрываюць ваду ў доме ці пад'ездзе. Нашы правы таксама абмежаваныя. Нават каб дрэва спілаваць у горадзе, неабходна адпаведнае рашэнне мясцовай улады.

— У часы, калі не было МНС, мне патэлефанавала жанчына і паведаміла, што на сасне каля стадыёна трэція суткі сядзіць кот і енчыць на ўсю вуліцу. Я пазваніў у пажарную часць, і таго ката з дрэва знялі. А ці ўваходзіць у функцыі сучаснага падраздзялення МНС выратаванне жывёлы?

— І жывёлу ратуем. Вось у каналізацыйны калодзеж трапілі два сабакі, то мы іх даставалі. А нядаўна байцоўскі сабака ўскочыў у краму і зрабіў перапалох. Давялося нашым супрацоўнікам адтуль яго выводзіць. Ды мала што бывае. Ліса на курэй напала, то нам звоняць, — кажа мой суразмоўца. — Па любой нагодзе звяртаюцца да нас. Чалавек знайшоў на сметніку трубкі і пачаў у гаражы іх распілоўваць, а адтуль пацякла ртуць — супрацоўнікі МНС выехалі.

— Пажары сёння не рэдкасць. Гараць дамы на раёне, ды і ў горадзе, здараецца. Праблема?

— Яшчэ якая праблема, бо 80 % пажараў узнікае ад палення ў ложку. Класічны варыянт: выпіў, прылёг, запаліў цыгарэту і... задыхнуўся. З усіх, хто загінуў у агні, — 90 % курылі ў ложку. Але ж чалавек на чужой бядзе не вучыцца...

У Расіі пажарная служба і МНС — дзве асобныя структуры, а ў Беларусі яны аб'яднаныя ў адну, якая падпарадкоўваецца Міністэрству па надзвычайных сітуацыях. Але гэта прынцыпова нічога не мяняе. Калі здарылася бяда, узнікла праблема, то набірайце нумар «101», і вам дапамогуць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ. Фота аўтара.

Казкі для дарослых

НЕЗЯМНОЕ ПРЫЦЯГНЕННЕ

БЫЎ снежань. Звычайны снежань, халодны і маўклівы... Працоўны дзень заканчваўся, але думка аб гэтым не грэла. Я падышла да люстэрка, якое вісела ў кутку за дзвярыма, і ўважліва агледзела сябе з ног да галавы. Трэба прызнацца, апошнім часам гэты працэс не прыносіў мне задавальнення. Ніякія цудадзейныя крэмы, заняткі на трэнажорах і модная галівудская дыета не давалі прыкметных вынікаў. Скура на твары заставалася бледнай, цёмныя «кругі» пад вачыма не знікалі, а колькасць маршчынак толькі павялічвалася... Але галоўнае было не ў гэтым. Галоўнае заключалася ў тым, што сам твар перастаў выпраменьваць святло, а вочы нібыта патухлі...

— Ну што, сяброўка, — звярнулася я да свайго адлюстравання, — дзе талію рабіць будзем?

«Адлюстраванне» крывавата ўсміхнулася... Усё правільна. На яго месцы я таксама не ведала б, што адказаць.

У гэты момант цішыню кабінета прарэзаў званок. Менавіта прарэзаў, таму што гэта быў не проста званок, а званок па ўнутранай сувязі.

— Тэрмінова зайдзіце да дырэктара! — ледзяным тонам паведаміла Агнэса Казіміраўна, сакратарка нашага шэфа.

Цікава, што магло здарыцца ў другой палове дня, тым больш у пятніцу, каб ён затрымаўся на працы? Я адарвалася ад люстэрка, паправіла прычоску, змахнула са спадніцы нябачныя пылінкі і, прыхапіўшы на ўсякі выпадак папку з паперамі, рушыла ў бок кабінета нумар 1.

— У вас пашпарт у парадку? — агарошыў шэф пытаннем, як толькі я пераступіла цераз парог.

— А што? — усхвалявалася я.

— Мне патэлефанавалі з... самі здагадваецеся, адкуль, — ён красамоўна матнуў галавой у бок столі. — Ад нас патрэбен чалавек для паездкі ў Берлін. Немцы праводзяць семінар па тэме... па тэме... Карацей, гэта мае непасрэднае дачыненне да спецыфікі вашага аддзела... Вось, можаце азнаёміцца з праграмай. Вылет праз два тыдні.

У той момант я паверыла, што цуды здараюцца. І паглядзела на яго з замілаваннем. Але шэф гэтага не заўважыў. Набраўшы нумар тэлефона, ён паведамляў «каму трэба» маё прозвішча, імя і год нараджэння...

— Вам 38? — крыху здзіўлена ўдакладніў ён, паклаўшы трубку. Я заскрыгатала зубамі: мог бы хоць з ветлівасці не перапытваць.

— У канцы снежня будзе 39...

— Ну вось і цудоўненька, — усміхнуўся ён, каб знівеліраваць напружаны момант. — Сустрэнеце дзень нараджэння ў новых абставінах.

З ПРАЦЫ я пайшла пешшу. І не па тратуары, на якім прытаптаны за дзень снег ператварыўся ў суцэльную лядовую дарожку, а дварамі і малазнаёмымі вулачкамі. Хацелася заняцца самаедствам, хацелася адшукаць адказы на шматлікія «чаму?». Чаму ўсё заўсёды пачынаецца так прыгожа і заканчваецца так банальна? Хто вінаваты і, галоўнае, што рабіць? Пытанні не мелі ніякага дачынення да будучай паездкі, затое напрамую датычыліся майго асабістага жыцця, якое, як мне падавалася, зайшло ў тупік...

З мужам мы жылі разам так даўно, што часам нават не заўважалі адно аднаго, не кажучы ўжо пра тое, каб чуць. Ён займаўся рэжысурай — дакладней, думаў, што займаецца. Насамрэч, зняўшы яшчэ ў ранняй маладосці парачку дакументальных фільмаў пра «герояў пяцігодкі», ён вырашыў канчаткова здрадзіць мастацтву і перакваліфікаваўся ў дырэктара фірмы па вытворчасці рэкламных ролікаў. Тады гэта было модна і вельмі запатрабавана. І пакуль муж «каваў» свае ролікі, наш шлюб пакрысе разыходзіўся па швах. Я не сказала «трашчаў па швах». Ён тануў павольна, як «Тытанік». Па вечарах мы прыходзілі дадому, моўчкі вячэралі і разыходзіліся па сваіх пакоях. Яго абсалютна не цікавіла, што адбывалася са мной на працягу дня, тыдня, месяца, года... А мяне цягнула на ваніты ад яго самаўлюбёных маналогаў у стасунках з падначаленымі. У рэшце рэшт яго фірма лопнула, пакінуўшы на памяць аб сабе парутройку дастаткова бляклых рэкламных праектаў... Цяпер, працуючы ў прыватнай тэлекампаніі звычайным «хлопчыкам на пабягушках», ён ператварыўся ў «пакрыўджанага лёсам» і стаў абсалютна невыносным. Сітуацыя ўскладнялася яшчэ і тым, што мая кар'ера, наадварот, складвалася дастаткова ўдала. Але кожны мой пераход на наступную прыступку суправаджаўся градам насмешак і зневажанняў — так мая каштоўная «палова» помсціла за свае нерэалізаваныя амбіцыі...

Потым у маім жыцці з'явіўся Ён. Не тое каб ён меў шэраг бясспрэчных вартасцяў... Хутчэй, проста апынуўся ў патрэбным месцы (на аўтобусным прыпынку) у патрэбны час — шэф папрасіў мяне хуценька адвезці справаздачу ў галоўнае ўпраўленне. Прыйшлося тармазнуць цёмна-сінюю «Аўдзі». Вадзіцель быў ненавязлівым, па дарозе дасціпна жартаваў, як бы між іншым рабіў кампліменты... А калі развіталіся, усунуў у руку візітку з лагатыпам медыцынскага цэнтра, дзе, аказваецца, працаваў.

Яго звалі Ігар Уладзіміравіч, і, напэўна, я магла б у яго закахацца. Напэўна... Ва ўсякім разе, мне вельмі хацелася гэтага. Я была звычайным зямным чалавекам, жанчынай. А жанчына, калі доўга жыве ў стане адсутнасці кахання, ператвараецца ў выпаленую пустэчу, дзе ўжо нічога не можа ўзысці... Мне не хацелася станавіцца пустэчай.

У першую нашу сустрэчу ён павёў мяне ў рэстаран. Спатканне адбывалася днём — нам абаім так было больш зручна... Мне імпанавалі яго ўраўнаважанасць і стрыманасць і тое, што ён не праспешваў «развязку», якая падавалася непазбежнай... Мы пілі шампанскае і вялі нязмушаную гутарку, цудоўна разумеючы, што кожны выпіты глыток і кожнае сказанае слова набліжаюць нас да кульмінацыйнага моманту... Недзе перад падачай дэсерту ў яго зазваніў тэлефон. Размова па мабільным заняла секундаў дзесяць і закончылася яго цвёрдым абяцаннем «быць дома праз паўгадзіны».

Я зусім не драпежніца і паважаю законы чужой сям'і. Пра што і сказала Ігару Уладзіміравічу, зноў перайшоўшы на «вы». І яшчэ дадала, што сапраўдны мужчына вылучаецца ў першую чаргу тым, што імкнецца не дапускаць памылак у адносінах з жанчынай. У той час як «несапраўднаму» пастаянна даводзіцца іх выпраўляць... Ён паабяцаў больш не дапускаць памылак у адносінах са мной. Аднак з зайздроснай рэгулярнасцю наступаў на адны і тыя ж граблі. Варта толькі было нам кудынебудзь выбрацца ўдваіх, як адразу ж пачыналіся тэлефонныя атакі яго жонкі з допытамі накшталт «дзе ты?» і «калі будзеш?». Я падумвала ўжо: а ці не паставіць кропку ў гэтым «непачатым рамане», у гэтых цнатліва-піянерскіх адносінах?.. І ставіла. Але праходзіў нейкі час, і Ігар знаходзіў мяне зноў. І ўсё пачыналася спачатку. А аднойчы я нават злавіла сябе на думцы, што... баюся яго страціць. Баюся развітацца з апошнім мужчынам, якому я па-сапраўднаму (як мне здавалася) патрэбная...

Словам, усё так заблыталася і так пераплялося, што паездка, у якую я павінна была адправіцца з лёгкай рукі нашага шэфа, аказалася вельмі да месца.

У аэрапорт ад'язджалі рана — у пяць гадзін. Заснежаны горад яшчэ спаў. Адзінокія ліхтары, залепленыя снегам, з апошніх сілаў змагаліся з цемрай. Тысячы сняжынак хаатычна рухаліся ў паветры, выконваючы нейкі вар'яцкі танец... Ад прадчування змены абставінаў на душы было лёгка і радасна. У аўтобусе, які вёз нас да аэрапорта, напаўголасу перагаворваліся людзі, і ад гэтага таксама рабілася па-хатняму ўтульна...

Наша група (чалавек дзесяць) дастаткова хутка прайшла «фэйс-кантроль». Мне нават не прыйшлося перацягваць з месца на месца велізарную багажную сумку, набітую пад завязку «самымі неабходнымі» рэчамі. Мужчына, які стаяў за мной у чарзе на рэгістрацыю, прапанаваў свае паслугі. Ён быў не з нашай групы, і я наўрад ці рызыкнула б даверыць свае рэчы «чужынцу». Але пярэчыць не стала, бо падумала: калі раптам яму стрэліць у галаву збегчы з маёй валізкай, яго яркую куртку можна будзе лёгка вылічыць у натоўпе.

У самалёце мне дасталася месца побач з Алінай, спецыялістам па сувязях з грамадскасцю адной значнай «канторы». Напэўна, яна была незадаволена гэтым фактам, бо, не паспеўшы яшчэ ўладкавацца як след, пачала круціць галавой, адшукваючы свабоднае крэсла паблізу ад «нашых» мужчын.

— Вы хочаце перасесці? Давайце мяняцца, — пачула я знаёмы голас. З крэсла ў пярэдняй частцы салона падняўся мужчына і пайшоў па праходзе насустрач Аліне. Яна зашчабятала словы ўдзячнасці, як бы між іншым пацікавіўшыся, да каго ён ляціць у Берлін.

— Да сям'і. У мяне там жонка і сын, — адказаў ён проста, уладкоўваючыся ў крэсле побач са мной і складваючы ў пакет знаёмую куртку з яркімі ўстаўкамі. — Вы не супраць?

Апошняе пытанне відавочна датычылася мяне.

— Ды ляціце вы да каго хочаце — ваша справа!

Я не збіралася адказваць раздражнёна, але атрымалася менавіта так. І ён не мог не адчуць гэта.

— Вы не супраць таго, што я буду сядзець побач з вамі? — удакладніў ён.

Супраць? Вось яшчэ... Што ён сабе напрыдумваў? Ды мне абсалютна ўсё роўна, хто і дзе будзе сядзець. Мне абсалютна...

І тут я зазірнула ў яго вочы, у самае іх дно... Дарэчы, гэта даўно правераны і дзейсны спосаб. Калі хочаш атрымаць аб мужчыне максімальна праўдзівую інфармацыю, паглядзі не на яго — паглядзі ўнутр яго. І прачытаеш шмат карыснага.

Я зазірнула дастаткова глыбока, і тое, што ўбачыла, мне спадабалася. На самым дне сур'ёзных, нават крыху сумных яго вачэй... скакалі чарцяняты. Адно — у правым воку, другое — у левым... «Чаму б і не?» — падумала я.

Сцюардэса разносіла па салоне сок і шампанскае. Ужо не вагаючыся, ён папрасіў для мяне і першае, і другое. І ўвогуле ўзяў на сябе кіраванне ходам падзей. Паміж сабою мы па-ранейшаму заставаліся на «вы». Але яго рука — незнарок — усё часцей дакраналася да маёй, і я адчувала яе цеплыню... Мы гаварылі пра ўсё, не баючыся пры гэтым падацца смешнымі ці застацца незразумелымі. У нас наперадзе было цэлых дзве гадзіны часу — і ніякіх абавязацельстваў. І ніякіх бар'ераў, і ніякіх умоўнасцяў. І ніякай будучыні... Толькі непазбежнасць рэальнасці. Мы не маглі сысці на наступным прыпынку, каб сустрэцца зноў, — таму што на наступным прыпынку нашы дарогі павінны былі разысціся назаўсёды... Усё гэта палохала і адначасова неверагодна заводзіла... Я адчувала сябе дзяўчынкай, здольнай несці ўсялякую лухту і расказваць пра сябе ўсё-ўсё-ўсё. Ён слухаў гэту лухту так уважліва і з такой непрыхаванай зацікаўленасцю, быццам перад ім у гэты момант раскрывалася Кніга Сусвету...

Нарэшце, стомленыя калейдаскопам падзей, адчуванняў і ўражанняў, мы заплюшчылі вочы. Гэта атрымалася сінхронна — у адзін момант і ён, і я быццам усвядомілі крохкасць таго, што адбываецца, і захацелі захаваць у памяці гэта імгненне... На некалькі секундаў я адкінула назад галаву, каб удыхнуць паветра глыбей, і наткнулася на яго плячо. «Усё ў парадку?» — спытаў ён шэптам, нахіліўшыся вельмі блізка. А далей адбылося нешта неверагоднае. Быццам незнарок ён дакрануўся вуснамі да маіх валасоў, потым яшчэ раз і яшчэ. Вельмі асцярожна і вельмі пяшчотна... Я баялася паварухнуцца і перарваць гэты сон... Я чула, як б'ецца яго сэрца, і мне хацелася толькі аднаго — каб палёт ніколі не заканчваўся...

«Наш самалёт здзейсніў пасадку...» — данеслася з дынаміка.

— Мяне будуць сустракаць у аэрапорце, — сказаў ён стрымана. — Але я не хачу, каб усё закончылася так хутка. Пакінь мне, калі ласка, свае каардынаты — нумар тэлефона і адрас.

Я палезла ў сумачку, дастала з нататніка аркуш паперы і напісала на ім усяго адно слова: «Удачы!». Склала і засунула ў кішэню яго курткі.

— Дзякуй, — сказаў ён, правёўшы рукой па маіх валасах. — Я абавязкова патэлефаную табе.

ДАДОМУ наша група вярталася праз тыдзень — на цягніку. Я паспела ўжо атрымаць некалькі эсэмэс-паведамленняў: адно ад мужа («Вячэру разаграваць?») і тры ад Ігара Уладзіміравіча («Давай дзе-небудзь павячэраем!»). Зразумела, што з вакзала я паехала дадому — адсыпацца.

На наступны дзень мяне чакалі на працы. У сваім кабінеце я па звычцы паглядзела ў люстэрка, і тое, што ўбачыла там, мне спадабалася. Ад былога бледнага прывіду не засталося і следу. А вочы...

Вочы і цяпер выпраменьваюць святло, толькі... Кожны раз з надыходам зімы мяне ахопліваюць незразумелае хваляванне і туга. Я саджуся ў аўтобус і еду ў аэрапорт. І блукаю там, назіраючы за пасажырамі і праводзячы поглядам самалёты. Што я імкнуся знайсці? Душэўную раўнавагу? Чалавека, які перавярнуў усё маё жыццё? І што скажу яму, калі знайду? І ці змагу пасля гэтага вярнуцца дадому?

Спытайце што-небудзь больш простае, спадары...

Наталля УЛАДЗІМІРАВА.

«ЗВЯЗДАРЫНАЧКА»

Працягваецца штотыднёвая віктарына, адказы на пытанні якой, нагадаем, вы можаце дасылаць у рэдакцыю двума шляхамі: традыцыйна, праз пошту з пазнакай «Звяздарыначка» на адрас рэдакцыі (220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а) і на рэдакцыйную электронную скрыню (info@zvyazda.minsk.by). Удзельнічайце і перамагайце! Хочацца верыць, што вы ўпадабаеце гэтую новую інтэрактыўную інтэлект-рубрыку!

Вядучы рубрыкі Мікола ТАМАШЭВІЧ.

ЧАЦВЁРТЫ ТУР ВІКТАРЫНЫ

1. У сярэдзіне XVIII стагоддзя пабачыла свет першае перыядычнае выданне на землях ВКЛ. Аб чым ідзе гаворка?

2. Дзе з'явіўся і як называецца першы архітэктурны помнік стылю барока на тэрыторыі Рэчы Паспалітай і другі ў Еўропе?

3. Пры абароне якога горада загінуў Вячка, славуты князь Кукейнаса, які быў на пачатку XIII стагоддзя фарпостам Полацка ў Прыбалтыцы?

4. Хто з'яўляецца аўтарам гэтых радкоў і пра якую краіну гаворыцца ў гэтым вершы?

«Літва! Бацькоўскі край, ты як здароўе тое:
Не цэнім, маючы, а страцім залатое —
Шкада, як і красы твае, мой родны краю.
Тугою па табе тут вобраз твой ствараю».

5. Які востраў у Вест-Індыі належаў Вялікаму Княству Літоўскаму ў сярэдзіне XVII стагоддзя?

6. Як завуць аднаго з самых вядомых хакеістаў усіх часоў, які мае беларускае паходжанне і канадскае грамадзянства? Гэты гулец пабіў амаль усе рэкорды Нацыянальнай хакейнай лігі (здагадайцеся па фотаздымку).

7. Беларускі распрацоўшчык грамадзянскага кірылічнага шрыфту, якім цяпер карыстаюцца ўсе народы, што маюць кірыліцу, ды што доўгі час называўся «амстэрдамскія літары» альбо «беларуская азбука». Хто гэта?

8. Як называлася грашовая рэнта, якую на Беларусі выплачвалі сяляне феадалам пачынаючы з XV стагоддзя?

9. Раней гэта была школа, пазней — інстытут, а сёння — акадэмія; гэта першая ВНУ на тэрыторыі сучаснай Беларусі; з сцэнаў інстытута выйшлі многія «каліноўцы». Аб чым ідзе гаворка?

10. Што азначае народнае выслоўе «абое — рабое»?

11. Як звалі фатографа, які па даручэнні расійскага цара Мікалая II на пачатку XX стагоддзя рабіў трохкаляровыя фотаздымкі Расійскай імперыі (у тым ліку і беларускіх зямель)? Які беларускі горад адлюстраваны на здымку?

12. Прыблізна, колькі беларусаў пражывае за межамі Беларусі на сёння?

13. На якім прадпрыемстве быў створаны першы беларускі ноўтбук?

АДКАЗЫ НА ДРУГІ ТУР ВІКТАРЫНЫ:

1. «Мужыцкая праўда»
2. Сынкавічы, Мураванка, Супрасль
3. Бітва на Сініх водах, 1363 (1362) год
4. Заходняя Дзвіна
5. 10. Баранавічы, Беласток, Брэст, Вілейка, Віцебск, Гомель, Магілёў, Мазыр, Мінск, Пінск.
6. Іван Якубоўскі, Васіль Сакалоўскі (на здымку)
7. Віталь Шчэрба
8. ~2136
9. Палажэнне аб стварэнні СНК
10. Кумяльган
11. Дуда
12. 1791 год. Землі Беларусі, Літвы і Украіны
13. Ігнат Дамейка

P.S. *З кожным турам колькасць удзельнікаў віктарыны няўхільна павялічвалася — і гэта не можа не радаваць, бо верыцца, што «Звяздарыначка» ўсё ж знайшла водгук сярод вас, нашы чытачы. Што датычыцца саміх адказаў на другі тур, дык тут мы пабачылі выдатныя веды ўдзельнікаў па большасці пытанняў. У асноўным цяжкасці ўзніклі з № 10 і № 11: былі і такія неверагодныя адказы, як Сівы Мерын, Канярыла, Палкан, Карачун, Люцыфер і г.д. Другім турам большасць балаў атрымала наша чытачка з Мінска Дар'я Каткоўская, а ў агульным заліку з невялікім адрывам лідзіруе мінулая пераможца Дар'я Вашкевіч.*

Ашмянскі мясакамбінат

З ПАВАГАЙ ДА ЯКАСЦІ

На выстаўцы «Еўрарэгіён «Нёман-2009». Прадукцыя Ашмянскага мясакамбіната прыцягнула ўвагу намесніка старшыні камітэта па знешніх сувязях Адміністрацыі Курскай вобласці Расійскай Федэрацыі Святланы ДУРАШ.

Тэхнолаг каўбаснага цэха Ганна ЯЖЭВІЧ.

Аператар каўбаснага цэха Аляксандр МАЦЭВІЧ.

Вырабам папулярнай каўбасы «Доктарская» занята фармоўшчыца Валянціна ДАЎЛЯШЭВІЧ.

Падчас нашых сустрэч на Ашмянскім мясакамбінаце вельмі прасіла яго дырэктар Тамара Філіповіч не засяроджвацца на адных лічбах ды працэнтах. «Вы лепш раскажыце пра наш вакальна-інструментальны ансамбль. Хіба не заўважны ён, не заслугоўвае асобнага расказу? Сапраўдныя артысты, нашы ашмянскія зоркі...».

І сапраўды — вельмі хораша спяваюць хлопцы з Ашмянскага мясакамбіната. Пазнаёміліся мы з імі на той жа міжнароднай выставе ў Гродне, на якой яны спявалі для яе наведвальнікаў. І, шчыра кажучы, спачатку падумалі, што гэта быў спецыяльна запрошаны з Мінска прафесійны гурт. А як добра глядзеліся яны ў сваіх прыгожых сцэнічных касцюмах! Такім чынам, знаёмімся: галоўны бухгалтар Аляксей Філон, бухгалтар Павел Саламонаў (хто сказаў, што ў бухгалтараў адны лічбы ў галаве і ніякіх там пачуццяў), рабочыя Чэслаў Палейчык і Дзмітрый Касюдзек, галоўны спецыяліст па кіраванні якасцю Павел Лаўцэль (усіх іх можна бачыць на фотаздымку). Створана група ўсяго некалькі месяцаў таму, але ўжо паспелі спадабацца яе песні многім слухачам... Ужо на самім мясакамбінаце Аляксей Філон паказаў музычныя інструменты іх гурта.

* * *

Многа ганаровых медалёў ды дыпломаў забраў на розных выставах ды конкурсах Ашмянскі мясакамбінат. Вось і цяпер прывёз чарговы дыплом з Гродна — за ўменне рухаць сваю прадукцыю на рынкі, словам — за добры прафесіяналізм па асваенні гэтых рынкаў. Зразумела, у першую чаргу працуюць ашмянцы на свайго, айчыннага спажыўца. Напрыклад, яны маюць больш за 10 фірменных крамаў — у Мінску, Гродне, Смаргоні, у саміх Ашмянах, у Наваельні, у Шчучыне. Прычым фірменны гандаль, як падкрэсліваюць на мясакамбінаце, дае магчымасць лепш адчуваць і ўлічваць пажаданні спажыўца, а гэта, яшчэ падкрэсліваюць тут, самае важнае. Разам з тым добра замацаваўся камбінат на расійскім рынку, чаму, дарэчы, не пашкодзілі і больш жорсткія патрабаванні з боку расійскага санэпідэмнагляду; сёлета дабраліся ашмянцы са сваёй прадукцыяй не толькі да Смаленска і Масквы, але і да вельмі няблізкай Кандапогі. Што садзейнічае іх гэткай актыўнай гандлёвай экспансіі?

У першую чаргу тое, што тут не задавальняюцца дасягнутым, не стаяць на месцы. Так, на сённяшні дзень больш за 200 відаў мясакаўбаснай прадукцыі асвоілі ашмянцы, толькі адзін пералік яе, напэўна, заняў бы ці не палову гэтай публікацыі. Назавём тут што-колечы з ашмянскага асартыменту: грудзінка хутарская, каўбаскі паляўнічыя, рулька далікатэсная, флячкі з морквай (не абавязкова ездзіць цяпер у Польшчу, каб пакаштаваць гэтых самых флячкаў), каўбаса сыравяленая «Мядовая», каўбаскі сырыя з мёдам і лафантам... Аднак гэта нешта ўжо зусім новае ў рэцэптуры ашмянцаў — мёд і лафант (у прыватнасці — анісавы). Ды і ці можа спалучацца мяса з тым жа мёдам?

Як высветлілася, можа, і гэта толькі на карысць канчатковаму прадукту, дадае яму лепшага смаку. Праўда, гэта зусім не азначае таго, што мёд, так бы мовіць, трэба літаральна намазваць на тую ж каўбасу, усё добра ў разумных суадносінах. Ну, а лафант анісавы ўвогуле мае шэраг лекавых уласцівасцяў, якія не страчвае і ў тым выпадку, калі проста дадаецца да іншага прадукту. На мясакамбінаце пералічваюць гэтыя лекавыя ўласцівасці: дапамагае пры атэрасклерозе, стэнакардыі, гіпертаніі, здымае галаўны боль, ратуе ад бяссонніцы... Словам, лекавая каўбаса атрымліваецца, ды і толькі. Вы яшчэ не наважыліся накіравацца ў краму па каўбаскі з мёдам і лафантам, ці яшчэ па свініну духавую, зноў-такі з мёдам і лафантам, па смажанку «Прыма» з мёдам і лафантам і іншыя лекавыя прадукты Ашмянскага мясакамбіната, каб у выніку палепшыць сваё самаадчуванне? Калі наважыліся, падкажам карысны адрас (у прыватнасці, для мінчан) — вуліца Платонава, 10, фірменная крама «Ашмянскі пачастунак».

* * *

— Спажывец пастаянна патрабуе нечага новага, або, наадварот, жадае ўбачыць нешта ўжо даўно забытае — даводзіцца пастаянна трымаць руку на пульсе яго пажаданняў, без гэтага сёння працаваць паспяхова проста немагчыма, — гаворыць тэхнолаг каўбаснага цэха Ганна Яжэвіч. — Напрыклад, нядаўна мы запусцілі ў вытворчасць зусім новы для нас прадукт «свіныя калабкі з сырам» (вельмі зручна карміць імі маленькіх дзяцей, якія сёння нічога не жадаюць бачыць, акрамя салодкага, — і цікава, і смачна, і прыгожа), а разам з тым паставілі на паток ужо крыху забытую паўвэнджаную каўбасу «Адэскую», вараную «Маскоўскую» і некаторыя іншыя каўбасы. Іх зноў пажадаў бачыць у гандлі пакупнік. Словам, пажаданне яго Вялікасці пакупніка для нас закон.

Добрай гандлёвай экспансіі ашмянцаў садзейнічае і тое, што тут пастаянна надаюць самую пільную ўвагу пытанням якасці (нездарма на яго новым таварным знаку змешчаны кідкія словы «З павагай да якасці») і бяспекі харчовых прадуктаў. На прадпрыемстве дзейнічаюць ужо добра вядомыя міжнародная сістэма кіравання якасцю і міжнародная сістэма НАССР, якая датычыць бяспекі прадукцыі на аснове аналізу рызыкі і кантрольных крытычных кропак тэхпрацэсу. Аднак, напэўна, лепш за ўсё пра адпаведныя намаганні ашмянскіх мясаперапрацоўшчыкаў у галіне якасці сведчыць наступны факт: на прадпрыемстве не так даўно ўвялі ў строй новую вытворчую лабараторыю. Недасведчаны чытач, хутчэй за ўсё, нічога дзіўнага ў гэтым факце і не знойдзе — вытворчыя лабараторыі існуюць на прадпрыемствах паўсюдна, і дагэтуль жа існавала яна і ў Ашмянах. Але гэта было далёка не тое, што маюць ашмянцы цяпер. Трэба паглядзець, якую тут увялі новую лабараторыю. Па сутнасці, гэта сапраўдны вытворчы цэх — 400 квадратных метраў агульнай плошчы, 36 асобных памяшканняў. Лабараторыя абсталявана найноўшым кантрольна-вымяральным абсталяваннем і прыборамі, якія, дарэчы, каштуюць вельмі добрыя грошы, у ёй можна правесці амаль усе даследаванні. Як зазначаў начальнік лабараторыі Сяргей Зянкевіч, адчувальнасць многіх кантрольных прыбораў такая высокая, што для іх нармальнай работы ў лабараторыі забяспечваюць спецыяльны тэмпературна-вільготны рэжым; менавіта з забеспячэння патрэбнага рэжыму і пачынаюць у ёй працоўны дзень.

Такую лабараторыю, гэтак жа добра аснашчаную і абсталяваную, падкрэслівалі на камбінаце, мала яшчэ дзе можна знайсці. Варта тут жа асобна адзначыць: стаўленне на тым ці іншым прадпрыемстве да арганізацыі ўмоў працы падобных службаў, лабараторый, да надання ім адпаведнага статусу і магчымасцяў ужо само па сабе выразна сведчыць у цэлым аб стаўленні на гэтым прадпрыемстве да тых жа пытанняў якасці.

Асноўным клопатам супрацоўнікаў новай вытворчай лабараторыі мясакамбіната, безумоўна, стаў клопат пра кантроль мясной прадукцыі на антыбіётыкі. Прычым гэты кантроль — пастаянны, правяраецца кожная экспартная партыя.

У лабараторыі тры аддзелы — радыялагічны, мікрабіялагічны і фізіка-хімічны; аддзелы атэставаны на правядзенне адпаведных даследаванняў, працуюць у іх добрыя спецыялісты... Начальнік лабараторыі з захапленнем паказваў гэтыя аддзелы і лабараторныя памяшканні, лабараторныя прыборы, з павагай называў тыя сумы грошай, што даводзіцца выдаткоўваць на розныя хімічныя рэактывы.

* * *

На камбінаце паўсюдна адчуваюцца тыя добрыя зрухі ў яго далейшым развіцці, якія адбыліся (і адбываюцца) тут апошнім часам. Тут не так даўно ўзведзены таксама новыя халадзільныя памяшканні з захоўваннем прадукцыі на 500 тон, поўным ходам ідзе рэканструкцыя каўбаснага цэха з асобна вылучанай вытворчасцю.

— Гэта будзе аддзяленне па вырабе сыравэнджаных каўбас. Прычым гэта вытворчасць будзе поўнасцю ізаляванай ад асноўнай вытворчасці і ў выніку цалкам адпавядаць санітарна-гігіенічным патрабаванням, якія да такіх вытворчасцяў прад'яўляюцца, — казала дырэктар Ашмянскага мясакамбіната Тамара Філіповіч. — Пры гэтым мы значна павялічым свае аб'ёмы, паглыбім перапрацоўку сыравіны.

Адным словам, і далей услед за спажыўцом.

* * *

На заключэнне. «Ну вось, зноў пра камбінат, пра тэхпрацэс, — няйначай, скажа Тамара Уладзіміраўна Філіповіч. — А вы лепш напісалі б пра прыгажосць Ашмянскага краю, вельмі ж цудоўны ён...».

Згодны — цудоўны, і згодны з прапановай. Хіба што ўдакладнім для чытачоў: родам Тамара Уладзіміраўна з няблізкай адсюль Палтаўшчыны, украінка сама. Ды вось так бы ўсім нам любіць нашу беларускую зямлю, як любіць яе Тамара Уладзіміраўна, як любіць яна стаўшую вельмі роднай для яе Ашмяншчыну. Пра гэта ўжо нямала сведчаць яе цудоўныя фотаздымкі з цудоўнымі ж краявідамі Ашмяншчыны, якія дэманстраваліся ў многіх выставачных залах краіны.

УНП 500057139.

Інжынер-хімік вытворчай лабараторыі Аксана МАРКЕВІЧ ажыццяўляе кантроль прадукцыі з дапамогай самага сучаснага абсталявання.

На ўчастку тэрмаапрацоўкі мясных вырабаў.

Самадзейныя артысты з вакальна-інструментальнага ансамбля мясакамбіната – галоўны бухгалтар Аляксей ФІЛОН, бухгалтар Павел САЛАМОНАЎ, рабочыя Чэслаў ПАЛЕЙЧЫК і Дзмітрый КАСЮДЗЕК, галоўны спецыяліст па кіраванні якасцю Павел ЛАЎЦЭЛЬ – пакарылі сваімі песнямі ўдзельнікаў выставы «Еўрарэгіён «Нёман-2009».

«Сыр «Расійскі» мае павышаны попыт у пакупнікоў», — кажа спецыяліст па маркетынгу Наталля БАЦЯН.

Ашмянскі сыраробны завод

ВОДАР ЗЯМЛІ АШМЯНСКАЙ...

Цудоўны сыр выпускаюць на Ашмянскім сыраробным заводзе: апетытны, духмяны. Ці то ўвабраў ён у сябе ўвесь водар лугоў і палёў прыгожай зямлі ашмянскай, ці то ўжо такія старанныя рукі ашмянскіх майстроў-сыраробаў яго прыгатавалі?.. А напэўна, увабраў ашмянскі сыр усё гэта разам. Ну безумоўна ж...

— Сыр, як тое дзіця, асаблівага догляду патрабуе; яго трэба вельмі добра папесціць, — удакладняла начальнік вытворчай лабараторыі Ашмянскага сыраробнага завода Ліля Ціхановіч. — Трэба ўважліва сачыць, каб працэс правільна пайшоў, каб сыр выспеў, як належыць. Словам, вока ды вока патрэбна. Ну вось, глядзіце, ляжыць ён на выспяванні, абгорнуты ў спецыяльную плёнку, якая прапускае праз сябе вуглякіслы газ, што падчас выспявання ўтвараецца. Калі працэс ідзе правільна, галоўкі сыру роўныя, акуратныя, а калі няправільна, пад плёнкай утвараецца не вуглякіслы газ, а аміяк, які раздзімае, успучвае гэтыя галоўкі, робіць іх падобнымі на футбольныя мячы...

— Цяпер у нас заўсёды выдатны сыр, а раней былі праблемы з вытворчасцю менавіта якаснага сыру, — дадае ўжо начальнік вытворчасці Святлана Макарэвіч. — Так было, пакуль карэнным чынам не перааснасціліся. Па сутнасці, новы завод у нас цяпер.

Аднак пакінем на час нашых гідаў па вытворчасці Ашмянскага сыраробнага завода і звернемся да выставы «Еўрарэгіён «Нёман», якая адбылася нядаўна ў Гродне. На гэтай выставе, як адзначана ўжо ва ўступе да нашай газетнай старонкі, былі прадстаўлены таксама ашмянскія прадпрыемствы, а пры гэтым і мясакамбінат з сырзаводам. І прадстаўнікам гэтых прадпрыемстваў было што паказаць. І расказаць. У прыватнасці, што датычыцца сыраробнага завода, на ім за вельмі кароткі час давялі асартымент сваіх цвёрдых сыроў (а менавіта на выпуску цвёрдых сыроў прадпрыемства і спецыялізуецца) да 20 відаў з лішкам. Іх цяпер на прадпрыемстве — на любы смак і густ. На выставе былі прадэманстраваны сыры, якіх наш спажывец у гандлі пакуль што і ўвогуле не бачыў. У прыватнасці, гэта датычыцца сыру з 20-працэнтнай тлустасцю «Фітнэс-чыз», распрацаванага разам з сумесным прадпрыемствам «Белхансен». Як ужо няблага зразумела па назве ды і па працэнтах тлустасці сыру, ён прызначаны ў першую чаргу для тых, хто, так бы мовіць, клапоціцца пра сваю фігуру. Ды яшчэ пра тое, каб не назапасіць у сябе лішняга халестэрыну.

Наведвальнікі выставы з задавальненнем паласаваліся і новымі сырамі ашмянцаў «Князь Гольша» (40 працэнтаў тлустасці), «Канталі», «Стараславянскім», «Віцязем» і іншымі. А таксама наведвальнікі настойліва пыталіся: асобныя з гэтых сыроў пакуль што адсутнічаюць на гандлёвых паліцах, калі яны з'явяцца?

— Ужо вельмі хутка, — упэўнена адказваюць на заводзе.

А яшчэ ашмянцы расказалі пра тое, чаму яны арыентуюцца на шырокі асартымент сваіх сыроў (ён, як сказана ўжо, сапраўды багаты, прычым багаты як па рэцэптурных складніках, так і па тых жа працэнтах тлустасці).

— У пакупніка заўсёды павінен быць вельмі шырокі выбар, і гэта галоўнае. Працуем жа менавіта на пакупніка, на чалавека, — падкрэсліваюць на заводзе. А разам з тым не хаваюць і больш прагматычнай мэты: гандлёвыя пункты з большай ахвотай бяруць менавіта разнастайны асартымент. І зразумела чаму: багацейшы асартымент — у цэлым лепшая рэалізацыя. Словам, на сыраробным заводзе імкнуцца як мага лепей падстроіцца менавіта пад спажыўца.

Сыр любіць пяшчотныя жаночыя рукі.

— Гэта — патрабаванне часу, — падкрэсліваюць тут. — Ну вось, напрыклад, калі на экспарт фарміруем свае 20-тонныя зборкі, у гэтых зборках прысутнічаюць практычна ўсе віды нашых сыроў — гэтай разнастайнасці просіць і патрабуе той жа гандаль.

Зрэшты, наша размова пакрысе падышла да экспартных схільнасцяў прадпрыемства. Удакладнім: больш за палову сваёй сырнай прадукцыі яно менавіта экспартуе — пераважна ў Расію, а апошнім часам наладзіла гандлёвыя сувязі таксама з Казахстанам і Украінай. На сыраробным заводзе не баяцца за якасць сваёй цяперашняй сырнай прадукцыі, не баяцца розных рэвізій з боку замежных спажыўцоў: на яе варце стаяць як руплівасць, стараннасць ашмянскіх сыраробаў, так і пасапраўднаму дзейная сістэма менеджменту якасці і сістэма па забеспячэнні харчовай бяспекі прадукцыі.

А яшчэ на варце гэтай якасці знаходзіцца сама цяперашняя высокатэхналагічная вытворчасць ашмянцаў.

* * *

Не пазнаць гэту вытворчасць цяпер. Калі, у прыватнасці, параўноўваць яе з той, якая была тут раней. А некалі тут была даволі прымітыўная вытворчасць з пераважнай доляй ручной працы. З так званым адкрытым працэсам прыгатавання сыроў, з груваcткімі ваннамі, у якіх і адбываўся гэты працэс... Цяпер амаль усю плошчу сыраробнага цэха займае аўтаматычная лінія, па якой з дакладна вызначанай хуткасцю рухаюцца формы з галоўкамі сыру (альбо ўжо вызваленыя ад яго); праз усе этапы тэхналагічнага працэсу іх праводзіць менавіта аўтаматыка; за правільнасцю працэсу сочаць спецыяльныя датчыкі, з якіх уся інфармацыя паступае ў камп'ютар, аналізуецца ім. Калі, напрыклад, салявы раствор па сваёй канцэнтрацыі стане адрознівацца ад таго, што прадугледжаны тэхналогіяй, камп'ютар спыніць лінію, пра гэты збой тут жа паведамяць сігнальныя чырвоныя лямпачкі. Пра тое, наколькі ўвесь цяперашні тэхналагічны працэс прыгатавання сыру аўтаматызаваны і камп'ютарызаваны, вельмі яскрава сведчыць такі факт: лінія падключана да internet, і пры яе пэўных збоях знешняя фірма-пастаўшчык (а гэта польская фірма «OBRAM») можа, па выказванні спецыялістаў завода, тут жа праверыць мазгі гэтай лініі, «адрэгуляваць» іх. Вядома, праз internet жа.

Да рэканструкцыі сыраробнай вытворчасці (дарэчы, рэканструкцыя працягваецца і цяпер), на ёй працавалі каля 30 чалавек, якія выпускалі за суткі каля 7 тон сыру — цяпер лінію абслугоўваюць шэсць чалавек. Увесь працэс прыгатавання сыру, як зразумела ўжо, поўнасцю закрыты (як кажуць на заводзе, ён праходзіць без удзелу рук); кругом — выключная, стэрыльная чысціня, і гэта ўжо тое, што нярэдка называюць высокай культурай вытворчасці. У сыраробны цэх нават паветра падаецца спецыяльна падрыхтаванае, г. зн. папярэдне ачышчанае ад розных прымесяў, словам, выключна чыстае. Хоць, дарэчы, Ашмяны — гэта не Мінск, а сыраробны завод знаходзіцца на ўскраіне горада і, здавалася б, што там яшчэ чысціць... А начальнік вытворчай лабараторыі Ліля Ціхановіч падкрэслівае і такую, з дазволу, дэталь: новая лінія працуе ўжо тры гады, а ўся як новенькая, нібы толькі што змантіраваная. Зразумела, не толькі тыя ж сыры патрабуюць адпаведнага догляду і клопату, але і само абсталяванне. І гэта таксама ўжо само па сабе пераходзіць на якасць сырнай прадукцыі.

— Ну вось узвядзём яшчэ новыя камеры выспявання сыру, і гэта будзе найсучаснейшае, вельмі добрае прадпрыемства, — адзначае малады дырэктар Ашмянскага сыраробнага завода Аляксандр Кавецкі. — Іншых малакаперапрацоўшчыкаў вобласці, можа, і не перагонім, але пахваляваца прымусім.

А ўжо іншыя спецыялісты завода дадаюць: «Калі наш сыр пакаштавалі, ад яго ўжо не адмаўляюцца». А яшчэ на заводзе падкрэсліваюць раскошу, чысціню ашмянскай зямлі. А гэта значыць, завод мае добрую сыравінную зону, значыць, на яго паступае добрае, сырапрыдатнае малако. А да ўсяго, яшчэ зазначаюць тут, людзі добра ставяцца да сваёй працы. Ну як пры ўсіх гэтых умовах не атрымаць добры сыр?

Застаецца пажадаць ашмянскім сыраробам: няхай спажывец і надалей будзе гэтак жа добра шанаваць іх сыр.

Майстар па доглядзе сыру Іна ГРЫШЧАНКОВА.

Начальнік вытворчай лабараторыі Ліля ЦІХАНОВІЧ.

Працэсамі фарміравання сыру кіруюць аператары Павел КЛІНЦЭВІЧ і майстар Іван ГІЛЬ.

* * *

Каментарый галоўнага тэхнолага малочнай прамысловасці Гродзенскай вобласці Валянціны Беляковай. За суткі да 3 тысяч тон малака перапрацоўваюць прадпрыемствы вобласці, з гэтага малака атрымліваюць 80 тон сыру, каля 80 тон сухіх малочных прадуктаў, 50—60 тон масла, каля 350 тон натуральнай малочнай прадукцыі. Усе прадпрыемствы амаль поўнасцю перааснашчаны, на іх стаіць сучаснае абсталяванне. Удзельная вага сырнай прадукцыі ашмянскага завода складае каля 15 працэнтаў у яе агульным аб'ёме ў вобласці. Апошнім часам калектыў дэманструе стабільную працу, штодня паляпшаючы свае фінансавыя паказчыкі. Пасля поўнага завяршэння рэканструкцыі, а цяпер на заводзе ідзе яе другая чарга, тут павінны павялічыць свае аб'ёмы прыкладна ў паўтара раза, давёўшы выпуск сыру за суткі да 15 тон.

УНП 500117229.

Матэрыялы выпуску падрыхтавалі Іван БАРАНОЎСКІ, Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

ІГРАЦЬ МЫ П'ЕСУ БЫЛІ РАДЫ...

Любімая некалькімі пакаленнямі гледачоў «беларусьфільмаўская» казка «Не пакідай!..» адзначыла 20-гадовы юбілей. На жаль, без галоўнага героя

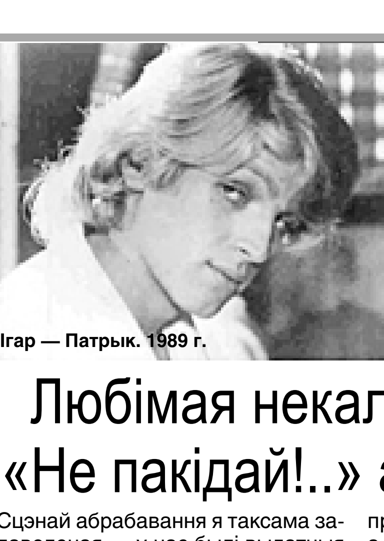
Ігар — Патрык. 1989 г.

Узнакамітага кінаказачніка «Беларусьфільма», рэжысёра Леаніда Нячаева, што ні кінастужка — то асобная гісторыя і нагода для артыкула. Але з усіх работ сам рэжысёр вылучае менавіта гэту, двухсерыйны фільм-казку «Не пакідай!..» паводле п'есы Уільяма Тэкерэя «Кольца і ружа, або гісторыя прынца Абалду і прынца Перэкарыля». Цудоўна пераказаная гісторыя, адначасова рамантычная, іранічная і павучальная, зорны акцёрскі састаў — Лідзія Федасеева-Шукшына, Вячаслаў Нявінны, Альберт Філозаў, запамінальныя песні з «дысідэнцкім» падтэкстам — вось не поўны пералік прычын, чаму гэты фільм любяць і гледачы. Самыя адданыя прыхільнікі ведаюць: сёлета ў «Не пакідай!..» круглая дата.

...Але мала хто ведае, што гэтай карціны магло ўвогуле не быць. «Сцэнарый праходзіў складана — былі сумневы ў тым, што карціна знойдзе сваю аўдыторыю: для маленькіх дзяцей яна занадта дарослая, а для дарослых — занадта «дзіцячая», — узгадвае загадчык кафедры кінатэлеаператарства Акадэміі мастацтваў Анастасія Суханава, якая была аператарам-пастаноўшчыкам фільма. — Тым не менш, аўтар сцэнарыя Георгій Палонскі патрапіў у драматургію такім чынам, што атрымалася кіно для ўсіх».

Месца для казкі

— Каштарыс фільма быў вельмі невялікі, на тэлевізійныя карціны адпускалі мала грошай. На 2 серыі «Не пакідай!..» выдзелілі 300 тысяч рублёў, і ні капейкі не павінна было прапасці дарэмна. Пры тым выпрацоўку на «Тэлефільме» патрабавалі вялікую — у дзень трэба было выдаваць 3 хвіліны экраннага часу, у той час як гульнявое кіно выдавала ўсяго 1 хвіліну. Таму мы з Леанідам Аляксеевічам пачалі з таго, што вельмі старанна адбіралі натуру — фактычна аб'ездзілі Эстонію, Латвію, Літву, Беларусь, Украіну, Малдавію... Шукалі сапраўдны казачны палац, перагледзелі ўсе палацы, дзе ўжо здымалася кіно — але не хацелася рабіць там, дзе ўжо штосьці было. Нарэшце, у Мукачава (Закарпацце, Украіна, пад Львовам) знайшлі санаторый, які падыходзіў і вонкава, і па паркавай архітэктуры. Натуральна, вялікае значэнне мелі дэкарацыі, паколькі ў нас было мала сродкаў. Вырашылі пабудаваць універсальную дэкарацыю на кінастудыі «Беларусьфільм», яна была двухпавярховая. З яе дапамогай сталоўку мінімальнымі сродкамі мы трансфармавалі ў пакоі караля, вонкавую сцэну выкарыстоўвалі ў якасці калідора.

— Пры зададзеным тэмпе, напэўна, даводзілася эканоміць і на плёнцы? Або здаралася ўсё ж, што адну сцэну перазнімалі дзесяць дубляў?

— Не, у нас і акцёры ведалі, што рабіць, і рэжысёр ведаў, што робіць, і атрымліваўся зладжаны ансамбль. Я не помню, каб мы здымалі больш за два дублі. Калі Нячаеў знайшоў Ігарка (Ігар Красавін — прынц Патрык) у мінскім метро, той спачатку нічога не ўмеў рабіць, але паступова з кожным кадрам мы стваралі з яго нямога прынца Патрыка. Безумоўна, з непрафесійным акцёрам было даволі складана працаваць, і яму самому вельмі цяжка давалася майстэрства, але ён стараўся — браў урокі фехтавання, а каб стварыць патрэбны градус хвалявання, часам бегаў вакол дэкарацый, пакуль не задыхаецца. І тым не менш, ён упісаўся ў акцёрскі ансамбль, ніхто не ставіўся да яго паблажліва. А вобраз прынца атрымаўся — нечаканы, вельмі светлы і, мне здаецца, пасапраўднаму казачны.

Яшчэ адным адкрыццём фільма стаў замежны прынц Пенап'ю — абаяльнага Арцёма Тынкасава, які тады працаваў у разанскім тэатры, рэжысёр сустрэў выпадкова на іншых здымках і зацвердзіў без пробаў.

Таксама паўнапраўнымі ўдзельнікамі карціны былі лялькі, якіх адмыслова зрабілі на заказ, «спісаўшы» вобразы з занятых у фільме акцёраў. Праўда, цяпер за даўнасцю гадоў ніхто не ведае далейшага лёсу тых лялек, як і касцюмаў, і элементаў дэкарацый. У 90-я гады кінастудыя «Беларусьфільм» увогуле знаходзілася ў жаласным стане, вытворчасць скарацілася з 34 фільмаў да 2 у год, многія творцы не вытрымалі і сышлі з кіно — каму ж была справа да нейкіх лялек?

У 1989-м, паводле афіцыйнага рэйтынгу папулярнасці часопіса «Савецкі экран», мінскі юнак Ігар Красавін займаў 2-е месца, саступаючы толькі Дзмітрыю Харацьяну. Па ўсенароднай любові непрафесійны акцёр-дэбютант абышоў тады шмат знакамітасцяў, у тым ліку Уладзіміра Праснякова-малодшага, Леаніда Ярмольніка і Аляксандра Збруева.

Знакамітая фінальная сцэна ў «Не пакідай!..» — блакітная ружа, якая на вачах ва ўсіх паступлова ператвараецца ў чырвоную, — знятая «жыўцом» цягам 4 гадзін. Актрыса, дакладней, дублёрка, увесь гэты час цярпліва ляжала на лесвіцы. Гэта цяпер для ўсіх звычайныя камп'ютарныя спецэфекты, а тады быў сапраўдны цуд. І каб захаваць яго настрой, фінал у казцы памянялі, зрабілі адкрытым. Першапачаткова ўсё завяршалася сумна, гераіня памірала; у канчатковай версіі фільма кожны бачыць сваё.

Усё па-сапраўднаму

За поспех ці правал фільма гледачы і крытыкі перш за ўсё даюць [illegible] рэжысёру — хоць бачым мы кінакарціну перш за ўсё вачыма аператара. Анастасія Суханава і цяпер, праз 20 гадоў, без запінкі можа пералічыць любімыя сцэны — і тыя, дзе можна было б зрабіць лепш:

— Мне падабаецца сцэна ў бібліятэцы на пачатку фільма. Там увогуле вельмі складаны аб'ект — хацелася, каб было рамантычна, усё свяцілася, каб паветра пранізвалі промні святла... Але, на жаль, плёнка была малаадчувальная (здымалі мы, зразумела, на савецкай Шосткінскай плёнцы), і хоць у мяне за гэтым маленькім акном стаялі шэсць ДІГаў (дугавыя лямпы — **Аўт.**), але ўсё адно не хапіла. Надзвычай падабаецца мне сцэна дуэлі, знятая ў парку Мукачаўскага санаторыя.

Сцэнай абрабавання я таксама задаволеная — у нас былі выдатныя каскадзёры, і Аляксандр Дзянісаў (атаман разбойнікаў — **Аўт.**) таксама да месца дзякуючы падабраным танцавальным кампазіцыям. І яшчэ таму, што там усё сапраўднае. У нас гэты жарабец Мілорд, якога ўласна і скралі — чыстапародны, вельмі дарагі конь з Мукачава, каб з ім нешта здарылася, напэўна, мы ўсё жыццё не расплаціліся б... Нячаеў увогуле любіць, каб было ўсё сапраўднае: калі парча — то парча, калі шоўк — то шоўк. У палацы мы тройчы перакрывалі лакам паркет дзеля аднаго кадра — каб карона ўпала на падлогу, як было задумана. Мы стаялі і чакалі, пакуль лак зацвярдзее да патрэбнай кандыцыі і можна будзе здымаць. Многае давялося здымаць з пляча, з рук. У турэмным падвале спуск з лесвіцы здымалі ў Таліне, а ў Львове, у манастыры кармелітак, — самі падвальныя хады, нанюхаліся пылу і курадыму паходняў — а адзінай крыніцай святла былі паходні, разетак жа ў саборы няма.

Здымкі ішлі восенню, а ў кадры — лета, дзякуючы асвятленню і ўдала падабранай натуры. «Вельмі холадна было на здымках успамінаў Патрыка пра востраў Галёначнай косткі, з чаго пачынаецца фільм, — узгадвае Анастасія Суханава. — Я здымала шматразовую экспазіцыю, хапала чыста тэхнічных цяжкасцяў, а тут яшчэ гэты холад. І на другой экспазіцыі сам рэжысёр катаў мяне на саначках, каб зрабіць «вяртушку», якая ў выніку атрымалася вельмі нават няблага. Потым у гарах мы здымалі вялікую панараму, і вось там было надзвычай холадна, выпаў снег — на шчасце, яго не відаць у кадры, і акцёры ў карунках мужна рабілі выгляд, што на вуліцы лета».

І ўсё-такі яго любяць

— Вельмі шкада, што ён дагэтуль не пераведзены ў лічбавы фармат — магчыма, у Маскве і ёсць лічбавая копія, але тое, што я паказваю студэнтам, на жаль, перапісана з тэлеэфіру, і якасць вымушае жадаць лепшага. Але студэнтам фільм усё адно падабаецца. 17 гадоў я выкладаю, і кожны раз, калі паказваю гэту карціну, яе вельмі цёпла прымаюць. Ад студэнтаў я і даведалася, што ў інтэрнэце ёсць суполкі, фан-сайты, прысвечаныя фільму «Не пакідай!...».

Мне як гледачу вельмі не хапае цяпер такіх фільмаў — тонкіх, пранізлівых, пяшчотных, якія прымушаюць смяяцца і плакаць, а галоўнае, думаць. «І мне сёння нестае такіх казак, — пагаджаецца Анастасія Суханава, — быць можа, казачнікі прапалі? Іх жа не знойдзеш так проста, з гэтым трэба нарадзіцца».

Далёка не кожную карціну памятаюць і любяць 20 гадоў, не кожная спрацоўвае як лакмусавая паперка для выяўлення «сваіх». У чым феномен фільма? Аператар-пастаноўшчык адказвае проста: «Мы працавалі, не шкадуючы ні часу, ні сіл, каб зрабіць сапраўдную казку. Гэта атрымалася — напэўна, таму карціна і засталася ў памяці ў многіх. Магчыма, яе сіла — у яе прастаце, яснасці і лагічным аповедзе? Бо там усё дарэчы — прыгажосць фактуры і прыгажосць слова, музыка і танец...». Нячаева крытыкі неаднаразова ўпікалі, маўляў, ён выкарыстоўвае песенна-танцавальныя схемы індыйскага кіно — але насамрэч ён рабіў якасныя мюзіклы, прычым задоўга да таго, як у нас гэта стала называцца мюзікламі.

У фільме ўсё казачнае: кветкі, лялькі, дэкарацыі і касцюмы.

Герой без рамана

У 1989-м, паводле афіцыйнага рэйтынгу папулярнасці часопіса «Савецкі экран», мінскі юнак Ігар Красавін займаў 2-е месца, саступаючы толькі Дзмітрыю Харацьяну. Па ўсенароднай любові непрафесійны акцёр-дэбютант абышоў тады шмат знакамітасцяў, у тым ліку Уладзіміра Праснякова-малодшага, Леаніда Ярмольніка і Аляксандра Збруева.

З гэтага магла пачацца класічная «зорная хвароба» або ашаламляльная кар'ера ў кіно ці на тэлебачанні, куды ўчарашняга школьніка наперабой зазывалі. Не здарылася ні таго, ні другога. Першая роля так і засталася ў Ігара Красавіна адзінай у жыцці — па адной версіі, забаранілі бацькі, па другой — не дазволіла здароўе... Насамрэч супраць выступала толькі мама, і канчатковае рашэнне наконт таго, кім быць, Ігар прымаў самастойна. Так і застаўся ў Мінску, скончыў політэхнічную акадэмію, працаваў машыністам буравой устаноўкі ў будаўнічай арганізацыі. Актыўна займаўся плаваннем, выканаў нарматыў кандыдата ў майстры спорту, але далей са спортам «не зраслося» з-за хваробы. Красавін не заводзіў сяброўства з прыхільнікамі, ніколі не даваў інтэрв'ю і саромеўся, калі яго пазнавалі на вуліцах. Лічыў, што каханая жонка, любімая дачка, добрыя сябры — гэта робіць чалавека шчаслівым, а ніяк не міфічная слава.

Зрэшты, цяпер пра тыя медныя трубы спытаць няма ў каго — у жніўні гэтага года пасля кровазліцця ў мозг Ігара Красавіна не стала. А 6-й раніцы, 7 жніўня 2009 года. Многія ўбачылі ў гэтым амаль што містычнае наканаванне. А мы — нагоду яшчэ раз пагаварыць пра тую адзіную ролю, пра казку і рэальнасць...

Вольга Красавіна (гэту моцную і прыгожую жанчыну язык не паварочваецца назваць удавой), у якой практычна ўсе сваякі былі занятыя на вытворчасці карціны «Не пакідай!..», пазнаёмілася з мужам яшчэ да прэм'еры фільма. І сцвярджае, што хваля славы ніяк не паўплывала на яго характар:

— На папулярнасці Ігар ніколі не зацыкліваўся, яго гэта ўвогуле не турбавала. Я згодная з рэжысёрам Леанідам Нячаевым — Ігар змог своечасова спыніцца, зразумець, што акцёрства — гэта не ягонае. Яму больш даспадобы быў спакойны лад жыцця. Мяне ўся гэта шуміха таксама не раздражняла, бо мы пажаніліся праз 3,5 года пасля знаёмства, і ўсе тыя лісты і званкі ад прыхільніц ішлі на ранейшы хатні адрас — да бацькоў Ігара, а тыя перадавалі нам. Атрымліваючы чарговы ліст, муж даваў мне яго чытаць. Некаторыя былі з пагрозамі скончыць жыццё самагубствам, калі не будзе адказу — але сустракаліся і вершы, і паэмы, прычым вельмі нават цікавыя. Большасць прыхільніц усё ж такі былі адэкватнымі людзьмі.

У агульнай сяброўскай кампаніі, дарэчы, Ігара Красавіна з любоўю называлі Прынцам. «Але зноў жа, не з-за фільма, а з лёгкай рукі мужа маёй сяброўкі, — тлумачыць Вольга. — Ігар абсалютна не крыўдаваў. З цягам часу яго «павысілі» да Цара». Дзеці ж успрымалі Красавіна без жартоўнага піетэту, а як лепшага сябра — абляплялі яго з усіх бакоў і дзяліліся сакрэтамі.

Пра здымкі Ігар узгадваў рэдка, ды і фільм, калі яго паказвалі па ТБ, не глядзеў. Акрамя рэжысёра Леаніда Нячаева, стасункаў з кіношнікамі таксама не падтрымліваў — толькі ў 2004 годзе, падчас кінафестывалю «Лістапад», выпадкова сустрэўся на вуліцы з «прынцэсай Альбінай» — Варварай Уладзіміравай.

А вось жонка з дачкой Дашай, наадварот, заўжды з задавальненнем уключалі тэлевізар; хоць у дзяцінстве Даша доўга не магла паверыць, што гэта тата здымаўся ў казцы, — лічыла, што яе разыгрываюць. Толькі потым прыйшло ўсведамленне — і нават жаданне самой далучыцца да свету кіно.

— Пасля таго, як Ігара не стала, мы з роднымі часта пераглядаем фільм, і любімы момант у ім цяпер — апошняя песня, «Не пакідай». Бо калі Ігар трапіў у бальніцу, ён пастаянна клікаў мяне: «Оля, ты дзе? Не сыходзь, пабудзь побач са мной...». Увесь час нармальна ўспрымалася тое, што ў кіно Ігар гаворыць не сваім голасам (з-за моцнага беларускага акцэнту агучваў ролю іншы чалавек — **Аўт.**), а цяпер гэтага не хапае.

2008 г. Ігар КРАСАВІН з жонкай Вольгай.

— Як бы вы паставіліся да таго, што Даша, закончыўшы школу, усё ж вырашыла б стаць актрысай?

— Адгаворваць не буду, гэта яе выбар. Мы ўжо цяпер пачынаем задумвацца — застаўся год вучобы, — якую прафесію абраць, на якія падрыхтоўчыя курсы пайсці. Праскоквала і такое — можа, пайсці ў тэатральнае? Але, мне здаецца, Даша больш схільная да «зямной» спецыяльнасці, магчыма, эканамічнай.

У адным з жоўтых выданняў напісалі: «Ён пайшоў ад нас, забыты ўсімі, у 38 гадоў...».

— Гэта няпраўда! — Вольга не можа стрымаць абурэння. — Што значыць — забыты ўсімі? Ва ўсякім выпадку, намі ён не забыты. А што датычыцца прыхільніц, я лічу, што іх вельмі многа, я раней нават не ўяўляла, колькі чалавек памятаюць фільм і ролю Ігара. У інтэрнэце бачыла каментарый: «Як вы можаце судзіць аб Ігары Красавіне як аб акцёры, ён жа так бяздарна сыграў», — і тут жа адказ іншых людзей: «А вы паспрабуйце так бяздарна сыграць, каб вас помнілі 20 гадоў». Цяпер у мяне працоўны дзень пачынаецца з таго, што заходжу на фан-сайт фільма «Не пакідай!..», у суполку прыхільнікаў «УКантакце», чытаю каментарыі — і гэта падтрымка, хачу сказаць, дарагога вартая. Вельмі прыемна адчуваць, што Ігар жыве ў сэрцах.

На Маскоўскія могілкі, дзе пахаваны Ігар Красавін, прыйшоў увесь яго клас...

АД АЎТАРА

Я вельмі даўно хацела напісаць і пра гэты фільм, і пра гэтага чалавека. Гэта, калі хочаце, своеасаблівы доўг гонару. Перад тымі, хто захоўвае ў сабе дзяцінства і здольны гаварыць праўду без блакітнай ружы. Перад тымі, хто ўмее расказваць казкі, у якія верыш і ведаеш, што дабро пераможа. Перад тымі, у чыёй памяці жывуць прынцы і катрыншчыкі, любімыя акцёры і крылатыя фразы. І перад тымі, хто застаецца ў нашых сэрцах — нават калі сыходзіць назаўжды. Светлая памяць драматургу Георгію Палонскаму, паэту Леаніду Дзербянёву, акцёру Вячаславу Нявіннаму і цудоўнаму прынцу Ігару Красавіну.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

ЦЫТАТЫ З ФІЛЬМА, ЯКІЯ ПАЙШЛІ Ў НАРОД:

— Пакутаваць будзеце нядоўга, яд хуткадзейны!

— Швагерка, ты ў нас панікёрка!

— Там на трэцяй старонцы Апалон згадваецца — вы ведаеце хоць бы, хто гэта?

— Выпендрывацца не трэба, вось што!

— Насмарк у яго... алегарычны.

— Ад карка да капытоў ажур найпаўнейшы!

— Што вы тут пілі?
— Мы змешвалі сок мухамораў... з газай.

— Спадар, відаць, вельмі не любіць людзей.

— Каламбіна, усё гэта вы скажаце вось яму!

— Галава ў яго як палата лордаў, а вось рук не хапае: трэба б сто, а ў яго дзве.

— Крыху менш палкасці, крыху больш сціпласці.

— Мяне змякчыць — раз плюнуць. Я адходлівы, смяшлівы, ніколькі не злапамятлівы, таму і не суджу нікога.

— А нам не патрэбны такія, якіх трэба тэрмінова, а іх няма...

альбо На пампушкі да Алены

Сёння мы з вамі, дарагія нашы чытачы, будзем змагацца з пагардлівым стаўленнем да плаўленых сыркоў. Хоць плаўлены сыр справядліва можна назваць малодшым братам цвёрдага. Нарадзіўся гэты прадукт у знакамітай малочнай краіне — Швейцарыі — каля 100 гадоў таму. Мясцовым жыхарам трэба было экспартаваць сыр, а ён пры перавозцы на вялікія адлегласці псаваўся. Пытаннем, як падоўжыць тэрмін захавання прадукту, задаліся вучоныя Вальтэр Гербер і Фрыц Штэтлер са швейцарскага гарадка Тун. І ў 1911 годзе яны стварылі далікатны плаўлены сыр. (Праўда, што зусім не дзіўна, запатэнтавалі рэцэпт прыгатавання гэтага прадукту амерыканцы!) Бо гэта не толькі смачны, але і карысны прадукт. У плаўленым сыры вялікая колькасць высакаякаснага бялку — казеіну, які змяшчае незаменныя для арганізма амінакіслоты. Да таго ж ён практычна не ўтрымлівае вугляводаў — усяго 1—2 % лактозы. А самае галоўнае, сыр — гэта крыніца кальцыю і фосфару, якія адказваюць за стан касцей, здароўе валасоў і пазногцяў. Таму сырок «Дружба» — гэта не толькі добрая закуска, але і паўнавартасная ежа!

СУП-ЛОКШЫНА З ПЛАЎЛЕНЫМ СЫРАМ

Вазьміце: 100 г локшыны, 1 морквіну, 2 плаўленыя сыркі, 2 сталовыя лыжкі здробненага кропу, соль.

Локшыну адварыць у 2 літрах падсоленай вады і адкінуць на друшляк. У адвар дадаць нарэзаны кавалачкамі плаўлены сыр і праварыць яго 2—3 хвіліны. Да надзёртай на буйной тарцы морквы, пасечанага кропу, адварной локшыны дадаць гарачы адвар з сырам.

БУЛЬБАЧКА ПАД СЫРАМ

Гэта самы элементарны рэцэпт. Бульбу часта запякаюць пад звычайным сырам, але з плаўленым сырам смак атрымліваецца абсалютна іншы. Толькі трэба браць смачны плаўлены сыр. Калі сыр дрэнны, то нічога прыстойнага з яго ўжо не атрымаецца.

Мяне здзівіла, што сыр не расцёкся, а застаўся ў форме скрыліка. Давялося ўжо ў талерцы размазваць яго па ўсёй паверхні бульбіны. Таму раю адразу, перад запяканнем, пакрыць сырам усю бульбіну.

Нам спатрэбіцца: 6 буйных бульбін, 100 г плаўленага сыру, кроп, сметанковае масла.

Неабходна ўзяць бульбу, якая не разварваецца. Абабраць яе, разрэзаць уздоўж папалам, адварыць да гатоўнасці ў падсоленай вадзе. Ваду зліць, бульбу выкласці на бляху зрэзам уверх. Папярэдне бляху заслаць фольгай або паперай для выпечкі (фольгу трэба злёгку змазаць маслам, паперу — не трэба). Калі бульба астыла, то лепш пакласці зверху на кожную бульбіну па тоненькім маленькім кавалачку масла. Паставіць у духоўку на 15—20 хвілін. Пакуль запякаецца бульба, надзерці плаўлены сыр. Кроп дробна парэзаць і пакласці на плоскі сподачак. Бляху дастаць з духоўкі. Скрылікі сыру адным бокам макаць у кроп і выкладваць на бульбу кропам уніз. Паставіць у духоўку яшчэ на 2—3 хвіліны.

Пры падачы пасыпаць кропам, які застаўся. Апісанне працэсу атрымалася нейкім вялікім, але гатуецца страва вельмі хутка і атрымліваецца смачнай.

ТОРТ ЗАКУСАЧНЫ

Нам спатрэбіцца: 1 вялікі бохан жытняга хлеба, 200—250 г мяккага плаўленага сыру (тыпу «Янтар»), 100 г вяршкоў, 1—2 ст. лыжкі жэлаціну, соль, спецыі.

Жэлацін заліць 1/4 шклянкі халоднай гатаванай вады, размяшаць і пакінуць на 10—15 хвілін, пакуль крупінкі жэлаціну не разбухнуць і не стануць празрыстымі. Растварыць жэлацін на маленькім агні або на вадзяной лазні. Да кіпення не даводзіць.

Плаўлены сыр выкласці ў міску, уліць вяршкі (тлустасцю не менш як 20 %), раствораны жэлацін, і ўсё добра ўзбіць міксерам. Падсаліць на смак і дадаць спецыі па жаданні. Калі жэлаціну пакласці 1 сталовую лыжку, то начынка пасля застывання будзе мяккая. Калі пакласці 2 сталовыя лыжкі, то сыр вельмі добра застыне і стане «спружыністым». Выбар — за вамі.

З бохана хлеба зрэзаць усе скарынкі, а мякіш нарэзаць на пласты таўшчынёй 2 см. Сабраць бохан, праслойваючы пласты ўзбітым сырам. Пры жаданні верх і бакавыя часткі бохана можна змазаць астатнім сырам і абсыпаць дробна парэзаным зяленівам. Загарнуць у фольгу і паставіць у халадзільнік для застывання. Пры падачы на стол торт нарэзаць. У сырную начынку можна класці любыя дадатковыя прадукты (толькі ў вельмі малой колькасці, інакш праслойкі будуць вельмі тоўстымі і торт будзе развальвацца). Напрыклад, рознае зяленіва, вэнджаную рыбу, грыбы смажаныя або салёныя, агуркі свежыя або марынаваныя і г.д. Я ў ніжні слой начынкі дадала чырвоны балгарскі перац, у сярэдні — кукурузу і крыху гарчыцы, а ў верхні — крыху вэнджанай каўбаскі, атрымалася не толькі смачна, але і вельмі прыгожа.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

Блізняты могуць знайсці сваю палавінку, а ў Рыбаў — час для эксперыментаў

АВЕН. Калі тыдзень для чаго-небудзь падыходзіць найлепшым чынам, дык гэта для абнаўлення гардэроба. Асаблівых поспехаў на працы пакуль не прадбачыцца, затое творчы патэнцыял пачынае расці. Не імкніцеся абняць неабдымнае, аб'ектыўна разлічвайце сілы. Не выключана сутыкненне з бюракратычнай валакітай.

ЦЯЛЕЦ. Заканчваецца час, калі можна было сябе пашкадаваць і не нагружаць, — неабходна цалкам уключацца ў працоўны рытм. Не тое, каб удача ад вас адвярнулася, — проста цяпер яе ўсмешак давядзецца дамагацца працай. Не рабіце паспешных высноў, асабліва на падставе плётак. У аўторак можаце быць уцягнуты ў службовы канфлікт.

БЛІЗНЯТЫ. Тыдзень спрыяльны для творчай актыўнасці. Час няўдач застаўся ззаду. Можна радавацца і дзейнічаць — тым больш, калі перапаўняе творчая энергія. Пашырце свае далягляды, навучыцеся чаму-небудзь новаму, але востра неабходнаму. Калі вы яшчэ не знайшлі сваю палавінку, магчыма, у найбліжэйшы час сітуацыя выправіцца.

РАК. Спяшайцеся ажыццявіць даўно задуманае. Наперадзе вір творчых планаў і сустрэч з цікавымі людзьмі. Чакайце пераменаў. Вырашайце, што вы хочаце змяніць у сваім жыцці. Дзякуючы ўдаламу збегу абставінаў, будзеце здольныя рэалізаваць многія свае жаданні. Павышаецца ўпэўненасць у сабе, але адначасова павышаецца і ступень рызыкі.

ЛЕЎ. Выдатны тыдзень для тых, хто прывык добрасумленна працаваць. Пастарайцеся абдумваць кожнае сваё дзеянне, каб не дапусціць памылак — іх будзе вельмі цяжка выправіць. У панядзелак не варта даваць абяцанняў, бо іх выкананне будзе праблематычным. У сераду будзьце больш асцярожныя ў транспарце, бо павышаецца рызыка крадзяжоў.

ДЗЕВА. Забаўляючыся ў гэтыя дні, старайцеся не вельмі перашкаджаць навакольным, інакш вам напэўна сапсуюць усё задавальненне. Пастарайцеся чуць іншых — у іх словах можаце знайсці шмат цікавага пра сябе і пра іх. Магчымае паляпшэнне ў прафесійнай дзейнасці. Спрыяльны час для сур'ёзных дзелавых здзяйсненняў.

ШАЛІ. Ваша энергія будзе здзіўляць навакольных. Інтуіцыя павінна падказаць, дзе хаваецца ключ ад практычна невырашальнай праблемы. Аўторак і серада пройдуць у пошуках творчай думкі і завершацца вельмі паспяхова. Не вельмі расслабляйцеся, інакш лёс знойдзе спосаб вас здзівіць.

СКАРПІЁН. Тыдзень падорыць сілы для дасягнення пастаўленых мэтаў. Вельмі важны час, на працягу якога вас чакае значнае прасоўванне ў справах. Зможаце дасягнуць таго, аб чым марылі, прычым на гэта не давядзецца затрачваць шмат намаганняў. Пажадана адкрыта не канфліктаваць з навакольнымі — згаджайцеся і працягвайце спакойна рабіць усё па-свойму.

СТРАЛЕЦ. Тыдзень спрыяльны для пачатку новых праектаў і спраў, але пры гэтым зусім не абяцае, што знойдуцца на іх сілы. Вас чакае поспех у якасці пастаноўшчыка задач, але асцерагайцеся апынуцца выканаўцам. У пачатку тыдня магчымыя кардынальныя перамены на працы, якія ўздымуць вас на новы прафесійны ўзровень.

КАЗЯРОГ. Пастараецеся дагадзіць усім адразу. Імкненне зрабіць так, каб усім было добра, пахвальнае, але нерэалізуемае: нечымі інтарэсамі ўсё ж давядзецца ахвяраваць — і добра было б, каб не вашымі асабістымі. У аўторак не варта згаджацца на прывабныя прапановы. У сераду можна смела выступаць з новымі ідэямі, іх успрымуць на «ўра». Каб не ўскладняць адносіны з блізкімі людзьмі, давядзецца пайсці на ўступкі і перагледзець некаторыя свае прынцыпы.

ВАДАЛЕЙ. Апроч вырашэння старых працоўных пытанняў можна чакаць і з'яўлення новых далёкіх планаў. У другой палове тыдня можа з'явіцца шанц перайсці на больш перспектыўную і высокааплатную пасаду. Вас чакае сустрэча з людзьмі, якія вельмі важныя ў прафесійным плане: пастарайцеся паводзіць сябе стрымана — і атрымаеце выгадную прапанову.

РЫБЫ. Пажадана ва ўсім давяраць асабістым адчуванням і інтуіцыі — лагічныя высновы пакіньце на будучыню. Яны здольныя, хутчэй, завесці вас у тупік, чым дапамагчы разабрацца ў сітуацыі. Настае спрыяльны час для ўсяго новага — эксперыментуйце, спрабуйце новыя шляхі, падыходы і тэхналогіі. Пастарайцеся не спазняцца на дзелавыя і сяброўскія сустрэчы.

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «КАСКАД-93», г. МИНСК

СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ, КОТОРОЕ СОСТОИТСЯ 30 ОКТЯБРЯ 2009 ГОДА В 10.00 ПО АДРЕСУ: г. МИНСК, ул. Ф. СКОРИНЫ, 14–226.

Повестка дня:

1. Об утверждении передаточного акта и договора о присоединении, подготовленные в связи с реорганизацией ОАО «Каскад-93» путем присоединения к открытому акционерному обществу «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (ОАО «Белсчеттехника»), г. Минск.

Списки акционеров для регистрации участников внеочередного общего собрания составляются на 26 октября 2009 г.

Начало регистрации в день проведения и по месту проведения внеочередного общего собрания акционеров в 9.30.

С проектами решения и другими материалами по повестке дня собрания можно ознакомиться у секретаря Наблюдательного совета по адресу: г. Минск, ул. Ф. Скорины, 14–226 (приемная) за 7 дней до проведения собрания в рабочие дни (понедельник—пятница) с 14.00 до 15.00.

Участникам собрания при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера дополнительно — доверенность).

Телефон для справок: (8 017) 266 39 98.

Наблюдательный совет. УНП 100016908

Открытое акционерное общество «ЗАВОД ПО РЕМОНТУ И ТЕХНИЧЕСКОМУ ОБСЛУЖИВАНИЮ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНОЙ ТЕХНИКИ» (сокращенное наименование: ОАО «Белсчеттехника»)

СООБЩАЕТ, ЧТО ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ СОСТОИТСЯ 30 ОКТЯБРЯ 2009 ГОДА В 13.00 ПО АДРЕСУ: г. МИНСК, пер. БЕХТЕРЕВА, д. 8, каб. 405 (АКТОВЫЙ ЗАЛ).

Повестка дня:

1. Об утверждении договора о присоединении Открытого акционерного общества «Каскад-93» (ОАО «Каскад-93») к Открытому акционерному обществу «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (ОАО «Белсчеттехника»).
2. Об утверждении передаточного акта в связи с реорганизацией путем присоединения Открытого акционерного общества «Каскад-93» (ОАО «Каскад-93») к Открытому акционерному обществу «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (ОАО «Белсчеттехника»).

Начало регистрации в день проведения и по месту проведения внеочередного общего собрания акционеров в 12.30.

С материалами повестки дня внеочередного общего собрания акционеров можно ознакомиться у председателя Наблюдательного совета по адресу: г. Минск, пер. Бехтерева, д. 8, к. 1 (приемная) в рабочие дни (понедельник—пятница) с 11.00 до 12.00.

Участникам собрания при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность).

Телефон для справок: (8 017) 295 23 68.

Наблюдательный совет. УНП 100064838.

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «КАСКАД-93», г. МИНСК

СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ СОВМЕСТНОГО ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ, КОТОРОЕ СОСТОИТСЯ 30 ОКТЯБРЯ 2009 ГОДА В 14.00 ПО АДРЕСУ: г. МИНСК, ул. Ф. СКОРИНЫ, 14–226.

Повестка дня:

1. Об утверждении расчета дополнительно выпускаемых акций открытого акционерного общества «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (далее ОАО «Белсчеттехника») в связи с его реорганизацией путем присоединения к нему открытого акционерного общества «Каскад-93» (далее ОАО «Каскад-93») исходя из соотношения размера чистых активов двух Обществ.
2. Об увеличении размера уставного фонда ОАО «Белсчеттехника» путем выпуска дополнительных акций.
3. Об утверждении решения о выпуске дополнительных акций ОАО «Белсчеттехника».
4. Об утверждении порядка распределения дополнительно выпускаемых акций между акционерами ОАО «Каскад-93».
5. О выборах Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии ОАО «Белсчеттехника», об условиях материального вознаграждения членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии.
6. О внесении изменений и дополнений в Устав ОАО «Белсчеттехника» (утверждение новой редакции Устава Общества).

Списки акционеров для регистрации участников совместного внеочередного общего собрания составляются на 26 октября 2009 г.

Начало регистрации в день проведения и по месту проведения совместного внеочередного общего собрания акционеров в 13.30.

С проектами решения и другими материалами по повестке дня собрания можно ознакомиться у секретаря Наблюдательного совета по адресу: г. Минск, ул. Ф. Скорины, 14–226 (приемная) за 7 дней до проведения собрания в рабочие дни (понедельник—пятница) с 14.00 до 15.00.

Участникам собрания при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера дополнительно — доверенность).

Телефон для справок: (8 017) 266 39 98.

Наблюдательный совет. УНП 100016908

Открытое акционерное общество «ЗАВОД ПО РЕМОНТУ И ТЕХНИЧЕСКОМУ ОБСЛУЖИВАНИЮ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНОЙ ТЕХНИКИ» (сокращенное наименование: ОАО «Белсчеттехника»)

СООБЩАЕТ, ЧТО СОВМЕСТНОЕ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ СОСТОИТСЯ 30 ОКТЯБРЯ 2009 ГОДА В 14.00 ПО АДРЕСУ: г. МИНСК, пер. БЕХТЕРЕВА, д. 8, каб. 405 (АКТОВЫЙ ЗАЛ).

Повестка дня:

1. Об утверждении расчета дополнительно выпускаемых акций открытого акционерного общества «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (далее ОАО «Белсчеттехника») в связи с его реорганизацией путем присоединения к нему открытого акционерного общества «Каскад-93» (далее ОАО «Каскад-93») исходя из соотношения размера чистых активов двух Обществ.
2. Об увеличении размера уставного фонда ОАО «Белсчеттехника» путем выпуска дополнительных акций.
3. Об утверждении решения о выпуске дополнительных акций ОАО «Белсчеттехника».
4. Об утверждении порядка распределения дополнительно выпускаемых акций между акционерами ОАО «Каскад-93».
5. О выборах Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии ОАО «Белсчеттехника», об условиях материального вознаграждения членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии.
6. О внесении изменений и дополнений в Устав ОАО «Белсчеттехника» (утверждение новой редакции Устава Общества).

Начало регистрации в день проведения и по месту проведения совместного внеочередного общего собрания акционеров в 13.30.

С материалами повестки дня совместного внеочередного общего собрания акционеров можно ознакомиться у председателя Наблюдательного совета по адресу: г. Минск, пер. Бехтерева, д. 8, к. 1 (приемная) в рабочие дни (понедельник—пятница) с 11.00 до 12.00.

Участникам собрания при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность).

Телефон для справок: (8 017) 295 23 68.

Наблюдательный совет. УНП 100064838.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

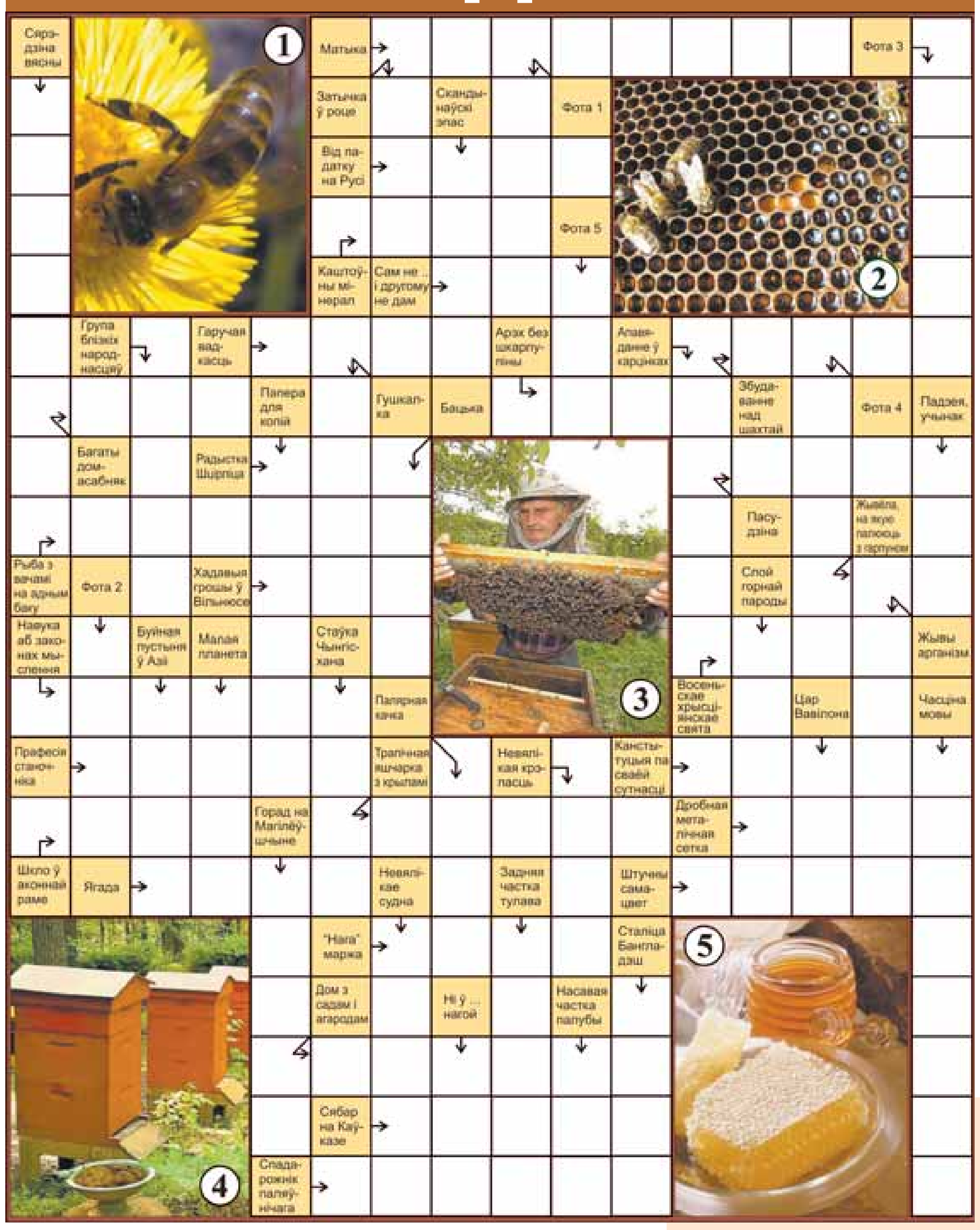

У майстра спорту міжнароднага класа па мастацкай гімнастыцы бронзавага прызёра чэмпіянатаў свету і Еўропы-2003 г. Злацілавы Нерсесьян выдатная спартыўная падрыхтоўка — калі трэба, і на шпагат сядзе, і колам пройдзецца.

У новым сезоне «Зорных танцаў» усе танцы — белыя

18 кастрычніка 10 новых пар пачнуць барацьбу на паркеце

ТАНЦАВАЛЬНАЕ шоу «Зорныя танцы-2» яго арганізатар, Першы канал, ужо ахрысціў «самым амбіцыйным праектам новага сезона». Відавочна абяцаецца яркае, барацьба жорсткая, жарсці нежартоўныя, танцы — прыгожыя і ўсе як на падбор белыя, бо ўдзельнікамі трэцяга праекта сталі 10 чароўных паненак, абраных сярод больш як 400 кандыдатак.

З мноства вядомых спявачак, актрыс, мадэляў і спартсменак пашчасціла ўсяго некалькім — спявачкам Алене Грышанавай, Уладзе, Прымаверы, Наталлі Тамела, Вераніцы Гардзіеўскай, Юліі Манькоўскай, Ніне Багданавай, гімнастцы Наталлі Пальчэўскай і Злацілаве Нерсесьян, актрысе Яўгеніі Бувеай. Некалькі тыдняў таму дзяўчаты ў пары з прафесійнымі танцорамі, адабранымі па кастынгу ў Беларускай федэрацыі танцавальнага спорту, прыступілі да трэніровак. Напярэдадні першага тэлеэфіру «Звязда» зазірнула за кулісы праекта, каб даведацца, што яшчэ зменіцца ў «жаночым сезоне».

Хто на навенькага?

Па-першае, вядучыя — ацаніць жаночае харастве іх след могуць толькі мужчыны, таму да стрымана і «акадэмічнага» Віталя Макарэвіча ў пару прыйшоў разняволены і дасціпны Павел Шастакоў. Хлопцы ўжо прыстраяліся адзін да аднаго ў гастрольных канцэртах, якія ўдзельнікі першых «Зорных танцаў» сумесна з артыстамі Белдзяржцырка і зоркамі сусветных цыркаў далі па гарадах Беларусі.

Па-другое, сістэма адзнак — калі раней суддзі выстаўлялі максімум 6 балаў, то цяпер будзе 10-бальная сістэма.

— А не здарыцца зноў так, што адразу, з першых шоу журы пачне выстаўляць максімальныя балы, і ўсе пары акажуцца ў лідарах?

— Такога не можа быць, — тлумачыць выканаўчы прадзюсар праекта Антон Піменаў, — бо цяпер судзейства сумеснае — журы і гледачы. Раней на выбыванне намінаваліся 2 пары, і гледачы выратоўвалі адну, а цяпер у намінантах — абсалютна ўсе, і за ўсіх гледачы галасуюць. Хто набярэ больш за ўсіх галасоў, тым да балаў журы дабаўляецца 10 балаў, хто на другім месцы — 9, і г.д. Хто набярэ менш за ўсіх, тая пара і выбывае.

Каб ніхто з удзельнікаў не мог уздзейнічаць на суддзяў і вымольваць адзнакі, вердыкт журы канкурсанты будуць выслухоўваць не ў студыі, а назіраць на экране ў асобным «зялёным пакойчыку».

Крыху змянілася, дарэчы, і склад журы — акрамя старшыні Беларускай федэрацыі танцавальнага спорту Тацяны Бандарчук, у яго ўвойдзе загадчык кафедры харэаграфіі Універсітэта культуры Святлана Гуткоўская, намеснік старшыні Белтэлерадыёкампаніі Аляксандр Мартыненка, удзельнікі першага сезона «Зорных танцаў». Журы адно месца пакідаецца вакантным для розных спецыяльна запрошаных «зорак».

Па-трэцяе — на радасць і зручнасць танцорам, у праекце будзе выкарыстоўвацца не пакрыццё з аргшкла, а сапраўдны паркет. Прычым, падкрэсліваюць арганізатары, з-за гэтых выдаткаў «Зорныя танцы» не падаражэлі, і на касцюмах для ўдзельнікаў эканоміць не давялося.

Да ўпаду. І яшчэ крыху

— На прамую, на сагнутую, на прамую, на сагнутую, і раз, і два, — яшчэ здалёк ад рэпетыцыйнай залы чуем распараджэнні харэографаў. Хоць сапраўдная барацьба яшчэ наперадзе, але ўдзельнікі ўжо прадчуваюць адрэналін, і да трэніровак ставяцца выключна адказна. Тым больш, што выпадковых людзей на праекце няма — хто спрабаваў прабіцца яшчэ на першыя «Зорныя танцы», у каго добрая спартыўная загартоўка, у каго папярэдні танцавальны вопыт ёсць.

— Я 10 гадоў займалася народнымі танцамі, а бальныя заўжды былі маёй марай — цяпер, можна сказаць, здзейсненай. Калі б гэта быў іншы праект, звязаны са спевамі, ці там з жывёламі, ці з агародам — напэўна, я не пайшла б, але танцы — гэта настолькі цікава і захапляльна! — прызнаецца спявачка Прымавера. — Тым больш, што ў мяне такі цудоўны партнёр, Раман Лобараў. Праўда, пакуль што мы не вельмі разумеем, на якім мы свеце, і стараемся вызначыць свой узровень на шкале майстэрства, каб не ўдарыць тварам у гразь.

Затое на баку Юлі Манькоўскай з гурта «Лас-Вегас» — вядомасць у масах, і магчыма, бонус у глядацкім галасаванні.

Для ўдзелу ў праекце Прымаверы, дарэчы, давялося ахвяраваць асабістым часам — цяпер сын Макар амаль не бачыць яе, а мама спявачкі адклала ўсе справы і сядзіць з унукам.

Увогуле, адзначаюць прадзюсары праекта, ніхто з удзельнікаў не «ўключае зорку», атмасфера на пляцоўцы пануе сяброўская, і кожная пара працуе да сёмага поту — некаторыя нават скардзяцца, маўляў, мала заняткаў, давайце больш. «Але ў педагогаў не хапае сілаў працаваць з канкурсантамі яшчэ і ўначы, — смяецца Антон Піменаў, — таму самыя настойлівыя займаюцца самастойна». Напрыклад, Наталля Тамела, якой не хапае часу ў зале, адпрацоўвае элементы самба са сваім партнёрам — удзельнікам першага сезона «Зорных танцаў» Паўлам Грабенкіным індывідуальна. І ўсё адно застаецца сабой незадаволенай: «Яшчэ ёсць куды імкнуцца, працаваць над сабой. У мяне не атрымліваецца раз, другі, дзясяты — пачынаю сябе лаяць: «Якая я крывая!». Потым супакойваюся, і мы рэпеціруем далей. Гэтаксама ў свой час я лупіла па раялі, калі нешта не атрымлівалася, але потым мама прыгразіла — яшчэ раз бразнеш, за інструмент не сядзеш. Вось такая я эмацыйная, — смяецца Наталля. — Затое пасля танцаў так худзецца добра! І есці зусім не хочацца — толькі піць».

А далей...

Фінал праекта «Зорныя танцы. Жаночы сезон» адбудзецца ў выглядзе навагодняга шоу, дзе выступяць усе, але пераможа толькі адна пара. А літаральна праз месяц стартуюць «Зорныя танцы-3» — на гэты раз мужчынскія. У маі ж запланаваны суперкубак — пераможцы ўсіх трох сезонаў будуць аспрэчваць званне лепшай пары.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Дзве даты — 17 кастрычніка

1910 год — у Мінску група ўрачоў заступіла на сваё першае начное дзяжурства. Гэтая дата з'яўляецца днём утварэння мінскай службы «103».

1961 год — у Маскве пачаў работу XXII з'езд КПСС. М.С. Хрушчоў у час свайго выступлення аб'явіў, што да 1980 года ў Савецкім Саюзе будзе пабудаваны камунізм. З'езд узмацніў меры барацьбы з пераадоленнем культу асобы Сталіна, пачатыя XX з'ездам у 1956 годзе. Менавіта пасля гэтага былі перайменаваны многія гарады і аб'екты ў СССР, названыя ў гонар Сталіна, знесены помнікі (акрамя адзінага помніка на ягонай радзіме — у Горы), а яго цела вынесена з маўзалея. Сярод падарункаў XXII з'езду КПСС ад працоўных краіны была найбуйнейшая ў Еўропе Валгаградская ГЭС, а ад ваенных — выбух самай магутнай у гісторыі тэрмаядзернай бомбы на палігоне на Новай Зямлі.

Цытата дня:

«Мы бываем шчаслівымі, толькі адчуваючы, што нас паважаюць».

Блез Паскаль (1623—1662), французскі матэматык, фізік, філосаф і пісьменнік.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (10 кастрычніка). Па гарызанталі: Паркан. Бервяно. Картуз. Крытык. Карат. «Ася». Валан. Конь. Алгебра. Ежа. Ранец. Ралі. Троп. Цытата. Неаліт. Фал. Века. Хабар. Атос. Ром. Клуб. Каўбаса. Орша. Конус. Карэ. Чан. Ёта. Секунда.

Па вертыкалі: Перакладзіна. Кольцы. Рогат. Ава. Рулетка. Табло. Ікол. Кок. Путасу. Ровар. Блок. Нарды. Нача. Талон. Бура. Брусы. Сэнс. Канец. Хна. Рыса. Якар. Анафара. Анёл. Тарос. Ідал. Матушка.

Сканворд + судоку (15 кастрычніка). Па гарызанталі: Круіз. Руказак. Сноп. Рог. Эры. Ост. Згін. Элада. Нумаратар. «Аса». Ухаба. Растр. Алег. Кок. Каас. Мука. Агат. Улар. Арматура. Падзяка. Яшчарка. **Па вертыкалі:** Энцыклапедыя. Рандо. Самарканд. Імпэт. Раска. Брыз. Астатак. Гітара. Рапіра. Рэгбі. Сом. Нэру. Хамут. Ганалулу. Бекар. Квакша. Агара. **Судоку:** Адказы гл. у табліцы.

8	2	4	6	7	9	3	1	5
7	1	6	2	3	5	9	8	4
9	5	3	8	1	4	7	6	2
4	7	1	9	2	6	5	3	8
6	3	9	1	5	8	2	4	7
2	8	5	7	4	3	1	9	6
1	9	8	5	6	2	4	7	3
5	4	7	3	8	1	6	2	9
3	6	2	4	9	7	8	5	1

БЯГОМ ЗА ДЗЯЦІНСТВАМ

Праграма «Бухта капітанаў» на канале «ЛАД» новы сезон пачне з незвычайнай гульні. У першым выпуску будуць спаборнічаць паміж сабой не дзве дзіцячыя каманды, а каманды «Бухты капітанаў» і зборная тэлевядучых «ЛАДа».

Папулярным вядучым давялося змяніць звычныя касцюмы на спартыўную форму і нароўні з дзецьмі прайсці 9 конкурсаў і эстафет. У выніку Уладзімір Субат (праграма «Гаспадар») застаўся без красовак, Віталь Карпанаў і Уладзімір Варатынскі (праект «Экспедыцыя») ледзьве не заблукалі ў надзіманым лабірынце, а Юля Заўгародняя («Беларуская часінка») ледзь не развіталася са швабрай. Затое Аляксандр Ждановіч («Калыханка») паказаў сябе выдатным ролерам. Чым усё ж завяршыліся спаборніцтвы, гледачы даведаюцца 18 кастрычніка ў 11.30 — і, магчыма, таксама пажадаюць вярнуцца ў дзяцінства?

А з наступнай нядзелі, 25 кастрычніка, у праграме пачнуцца спаборніцтвы паміж 32 дзіцячымі камандамі з розных куткоў Беларусі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.41	18.08	10.27
Віцебск —	7.33	17.55	10.22
Магілёў —	7.31	17.58	10.27
Гомель —	7.25	17.57	10.32
Гродна —	7.56	18.24	10.28
Брэст —	7.54	18.27	10.33

Месяц

Маладзік 18 кастрычніка. Месяц у сузор'і Шаляў.

Імяніны

***Пр.** Аляксея, Мацвея, Паліпа, Пятра, Рыгора.*

***К.** Ганны, Лукі, Пятра, Юльяна.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

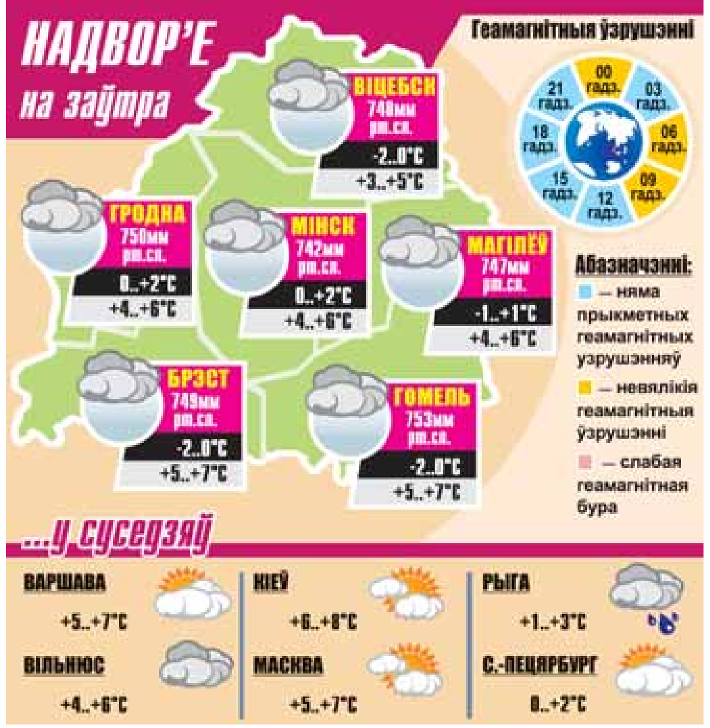

МЕСЯЦ І ПРАДКАЗАННІ НАДВОР'Я

Стан Месяца не толькі рэгламентаваў працу селяніна-земляроба, але і дапамагаў прадказваць надвор'е, якое або спрыяла, або перашкаджала намаганням вырасціць добры ўраджай, а значыць, палепшыць свой дабрабыт, ад якога ў пэўнай ступені залежаў лёс сям'і.

● **Маладзік.** Часцей за ўсё стан надвор'я вызначалі па маладзіку. Здаўна заўважылі, што надвор'е змяняецца на маладзік: альбо пасля засухі пачнецца навальніца, альбо перастануць ліць доўгія, надакучлівыя дажджы, бо «маладзік нарадзіўся, умыўся і ахрысціўся».

З маладзіком звязвалі добрае надвор'е: улетку — цёпла, узімку — марозна: «Ясны, рагаты маладзік зімой — да маразоў, летам — да цяпла»; «Як на Пакровы маладзік стане — зіма лёгкая будзе, як стары месяц — сільна зіма».

«Калі маладзік зімою задраў рогі ўгору, то на цэлы тыдзень будуць моцныя маразы» .

«Месяц, паказваючыся вялікім і чырвоным, варожыць вецер».

«Калі месяц акружаны колам — будзе дождж на трэці дзень».

«Калі месяц акружаны колам, то зімою будзе снег, а ўлетку — дождж».

● **Поўня.** «Калі поўны месяц знаходзіцца ў адным невялікім коле, на другі дзень будзе непагадзь; калі ж ён знаходзіцца ў сярэдзіне вялікага ці некалькіх колаў, то непагадзь надыдзе праз тры дні ці, дакладней, праз столькі дзён, колькі было колаў».

«Вадохрышча (19 студзеня) або Вялікі Чацвер пад поўню — да вялікага разліву».

«Ясная «паўната» (поўня) паказвае на яснае надвор'е да самага маладзіка».

«Калі месяц на працягу трох дзён па маладзіку або поўні будзе выглядаць цямнейшым або чарнейшым, чым звычайна — будзе суровая зіма».

● **Забыта.** «Калі снег выпадзе на збыта ды на вільготную зямлю — зіма хутка пачнецца».

Усе гэтыя факты пераканаўча сведчаць аб тым, што ўсходнія славяне, у тым ліку і беларусы, мелі даволі складаную сістэму ўяўленняў аб навакольным асяроддзі і імкнуліся максімальна ўлічваць у сваёй паўсядзённай практыцы як спрыяльныя, так і неспрыяльныя перыяды часу. Больш глыбока зразумець гэту ўсебаковую ўзаемасувязь можна толькі тады, калі мы ўключым у сістэму ўпарадкавання часу такія адзінкі вымярэння, як тыдзень і дзень. Напрыклад, надзвычай неспрыяльным для нараджэння дзіцяці лічыўся панядзелак, які прыпадаў на апошнія дні старога Месяца. І наадварот, самыя цяжкія захворванні народныя лекары браліся лячыць толькі на дваццаць першы дзень Месяца.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Віншуем з днём нараджэння Юльянку МАЛЕЎСКУЮ з в. Вуглы Валожынскага раёна. Жадаем моцнага здароўя, радасці, звонкага смеху, ласкавага сонейка.

Сем'і Шыманскіх, Сержанаў.

Дарагую сястрычку Марыю Іосіфаўну МАРГОЛЬ з в. Ліпнікі віншую з юбілеем. Зычу добрага здароўя, шчасця, радасці, дабрабыту — сёння, заўтра і заўсёды.

Аляксандра.

Ірыну Юльянаўну ДАМАНЕЎСКУЮ шчыра віншуем з днём нараджэння. Жадаем здароўя на доўгія гады і толькі радасных і шчаслівых дзён.

Сябры, г. Ляхавічы.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПРЫРОДНАЯ АПТЭКА

Вясёлыя і карысныя

Да глыбокай восені радуюць нас ярка-аранжавыя і жоўтыя наготкі, ці календула лекавая. Гэта вясёлая і холадаўстойлівая кветка не толькі стварае добры настрой халоднай і сырой восенню, але і дапамагае зберагчы здароўе. Календула — расліна, якая валодае антысептычнымі і процізапаленчымі ўласцівасцямі. Яна загойвае ранкі, аказвае вяжучае дзеянне, а таксама заспакойвае, зніжае ціск, рэгулюе сардэчную дзейнасць і выводзіць лішкі вадкасці з арганізма.

Самымі лекавымі з'яўляюцца кветачкі цёмных адценняў — чым ярчэйшая і цямнейшая афарбоўка, тым карысней. Махровыя і паласатыя кветкі лепш не выкарыстоўваць. Калі гэта яркая кветка расце ў вас на ўчастку, то можаце не браць з сабой на дачу ёд ці зялёнку. Дастаткова да ранкі прыкласці свежую размятую кветку календулы, і праз пэўны час ранка зацягнецца.

● Самы славуты настой календулы гатуецца так: 2 ст. лыжкі кветак заліце шклянкай кіпеню. Настойвайце адну гадзіну. Затым працадзіце, піце настой па 1 ст. лыжцы 6 разоў на дзень пры кашлі, хваробах жоўцевага пухіра, мочакаменнай хваробе і галавакружэннях.

● Пры юначых вуграх лекары раяць развесці 1 ч. лыжку настойкі календулы ў шклянцы вады і праціраць гэтым растворам твар. Для прыгатавання настойкі 1 частку кветак заліце 10 часткамі гарэлкі і дайце настаяцца 2 тыдні, пасля чаго працадзіце. Гэту настойку вы можаце прымаць па 30 кропель 3 разы на дзень у тых жа выпадках, пры якіх п'юць настой. Разведзенай настойкай карысна паласкаць горла пры фарынгітах і рот пры стаматытах, а таксама прыкладваць яе ў выглядзе кампрэсаў пры фурункулёзе, экзэме і апёках.

● Самае прыемнае, што кветкамі календулы можна ласавацца да першых замаразкаў. Для гэтага толькі што сарваныя кветкі дадавайце ў салаты з агуркоў і памідораў, морквы. Добрая календула ў супах, мясных стравах, а таксама і сама па сабе. Лекары раяць з'ядаць па 1-2 кветцы календулы штодня. Гэта лепшы лекава-прафілактычны сродак ад парушэння абмену рэчываў, развіцця патагеннай мікрафлоры ў роце, страўніку і кішэчніку, хваробаў сасудаў і сэрца.

ПАДКАЗКІ СПРАКТЫКАВАНЫХ

Пад парасонам

Зразумела, што ў першую чаргу парасон павінен выконваць сваю непасрэдную функцыю: хаваць і ратаваць ад дажджу. Аднак калі пры гэтым ён яшчэ стыльны і прыгожы!

Падабаецца вам гэта ці не, але калі вы лічыце сябе моднай паненкай, давядзецца набываць парасон-кіёк. Ён вялікі, трывалы, надзейна абараняе ад дажджу і ветру, мае толькі, бадай што, адзін недахоп: не ўмяшчаецца ў дамскую сумачку, а таму рызыкуе быць забытым, напрыклад, у гарадскім транспарце.

Таму, хоць мець такі парасон і стыльна, больш мэтазгодна набыць парасон у два, тры ці нават чатыры складанні. Аднак чым больш складанняў у парасона, тым ён менш надзейны і можа хутка выйсці са строю.

Модныя ўзоры ўключаюць індыйскія, марскія матывы і розную іншую стракатую экзотыку, якая нагадвае пра лета, што прайшло, і ўзнімае настрой нават у нудны кастрычніцкі дождж. З моды не выходзяць клетка, палоска і разнастайныя геаметрычныя ўзоры.

Дарэчы, сучасныя парасоны вырабляюць не з нейлону, а з паліэстру. Ён найбольш практычны, не збягаецца і здольны імітаваць розныя матэрыялы: ад скуры змяі да велюру. Побач з традыцыйным металам у каркасах парасонаў выкарыстоўваюцца алюміній і шкловалакно. Дзякуючы ім парасоны становяцца не толькі лёгкімі, а звышлёгкімі.

І нарэшце, некалькі парад:

● ніколі не карыстайцеся парасонам як шчытом супраць ветру, калі хочаце падоўжыць яго дні;

● не сушыце яго каля гарачай батарэі і не пакідайце мокрым у складзеным стане.

-2609-

СЕЗОННЫЯ КЛОПАТЫ

Будзе цяплей!

Каб пераажыць халодную пару года з максімальным камфортам, вам спатрэбіцца абагравальнік і... нашы парады па ўцяпленні жылля.

ВЫБІРАЕМ АБАГРАВАЛЬНІК

Масляны

Прынцып дзеяння. Тэн (іх два або тры), які знаходзіцца ўнутры радыятара, награвае мінеральнае масла, што мае высокую тэмпературу кіпення. Масла, у сваю чаргу, аддае цяпло металічнай паверхні абагравальніка.

Плюсы. Паветра награваецца параўнальна хутка, пры гэтым яно не перасушваецца. А калі набыць масляны абагравальнік з тэрмастатам, то яго можна ўвогуле не выключаць. Абагравальнік будзе самастойна адключацца, калі тэмпература падымецца да зададзенай.

Мінусы. Грані радыятара могуць награвацца да вельмі высокіх тэмператур, таму ёсць небяспека апячыся, асабліва трэба засцерагаць маленькіх дзяцей.

Канвектар

Прынцып дзеяння. Халоднае паветра награваецца, праходзячы скрозь тэн канвектара, і ўжо цёплае выходзіць праз краты ў верхняй частцы яго корпуса. Сам корпус таксама награваецца, што служыць дадатковай крыніцай цяпла.

Плюсы. Канвектар можна ўсталяваць на ножках ці прымацаваць да сцяны. Ён параўнальна бяспечны, бо награвальны элемент знаходзіцца ўнутры металічнага корпуса.

Мінусы. Хутка абагрэць памяшканне немагчыма. Канвектары больш прыдатныя для падтрымання пэўнай тэмпературы. Гарачы корпус можа сапсаваць мэблю, якая стаіць побач.

Цеплавы вентылятар

Прынцып дзеяння. Унутры прылады знаходзіцца спіраль, якая разаграваецца да вельмі высокай тэмпературы, а нагрэтае паветра распаўсюджваецца па пакоі вентылятарам.

Плюсы. Імгненна награвае памяшканне; вентылятар можна свабодна перамяшчаць туды, дзе патрэбна яго дзеянне. Такія абагравальнікі выкарыстоўваюць часцей у офісах, дзе эфект цэнтральнага ацяплення даволі нізкі.

Мінусы. Высушвае паветра ў памяшканні, а гэта негатыўна адбіваецца на здароўі. Магчыма з'яўленне непрыемнага паху, бо пры разаграванні да высокай тэмпературы спіраль выдзяляе пах распаленага металу. Моцна шуміць, таму не можа працаваць надта доўга.

ХАТНІЯ ХІТРАСЦІ

Рыхтуем вокны да зімы

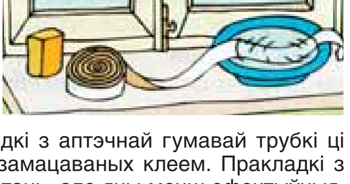

● Асноўныя страты цяпла ў доме адбываюцца праз вокны і балконныя дзверы (у гарадскіх кватэрах), асабліва з сучаснымі рамамі, якія скручваюцца. Хуткі і просты спосаб уцяпліць такую раму — скруціць з газет трубкі і ўкласці іх у шчыліны паміж створкамі і адкосамі дзвярных і аконных праёмаў.

● Лепшы вынік даюць пракладкі з аптэчнай гумавай трубкі ці баваўнянага бялізнавага шнура, замацаваных клеем. Пракладкі з паралону таксама можна выкарыстаць, але яны менш эфектыўныя, бо нядоўга захоўваюць шчыльнасць.

● Яшчэ лепш выкарыстаць пасту з мелу і мучнога клею. Мел і клей (1:1) развядзіце да гушчыні замазкі і запоўніце шчыліны па ўсім перыметры акна.

● Можна паклеіць вокны і белай паперай. Яна шчыльна і лёгка клеіцца пры дапамозе звычайнага мыла. Для гэтага наліце ваду ў шырокую талерку, намачыце паперу і прайдзіцеся па яе паверхні мылам, пасля чаго акуратна прыкладзіце да патрэбнага месца і прыцісніце анучкай.

-2610-

Усміхнемся!

Кожнаму мужчыну рана або позна даводзіцца рабіць выбар: або ўсё жыццё харчавацца яечняй і пельменямі, або штораніцы тлумачыць, дзе швэндаўся ўсю ноч.

☺

Халасцяцкая прыкмета.

Калі ты з вечара памыў пару шкарпэтак і паклаў сушыцца на батарэю, дык заўтра важны дзень.

А калі вымыў пару шкарпэтак і сушыш іх фенам, дык важны дзень СЁННЯ!

☺

Жонка мужу:

— Маю маму пасля атручэння выпісваюць з бальніцы.

Муж (пра сябе):

— Так, таксікалогія ступіла далёка наперад, метады, якія дасталіся ад дзеда, ужо не дзейнічаюць.

☺

Хлопец сустракае сяброўку:

— Чаго такая памятая?

— Ды на эскалатары ехала, задумалася.

— Што, зваліласся?

— Не, тры разы праехала.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.345. Індэкс 63850. Зак. № 5709. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12